

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi maatalousyrittäjien lomituspalvelulain muuttamisesta, laiksi turkistuottajien lomituspalveluista, laiksi poronhoitajien sijaisapukokeilusta ja laiksi maatalousyrittäjän eläkelain 114 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi maatalousyrittäjien lomituspalvelulakia. Kotieläintalousyrittäjän oikeus saada lomituspalveluja vuosiloman ajaksi lisääntyisi yhdellä päivällä, jolloin vuosiloman pituus olisi 26 päivää kalenterivuodessa. Lakiin ehdotetaan myös lisättäväksi säännös, jonka mukaan maatalouslomittajan ammattiin tähtäävästä oppisopimuskoulutuksesta paikallisyksikölle aiheutuvat kustannukset oikeuttaisivat tietyin edellytyksin valtion korvaukseen valtion talousarviossa tarkoitukseen osoitetun määrärahan rajoissa. Lisäksi ehdotetaan tarkistettavaksi säännöksiä, jotka koskevat valtion korvauksen ennakkojen määrittämistä ja tarkistamista.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki turkistuottajien lomituspalveluista. Turkistuottajalle järjestettäisiin lomituspalveluja vuosilomaa varten maksutta ja lisävapaata varten maksullisena valtion talousarviossa tähän tarkoitukseen osoitetun määrärahan rajoissa. Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaisi vuosilomapäivien ja lisävapaatuntien enimmäismäärän kalenterivuositain.

Turkistuottajana pidettäisiin henkilöä, joka on velvollinen ottamaan ja jolla on voimassa yrittäjän eläkelaisa tarkoitettu vakuutus turkiseläintuotantoa varten tai vireillä hakemus sen saamiseksi ja jolla on merkittävä tehtäväosuus turkistilan turkiseläinten hoitoon päivittäin kuuluvista tehtävistä. Turkistuottaja valitsisi, käyttääkö hän paikallisyksikön järjestämiä palveluja vai järjestääkö hän lomituksensa itse, jolloin paikallisyksikkö korvaisi hänelle siitä aiheutuneita kustannuksia. Lomituspalvelujen saamiseksi turkistuottajan ja hänen harjoittamansa turkiseläintuotannon tulisi täyttää tietyt muun muassa turkiseläinten lukumäärää koskevat edellytykset.

Turkistuottajien lomituspalvelujen hallinto

ja kustannusten korvaaminen olisi järjestetty pääosin vastaavasti kuin maatalousyrittäjien lomituspalvelulaissa.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki poronhoitajien sijaisapukokeilusta. Kokeilu alkaisi vuoden 2010 alusta ja kestäisi kolme vuotta. Sen toimeenpanosta vastaisi Maatalousyrittäjien eläkelaitos (Mela).

Kokeilu koskisi poronhoitajia, joilla on maatalousyrittäjän eläkelaisa tarkoitettu niin kutsuttu pakollinen maatalousyrittäjän MYEL-vakuutus tai vireillä hakemus sen saamiseksi ja joilla on vähintään 50 lukuporoa. Poronhoitaja hankkisi itselleen haluamansa sijaisen tarvitessaan poronhoitotöihin sijaisapua sairauden tai tapaturman aiheuttaman työkyvyttömyyden johdosta. Mela korvaisi hänelle tästä aiheutuneita kustannuksia jälkikäteen valtion talousarviossa tarkoitukseen osoitetun määrärahan rajoissa. Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaisi korvattavien sijaisaputuntien enimmäismäärän kalenterivuositain. Korvausta voitaisiin tietyin edellytyksin suorittaa kustannuksista, jotka ovat aiheutuneet niiden sijaisapujankohtana välttämättömien poronhoitotöiden hoitamisesta, jotka poronhoitaja olisi itse suorittanut ilman työkyvyttömyyttä omaan, perheenjäsenensä tai paliskunnan lukuun.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi maatalousyrittäjän eläkelakia siten, että Melan tehtäviä koskevaan säännökseen lisätään turkistuottajien lomituspalvelujen ja poronhoitajien sijaisapukokeilun toimeenpanoon liittyvät tehtävät.

Esitys liittyy valtion vuoden 2010 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2010.

SISÄLLYSLUETTELO

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
SISÄLLYSLUETTELO	2
YLEISPERUSTELUT	4
1. Johdanto	4
2. Nykytila.....	4
2.1. Lainsäädäntö ja käytäntö.....	4
2.1.1. Maatalousyrittäjien lomituspalvelut	4
2.1.2. Turkistuottajien ja poronhoitajien lomituspalvelut	5
2.2. Nykytilan arviointi.....	5
2.2.1. Maatalousyrittäjien lomituspalvelut	5
2.2.2. Turkistuottajien lomituspalvelut.....	6
2.2.3. Poronhoitajien lomituspalvelut	6
3. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset.....	6
3.1. Tavoitteet	6
3.2. Keskeiset ehdotukset.....	7
3.2.1. Maatalousyrittäjien lomituspalvelut	7
3.2.2. Turkistuottajien lomituspalvelut.....	7
3.2.3. Poronhoitajien sijaisapukokeilu	8
4. Esityksen vaikutukset	8
4.1. Taloudelliset vaikutukset	8
4.2. Vaikutukset viranomaisten toimintaan.....	9
4.3. Yhteiskunnalliset vaikutukset.....	9
5. Asian valmistelu	10
6. Riippuvuus muista esityksistä.....	10
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	11
1. Lakiehdotusten perustelut	11
1.1. Laki maatalousyrittäjien lomituspalvelulain muuttamisesta	11
1.2. Laki turkistuottajien lomituspalveluista.....	12
1.3. Laki poronhoitajien sijaisapukokeilusta	25
1.4. Laki maatalousyrittäjän eläkelain 114 §:n muuttamisesta	32
2. Voimaantulo	32
LAKIEHDOTUKSET	33
Laki maatalousyrittäjien lomituspalvelulain muuttamisesta	33
Laki turkistuottajien lomituspalveluista	35
Laki poronhoitajien sijaisapukokeilusta	45
Laki maatalousyrittäjän eläkelain 114 §:n muuttamisesta.....	49
LIITE	50
RINNAKKAISTEKSTIT	50

Laki maatalousyrittäjien lomituspalvelulain muuttamisesta	50
Laki maatalousyrittäjän eläkelain 114 §:n muuttamisesta.....	53

YLEISPERUSTELUT

1. Johdanto

Pääministeri Matti Vanhasen II hallituksen ohjelmaan on kirjattu seuraavat lomituspalvelujen kehittämiseen liittyvät tavoitteet: Maatalousyrittäjien vuosilomapäivien määrää lisätään yhdellä päivällä vuoden 2008 alusta ja toisella päivällä vuoden 2010 alusta. Hallitus ryhtyy asteittain toteuttamaan maatalouslomituksen kehittämistyöryhmän muita ehdotuksia. Luodaan turkiseläinten kasvattajien lomitustajärjestelmä sekä toteutetaan sijaisapukokeilu poronhoitajille.

Maatalouslomituksen kehittäminen oli tavoitteena jo pääministeri Matti Vanhasen I hallituksen ohjelmassa. Tämän johdosta sosiaali- ja terveysministeriö asetti työryhmän selvittämään maatalouslomituksen kehittämismahdollisuuksia. Työryhmä luovutti mietintönsä (STM selvityksiä 2006:40) heinäkuussa 2006.

Edellisellä hallituskaudella nousivat esiin myös paineet lomitustajärjestelmän laajentamiseksi turkistuottajiin ja poronhoitajiin. Turkistuottajien lomituspalveluja oli järjestetty pilottihankkeena Korsnäsin ja Maksamaan kunnissa vuosina 2003—2005. Kokeilusta saatujen myönteisten kokemusten johdosta turkistuottajia edustavat järjestöt sekä kokeilukuntien johtajat olivat yhteydessä sosiaali- ja terveysministeriöön sekä valtiovarainministeriöön turkistuottajien lomitustajärjestelmän lakisäätämiseksi. Myös Paliskuntain yhdistys teki sosiaali- ja terveysministeriölle aloitteita poronhoitajien saattamiseksi lomituspalvelujen piiriin sijaisavun osalta.

Sosiaali- ja terveysministeriön toimeksianosta Mela selvitti lomituspalvelujärjestelmän kehittämistä turkistuottajien ja poronhoitajien osalta. Selvitys valmistui joulukuussa 2005 (Melan julkaisuja 3/2005). Turkistuottajien osalta selvityksessä todettiin, että turkistuottajien lomituspalvelujärjestelmä olisi erittäin tarpeellinen ja sen tulisi perusedellytyksiltään vastata maatalousyrittäjien lomituspalvelujärjestelmää. Poronhoitajien osalta selvityksessä todettiin, että poronhoitajilla on suuri tarve sijaisavulle ja että poronhoitajien lomituspalveluissa lähtökohtana voitaisiin pitää olemassa olevaa maatalous-

yrittäjien lomituspalvelujärjestelmää.

Pääministeri Matti Vanhasen II hallitusohjelman mukaisesti maatalousyrittäjien vuosilomaa lisättiin vuoden 2008 alusta yhdellä päivällä. Lisäksi toteutettiin maatalouslomituksen kehittämismahdollisuuksia selvittäneen työryhmän ehdotus, jonka mukaisesti oikeutta sijaisapuun tuottajajärjestön luottamuselimen kokoukseen osallistumista varten laajennettiin koskemaan myös järjestön maakunnallisia kokouksia, kun sijaisapua sai aikaisemmin vain valtakunnallisia ja kansainvälisiä kokouksia varten.

Esityksessä ehdotetaan jatkettavaksi hallitusohjelman toteuttamista niin, että vuoden 2010 alusta maatalousyrittäjien vuosilomapäivien määrää lisätään yhdellä päivällä. Lisäksi toteutettaisiin turkistuottajien lomitustajärjestelmä sekä sijaisapukokeilu poronhoitajille.

2. Nykytila

2.1. Lainsäädäntö ja käytäntö

2.1.1. *Maatalousyrittäjien lomituspalvelut*

Maatalouslomitusta on toteutettu lakisäänteisenä palveluna vuodesta 1974. Nykyinen maatalousyrittäjien lomituspalvelulaki (1231/1996) ja asetus (1333/1996) ovat olleet voimassa vuoden 1997 alusta. Laissa tarkoitettuja lomituspalveluetauksia ovat maatalousyrittäjän oikeus vuosilomaan ja sijaisapuun sekä mahdollisuus käyttää maksullista lomitaja-apua tuettuun hintaan.

Oikeus vuosilomaan on päätoimisilla kotieläintalouden harjoittajilla. Kotieläintalouden tulee käsittää vähintään neljä asetuksessa määriteltyä kotieläinyksikköä. Vuosiloman määrä on 25 päivää vuodessa ja sitä varten annettava lomituspalvelu on saajalleen maksutonta. Vuosilomaan oikeutettuja maatalousyrittäjiä oli vuonna 2008 yhteensä 29 537 ja lomitettuja vuosilomapäiviä 715 182. Maatalousyrittäjät ovat keskimäärin voineet käyttää nykyisen 25 päivän lomansa miltei täysimääräisesti, sillä vuonna 2008 vuosilomapäivien määrä käyttäjää kohden oli 24,77 päivää.

Vastuu lomituspalvelujen toimeenpanosta kuuluu Melalle. Paikallishallinto on toteutettu koko maan kattavasti Melan ja 84 kunnan välisin toimeksiantosopimuksin, joilla kukin kunta on sitoutunut huolehtimaan palvelujen järjestämisestä sovitulla alueella.

Paikallisyksikköinä toimivat kunnat saavat valtion varoista laskennallisin perustein määrättyvän korvauksen hallintokustannuksiinsa ja kustannusperusteisen korvauksen lomituspalveluista aiheutuviin tarpeellisiin kustannuksiinsa. Valtion korvaukseen oikeuttavat lomituskustannukset on määritelty maatalousyrittäjien lomituspalvelulain 35 §:ssä. Valtion talousarvioon on vuosittain varattu hallintokustannusten korvaamiseen kiinteä määräraha ja palvelujen järjestämisestä aiheutuvien kustannusten korvaamiseen arviomääräraha. Vuodesta 2002 lähtien valtion talousarvion perusteluissa on mainittu, että viimeksi mainitusta määrärahasta saadaan käyttää enintään tietty euromäärä maatalouslomittajien oppisopimuskoulutuksesta kunnille aiheutuvien kustannusten korvaamiseen.

Mela huolehtii valtion korvausten maksamisesta toimeksiantosopimuksen tehneille kunnille. Palvelujen järjestämisestä aiheutuvien kustannusten korvaamiseksi Mela maksaa kunnille ennakkoa kuukausittain. Kalenterivuositaitosten kustannusten lopullinen määrä ratkeaa, kun kunnat tekevät Melalle tilityksen seuraavan vuoden keväällä. Jos kunnan saamat ennakot eivät ole riittäneet Melan hyväksymien kustannusten korvaamiseen, Mela maksaa kunnalle toteutuneiden kustannusten ja ennakkojen välisen erotuksen loppueränä. Vastaavasti kunta joutuu palauttamaan liikaa saamansa ennakot valtiolle.

2.1.2. Turkistuottajien ja poronhoitajien lomituspalvelut

Maatalousyrittäjien lomituspalvelulakia sovelletaan niihin turkistuottajiin, joiden turkiseläintuotantoa verotetaan maatilatalouden tuloverolain (543/1967) mukaan ja jotka ovat MYEL-vakuuttamisvelvollisia.

Koska kuitenkin valtaosaa turkiseläintuotannosta verotetaan elinkeinotulon verottamisesta annetun lain (360/1968) mukaan, suurin osa turkistuottajista jää nykyisten lomituspalvelujen ulkopuolelle.

Keväällä 2002 tehtiin Svenska Österbottens Pälldjursodlarförening rf:n (SÖP) ja Österbottens Svenska Producentförbund rf:n (ÖSP) toimesta ja Pohjanmaan TE-keskuksen rahoittamana esitutkimus turkistarhaajien tarpeesta ja kiinnostuksesta järjestettyihin lomituspalveluihin. Noin 85 prosenttia vastanneista ilmoitti olevansa kiinnostunut lomituspäätelmästä. Lomittajaa kaivattiin erityisesti sairaustilanteisiin ja mahdollistamaan lomanvietto yhdessä perheen kanssa. Lomajat toivottiin tarhan hiljaisimpien aikojen mukaan, jolloin työtehtäviä on vähän.

Esitutkimuksen perusteella Korsnäsin ja Maksamaan kunnissa toteutettiin huhtikuun alusta 2003 joulukuun loppuun 2005 kestänyt pilottihanke, jolla haluttiin saada käsitys turkistarhaajien lomituspäätelmän käytännön toimivuudesta. Hankkeen käytännön koordinoimista huolehtivat kokeilukuntien maaseutusihteerit ja lomasihiteerit. Projektin aikana lomitettiin kaiken kaikkiaan 2 288 päivää ja 6 970 tuntia eli keskimäärin noin 3 tuntia päivässä.

Maatalousyrittäjien lomituspäätelmä ei koske porotaloutta, joten poronhoitajilla ei ole hoitamansa porojen osalta oikeutta lomituspäätelmiin.

2.2. Nykytilan arviointi

2.2.1. Maatalousyrittäjien lomituspäätelmät

Maatalousyrittäjien työkyky- ja jaksamisongelmat ovat tulleet esille muun muassa Työterveyslaitoksen Työterveys ja maatalous Suomessa 2004 -tutkimuksessa. Siinä todettiin, että maatalousyrittäjät kokivat terveydentilansa ja työkykynsä heikommiksi kuin muu työssäkäyvä väestö. Maatalousyrittäjistä lähes puolet piti työtään ruumiillisesti melko tai hyvin rasittavana. Maatalousyrittäjien työkyky oli selvästi huonompi kuin muiden yrittäjien tai palkansaajien.

Hallitusohjelmassa todetaan, että lomituspäätelmän kehittämisellä vahvistetaan maatalousyrittäjien jaksamista, työkykyä ja terveyttä. Kotieläintuotantoa harjoittavat maatalousyrittäjät ovat sidoksissa eläintenhoitotyöhön seitsemänä päivänä viikossa. Nykyisen 25 päivän vuosiloman jälkeenkin sidonnaisuus kestää 340 päivää vuodessa. Vuosi-

lomapäivien lisääminen on hallitusohjelmassa asetettu ensisijaiseksi maatalouslomitukseen kehittämistoimenpiteeksi, koska sen on arvioitu parhaiten edistävän kotieläintalouden harjoittajien jaksamista, työkykyä ja terveyttä.

Maatalouden rakennemuutoksen myötä vuosilomaan oikeutettujen maatalousyrittäjien määrä on viime vuosina ja vuosikymmeninä jatkuvasti supistunut ja suuntaus jatkuu samanlaisena tulevinakin vuosina. Tämä merkitsee lomitettavien päivien vähenemistä ja heikentää siten maatalouslomitajien työllisyyttä.

Vuosilomaoikeuden laajentamisella on mahdollisuus säilyttää nykyisiä maatalouslomitajien työpaikkoja ja jopa edistää uusien työpaikkojen syntymistä. Maatalouslomitukseen kehittämiseen suunnattava valtion rahoitus käytetään pääosin lomittajien palkkauksesta aiheutuviin kustannuksiin. Siten se lisää sekä valtion että maatalousvaltaisten kuntien verotuloja ja vähentää työttömyydestä aiheutuvia kustannuksia samoin kuin esimerkiksi toimeentulotukimenoja.

2.2.2. Turkistuottajien lomituspalvelut

Turkiseläintuotantoa harjoittavat yrittäjät ovat nykyisin hyvin eriarvoisessa asemassa keskenään. Ne yrittäjät, jotka harjoittavat pienimuotoista turkiseläinkasvatusta maatalouden ohella ja joita verotetaan maatalouden tuloverolain mukaan, ovat pääsääntöisesti oikeutettuja maatalousyrittäjien lomituspalveluihin. Sen sijaan päätoimisesti turkiseläintuotantoa harjoittavat yrittäjät, joita verotetaan elinkeinotulon verottamisesta annetun lain mukaan, ovat kokonaan vailla lomituspalveluja, vaikka turkiseläintalous on kotieläintuotannon tavoin sitovaa seitsemänä päivänä viikossa lähes ympäri vuoden.

Turkistuottajien lakisääteisen lomituspalvelujärjestelmän tarve heräsi Korsnäsän ja Maksamaan kunnissa toteutetun pilottihankkeen päättyessä. Sittemmin asia nousi esiin muun muassa eduskunnassa sen käsitellessä edellisen vaalikauden viimeistä valtion talousarvioesitystä. Tässä yhteydessä eri puolueiden kansanedustajat tekivät kolme talousarvioaloitetta (TAA 117/2006 vp, TAA 1506/2006 vp ja TAA 246/2006 vp), joissa

ehdotettiin, että eduskunta ottaisi valtion vuoden 2007 talousarvioon määrärahan turkistuottajien lomituspalvelujen järjestämiseen. Aloitteissa painotettiin turkistuotannon merkitystä tärkeänä vientialana ja maaseudun väestöä työllistävänä perheyrittäjäpohjaisena elinkeinona. Sen vuoksi pidettiin tärkeänä luoda edellytykset elinkeinon jatkumiselle ja nuorten yrittäjien saamiselle mukaan toimintaan nykyisten turkistuottajien ikääntyessä. Lomituspalveluilla nähtiin olevan tärkeä merkitys nuorten yrittäjien houkuttelemiseksi elinkeinon piiriin. Talousarvioaloitteet eivät johtaneet tulokseen, mutta asian saaman laajan poliittisen tuen myötä turkistuottajien lomituspalvelujärjestelmän käynnistäminen kirjattiin nykyisen hallituksen ohjelmaan.

2.2.3. Poronhoitajien lomituspalvelut

Poronhoidon rakenne on muuttunut runsaan kymmenen vuoden aikana siten, että poronhoitajien määrä on pienentynyt ja porojen lukumäärä niiden omistajaa kohden on kasvanut. Poronhoitotyön luonne on muuttunut entistä sitovammaksi myös sen vuoksi, että porojen talvista lisäruokintaa on jouduttu lisäämään muun muassa siksi, että talvilaidunten määrä on vähentynyt muun maankäytön ja petoeläinten määrän lisääntymisen seurauksena. Poronhoidon rakennekehityksen myötä poronhoitajien työmäärä on kasvanut ja heidän keski-ikänsä on kohonnut. Tämä on asettanut suuria vaatimuksia työssä jaksamiselle.

Kestämättömiä tilanteita voi syntyä, jos poronhoitaja joutuu työkyvyttömäksi kiihvaimpien työjaksojen, kuten erotuksen aikana. Yhden poronhoitajan sairastuminen saattaa hankaloittaa koko paliskunnan poronhoitotyötä. Lakiin perustuva sijaisapu olisi näissä tilanteissa suureksi avuksi ja tietoisuus sen saamisesta tarvittaessa voisi parantaa poronhoitajien työssä jaksamista.

3. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.1. Tavoitteet

Esityksen päätavoitteena on tukea kotieläinten hoitoon sidonnaisten kotieläinta-

lousyrittäjien ja turkiseläinten hoitoon sidon-
naisten turkistuottajien työssä jaksamista.
Sekä kotieläintalousyrittäjien että turkistuot-
tajien työ on sitovaa työviikon ollessa seit-
senpäiväinen.

Lisäksi esityksen tavoitteena on selvittää,
miten sijaisapujärjestelmällä pystyttäisiin
parhaiten tukemaan poronhoitajan työssä jak-
samista ja siten parantamaan poronhoidon
harjoittamisen edellytyksiä ja auttamaan
elinkeinon jatkuvuuden turvaamisessa. Tar-
koitus on hankkia selvitystä erityisesti siitä,
mikä on porotalouden sijaisavun tarve työ-
kyvyttömyystilanteissa (esimerkiksi sijais-
aputilanteiden lukumäärä, sijaisapujaksojen
pituus ja kokeilussa sovellettavan enimmäis-
tuntimäärän riittävyys), ovatko esityksessä
ehdotetut sijaisapukorvauksen saamisen edel-
lytykset ja korvaustaso järjestelmälle asetet-
tujen tavoitteiden kannalta toimivat ja vas-
taako järjestelmän toteutus sille asetettuja ta-
voitteita.

3.2. Keskeiset ehdotukset

3.2.1. Maatalousyrittäjien lomituspalvelut

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi maa-
talousyrittäjien lomituspalvelulakia siten, että
kotieläintalousyrittäjän oikeus saada lomi-
tuspalveluja vuosiloman ajaksi lisääntyy yh-
dellä päivällä, jolloin vuosiloman pituus olisi
26 päivää kalenterivuodessa.

Lakiin ehdotetaan myös lisättäväksi sään-
nös, jonka mukaan Melan hyväksymästä
maatalouslomittajan ammattiin tähtäävästä
oppisopimuskoulutuksesta paikallisyksikölle
aiheutuvat kustannukset oikeuttaisivat valti-
on korvaukseen valtion talousarviossa tarkoi-
tukseen osoitetun määrärahan rajoissa.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan tarkennetta-
van paikallisyksikölle lomituskustannuksiin
maksettavan ennakon määräytymisen perus-
teita. Tavoitteena on, että kuukausittain mak-
settavat ennakot määräytyisivät nykyistä pa-
remmin todellisten kustannusten mukaan jo
ennen heinäkuun alkua.

3.2.2. Turkistuottajien lomituspalvelut

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki
turkistuottajien lomituspalveluista. Turkis-

tuottajalle järjestettäisiin lomituspalveluja
vuosilomaa varten maksutta ja lisävapaata
varten maksullisena valtion talousarviossa
tähän tarkoitukseen osoitetun määrärahan ra-
joissa. Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö vahvis-
taisi kalenterivuositain vuosilomapäivien ja
lisävapaatuntien enimmäismäärän. Siirtymä-
säännöksellä säädettäisiin vuonna 2010 jär-
jestettävien vuosilomapäivien enimmäismää-
räksi 14 päivää. Lisävapaasta perittäisiin pal-
velun käyttäjältä viisi euroa tunnilta.

Turkistuottajana pidettäisiin henkilöä, joka
on velvollinen ottamaan ja jolla on voimassa
yrittäjän eläkelaiassa tarkoitettu vakuutus tur-
kiseläintuotantoa varten tai vireillä hakemus
sen saamiseksi ja jolla on merkittävä tehtä-
väosuus turkistilan turkiseläinten hoitoon
päivittäin kuuluvista tehtävistä. Lomituspäl-
velujen saamiseksi turkistuottajan ja hänen
harjoittamansa turkiseläintuotannon tulisi
täyttää tietyt muun muassa turkiseläinten lu-
kumäärää koskevat edellytykset. Tarkoitus
on, että lomituspalveluja järjestettäisiin vain
sellaisille turkistuottajille, jotka harjoittavat
ammattimaista turkiseläintaloutta ja jotka
ovat sidoksissa turkiseläinten päivittäiseen
hoitotyöhön. Se, että turkistuottaja olisi si-
doksissa pelkästään turkistilan johtotyöhön,
ei riittäisi lomituspalvelujen saamiseksi.

Turkistuottaja valitsisi, käyttääkö hän pai-
kallisyksikön järjestämiä palveluja vai järjes-
tääkö hän lomituksensa itse, jolloin paik-
kallisyksikkö korvaisi hänelle siitä aiheutuneita
kustannuksia. Korvauksen enimmäismäärä
olisi 20 euroa tunnilta riippumatta siitä, onko
lomittaja työsuhteessa turkistuottajaan vai
onko hän itsenäinen ammatinharjoittaja tai
palveluja tarjoavan yrityksen palveluksessa
oleva työntekijä. Turkistuottaja suorittaa työ-
suhteiselle työntekijälle palkan sivukului-
neen, joten turkistuottajalle sijaisavun käyt-
tämisestä aiheutuneet kustannukset ovat hy-
vin lähellä toisiaan, oli kyse sitten työsuh-
teesta tai yrittäjätöystä. Lisäksi yksi maksuta-
so olisi sekä asiakkaan että hallinnon kannal-
ta selkeämpi.

Turkistuottajien lomituspalvelujen hallinto,
kustannusten korvaaminen ja muutoksenhaku
olisi järjestetty pääosin vastaavasti kuin maa-
talousyrittäjien lomituspalvelulaissa. Kuiten-
kin valitusten ja hallintoriitojen käsittely eh-
dotetaan keskitettäväksi Vaasan hallinto-

oikeuteen ja hallinto-oikeuden päätöksestä saisi valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

3.2.3. *Poronhoitajien sijaisapukokeilu*

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki poronhoitajien sijaisapukokeilusta. Kokeilu alkaisi vuoden 2010 alusta ja kestäisi kolme vuotta. Poronhoitotyöt noudattelevat poron luontaista vuosirytmää ja vaihtelevat vuodenajan mukaan. Koska poronhoito on hyvin riippuvainen kulloinkin vallitsevista luonnonolosuhteista, tarvitaan riittävän pitkä aika, jotta saataisiin kattava kokonaiskuva kokeilun tuloksista. Lisäksi kokeilun käynnistymiselle on varattava oma aikansa.

Kokeilu koskisi poronhoitajia, joilla on maatalousyrittäjän eläkelain 10 §:ssä tarkoitettu, niin kutsuttu pakollinen MYEL-vakuutus tai vireillä hakemus sen saamiseksi ja joilla on vähintään 50 lukuporoa.

Poronhoitaja järjestäisi itselleen haluamansa sijaisen tarvitessaan poronhoitotöihin sijaisapua sairauden tai tapaturman aiheuttaman työkyvyttömyyden johdosta. Tästä hänelle aiheutuneita kustannuksia korvattaisiin jälkikäteen maksettavalla sijaisapukorvauksella. Korvausta voitaisiin suorittaa kustannuksista, jotka ovat aiheutuneet niiden sijaisapujakohtana välttämättömien poronhoitotöiden hoitamisesta, jotka poronhoitaja olisi itse suorittanut ilman työkyvyttömyyttä omaan, perheenjäsenensä tai paliskunnan lukuun.

Korvausta ei suoritettaisi, jos poronhoitajan perheenjäsenellä on ollut mahdollisuus huolehtia ja edellytyksiä suoriutua sijaisapuun sisältyvistä tehtävistä. Korvausta ei myöskään suoritettaisi muun muassa sellaisista poronhoitotöistä, joiden toteuttamiseen on myönnetty muuta julkista rahoitustukea tai joissa kyse on porotuotteen jalostuksesta, ellei kyse ole jalostettavan porotuotteen säilyvyyden kannalta välttämättömästä työstä.

Korvaus olisi samansuuruinen kuin poronhoitajalle sijaisavun järjestämisestä aiheutuneet kustannukset. Korvaus voisi kuitenkin olla enintään 17 euroa tunnilta. Kustannusten korvaaminen edellyttäisi, että sijaisena ei ole toiminut poronhoitajan perheenjäsen. Sosiaali-

ja terveysministeriö vahvistaisi kalenteri-vuosittain korvattavien sijaisaputuntien poronhoitajakohtaisen enimmäismäärän. Kuitenkin vuodelle 2010 sijaisaputuntien poronhoitajakohtaiseksi enimmäismääräksi säädettäisiin 40 tuntia.

Esityksessä ehdotettu itse järjestetty sijaisapu mahdollistaa kevyen hallinnon. Esityksessä ehdotetaan, että kustannusten korvausta haettaisiin Melalta, joka antaisi asiaansa valituskelpoisen päätöksen ja maksaisi sijaisapukorvauksen poronhoitajalle. Ehdotus hallintomallista on poronhoitajien sijaisapukokeilua valmistelleen työryhmän ehdotuksen mukainen. Työryhmä selvitti kahta eri vaihtoehtoa, joista toisen mukaan kokeilun hallinto hoidettaisiin kokonaan Melan ja sen asiamiesverkoston toimesta. Toinen vaihtoehto oli, että kokeilun paikallishallinto hoidettaisiin maatalouslomitusta mukaillen Sodankylän paikallisyksikössä. Työryhmä kuuli Paliskuntain yhdistyksen edustajakokousta siitä, kumpaa hallintomallia palvelunkäyttäjät kannattavat. Koska edustajakokous selkeästi puolsi Mela-mallia, työryhmä päätyi Mela-mallin kannalle.

Melalle suoritettaisiin valtion varoista sen poronhoitajille maksamat korvaukset sekä kohtuullinen korvaus sijaisapukokeilun toimeenpanosta aiheutuviin hallintokustannuksiin.

Poronhoitajien sijaisapukokeilun yleinen johto, ohjaus ja valvonta kuuluisivat sosiaali- ja terveysministeriölle.

4. Esityksen vaikutukset

4.1. Taloudelliset vaikutukset

Maatalousyrittäjien vuosilomaoikeuden lisääminen yhdellä päivällä lisää lomituspäivien lukumäärää runsaalla 26 000:lla. Muutoksen johdosta valtion korvattavien kustannusten määrä lisääntyy vuositasolla arviolta 4 000 000 eurolla. Tämä on otettu huomioon valtion vuoden 2010 talousarvioesityksessä momentilla 33.80.40. (Valtion korvaus maatalousyrittäjien lomituspalvelujen kustannuksiin) olevan arviomäärärahan mitoituksessa. Kustannusten lisäystä arvioitaessa on otettu huomioon, että vuosilomapäivien lisääntymisen todennäköisesti vähentää hieman mak-

sullisen lomittaja-avun käyttöä ja ehkä myös sijaisavun tarvetta. Vuosilomaoikeuden lisääntyminen yhdellä päivällä lisää lomittajatyövoiman tarvetta noin 100 henkilötyövuodella.

Lomittajien oppisopimuskoulutuksen kustannusten vakinaistaminen osaksi maatalousyrittäjien lomituspalvelujärjestelmää ei aiheuttaisi valtion korvattavien kustannusten määrän lisääntymistä, koska oppisopimuskoulutukseen voitaisiin jatkossakin käyttää vain tietty kiinteä rahamäärä, jonka suuruus määriteltäisiin entiseen tapaan valtion talousarviossa.

Myöskään lomituspalvelukustannusten ennakoiden maksamista koskevan säännöksen uudistamisella ei arvioida olevan valtiontaloudellisia kustannusvaikutuksia nykyiseen tilanteeseen nähden. Ehdotettu muutos mahdollistaa ennakkojen jakamisen kalenterivuoden aikana niin, että ne vastaavat aikaisempaa paremmin paikallisyksikköjen todellista tarvetta.

Turkistuottajien lomituspalvelujen kustannuksiin on varattu valtion vuoden 2010 talousarvioesityksessä 2 600 000 euron suuruisen kahden vuoden siirtomääräraha momentilla 33.80.41. (Valtion korvaus turkistuottajien lomituspalvelujen kustannuksiin). Poronhoitajien sijaisapukokeilun kustannuksiin on varattu 300 000 euron suuruisen kahden vuoden siirtomääräraha momentilla 33.80.42. (Valtion korvaus poronhoitajien sijaisapukokeilun kustannuksiin). Lisäksi talousarvioesityksessä momentilla 33.80.50. (Valtion korvaus maatalousyrittäjien ja turkistuottajien lomituspalvelujen hallintomenoihin) olevan kiinteän määrärahan mitoituksessa on otettu lisäyksenä huomioon 240 000 euroa turkistuottajien lomituspalveluista ja poronhoitajien sijaisapukokeilusta aiheutuvia hallintokuluja.

4.2. Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Mela vastaa maatalousyrittäjien lomitustoiminnan toimeenpanosta. Melalle tulee uusien lomitukseen liittyvien lakien voimaantulon myötä uusia tehtäviä. Tehtäväpiirin laajenemisen ei arvioida aiheuttava merkittäviä hallinnollisia muutoksia Melassa ja siitä ai-

heutuva työmäärän tarve vastaa arviolta yhtä henkilötyövuotta. Etenkin voimaantulovaiheessa uudistukset edellyttävät Melassa panostamista yleiseen tiedottamiseen, henkilöstön kouluttamiseen ja uusien ohjeiden ja lomakkeiden laadintaan.

Melan on tarkoitus solmia muutamia toimeksiantosopimuksia, joilla kunnat sitoutuvat huolehtimaan turkistuottajien lomitustoiminnasta sovitulla alueella. Sopimukset on tarkoitus tehdä sellaisten kuntien kanssa, jotka jo hoitavat maatalousyrittäjien lomituspalveluja. Tehtäväpiirin laajenemisen arvioidaan lisäävän paikallisyksiköissä lomittajatyövoiman tarvetta yhteensä noin 26 henkilötyövuodella ja hallintotyövoiman tarvetta yhteensä noin kolmella henkilötyövuodella. Arvio pohjautuu olettamukseen, että noin puolet turkistuottajista käyttää paikallisyksikön järjestämiä lomituspalveluja ja puolet järjestää lomituksen itse. Lomitustyön lisääntyminen saattaa mahdollistaa sen, että maatalouslomittajien osa-aikaisia työsuhteita voidaan jossakin määrin muuttaa kokopäiväisiksi.

Poronhoitajien sijaisapukorvauspäätösten tekeminen on tarkoitus keskittää Melassa pääasiassa kahdelle poronhoitoalueen asiamiehelle. Näin päätöksenteko tapahtuisi paikallisesti lähellä palvelunkäyttäjää.

4.3. Yhteiskunnalliset vaikutukset

Kattavia tilastoja ehdotetun lomituspalvelujärjestelmän piirissä olevista turkistuottajista ei ole saatavilla. Suomessa toimii noin 1 200 turkistilaa. Esityksen valmistelun yhteydessä on arvioitu, että turkistuottajien lomituspalvelujen piirissä olisi noin 1 000 turkistuottajaa ja että nämä lomituspalvelujen piirissä olevat turkistuottajat jakaantuisivat noin 670 turkistilalle.

Pakollisesti eläkevakuutettuja poronhoitajia oli vuoden 2008 lopussa noin 1 100. Heistä noin 890:llä oli sijaisapuun vaadittava porolukumäärä eli vähintään 50 lukuporoa poronhoitovuonna 2007—2008. Esityksen valmistelun yhteydessä on arvioitu, että vuositasolla noin 500 poronhoitajaa tulisi käyttämään sijaisapua.

Esityksessä olevat keskeiset ehdotukset tukevat maatalousyrittäjien, turkistuottajien ja

poronhoitajien työssä jaksamista ja sitä kautta muun muassa vähentävät ennen aikaisia eläkkeelle siirtymisiä ja vaikuttavat osaltaan yleiseen työurien pidentämistavoitteeseen. Eläintenhoidossa hoitajien työhyvinvoinnin edistäminen edistää samalla myös eläinten hyvinvointia.

Sekä ehdotettu turkistuottajien lomitusjärjestelmä että poronhoitajien sijaisapukokeilu edistävät lisäksi turkistuottajien ja poronhoitajien mahdollisuutta harjoittaa elinkeinoaan ja hankkia sillä toimeentulonsa ja siten vaikuttavat osaltaan myös kyseisten elinkeinojen jatkuvuuden turvaamisessa.

Poronhoidon jatkuvuudella on suuri alueellinen ja kulttuurinen merkitys, sillä poronhoito turvaa Pohjois-Suomen muuttotappioalueiden asutuksen säilymistä ja se on myös saamelaisen kulttuurin säilyttämisen välttämätön edellytys. Poronhoitoa voidaan pitää saamelaisten kulttuurimuodon kantavana aineellisena perustana ja saamelaisten oman kielen, kulttuurin ja elämänmuodon ylläpitämisen ja kehittämisen keskeisimpänä osatekijänä. Perustuslaki turvaa saamelaisille alkuperäiskansana oikeuden ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan ja poronhoito kuuluu säännöksen turvaamaan saamelaisen kulttuurimuotoon. Vastaavasti Suomen EU:n liittymissopimuksen pöytäkirjassa nro 3 on huomioitu, että Suomi on sitoutunut saamelaisten elinkeinojen ja kulttuurin säilyttämiseen ja kehittämiseen sekä katsottu, että perinteinen saamelaiskulttuuri ja saamelaiselinkeinot ovat riippuvaisia luontaiselinkeinoista, kuten poronhoidosta.

Myös turkistuotannon jatkuvuudella on suuri alueellinen merkitys, sillä turkistuotanto on keskittynyt Länsi-Suomen lääniin. Li-

säksi turkistuotannolla on suuri työllistävä merkitys. Turkistuotannon on arvioitu työllistävän noin 22 000 suomalaista, joista noin neljäsosan suoraan ja loput välillisesti. Työllistämisaikutus vaihtelee kausittain työhuippujen mukaan.

5. Asian valmistelu

Hallituksen esitys on valmisteltu sosiaali- ja terveysministeriössä yhteistyössä Melan kanssa. Maatalousyrittäjien lomituspalvelulain muutosta koskevan lakiehdotuksen valmistelussa on ollut mukana Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry. Valmistelun yhteydessä on kuultu Maatalouslomittajat ry:tä sekä Kunnallista työmarkkinalaitosta.

Turkistuottajien lomituspalvelulakia koskevan ehdotuksen valmisteluun ovat osallistuneet Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry sekä Suomen Turkiseläinten Kasvattajain liitto ry.

Poronhoitajien sijaisapukokeilua koskeva lakiehdotus pohjautuu Poronhoitajien sijaisapukokeilua valmistelleen työryhmän (STM selvityksiä 2009:35) ehdotuksiin. Työryhmässä olivat edustettuina sosiaali- ja terveysministeriön sekä Melan lisäksi Paliskuntain yhdistys, Saamelaiskäräjät, Sodankylän paikallisyksikkö, Suomen Porosaamelaiset ry sekä Sallivaaran ja Poikajärven paliskunnat.

6. Riippuvuus muista esityksistä

Esitys liittyy valtion vuoden 2010 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Laki maatalousyrittäjien lomituspalvelulain muuttamisesta

6 §. Oikeus vuosilomaan. Pykälän mukaan lain 4 §:ssä tarkoitetulla maatalousyrittäjällä on oikeus saada lomituspalveluja kalenterivuoden aikana vuosilomaa varten 25 päivän ajaksi. Vuosilomaan on oikeutettu maatalousyrittäjä, joka harjoittaa karjataloutta päätoimisesti. Karjatalouden tulee käsittää vähintään neljä kotieläinyksikköä, joista säädetään tarkemmin asetuksella.

Pykälää ehdotetaan muutettavaksi hallitusohjelman mukaisesti niin, että maatalousyrittäjän oikeus saada lomituspalveluja vuosiloman ajaksi lisääntyy yhdellä päivällä. Muutoksen jälkeen vuosiloman pituus olisi 26 päivää kalenterivuodessa. Vuosiloman lisäämisen tavoitteena on tukea kotieläintalousyrittäjien työssä jaksamista.

35 §. Valtion korvaukseen oikeuttavat lomituskustannukset. Pykälän 2 momentissa luetellaan sellaiset lomituspalvelujen järjestämisestä aiheutuvat, toiminnan asianmukaisen hoitamisen kannalta tarpeellisina pidettävät kustannukset, jotka oikeuttavat valtion korvaukseen. Sellaisia ovat pykälän 1 kohdasta ilmenevät maatalouslomittajien palkkauskustannukset, 2 kohdan mukaiset lomittajan täydennyskoulutuskustannukset, 3 kohdan mukaiset ostopalvelukustannukset, 4 kohdan mukaiset itse järjestetystä lomituksesta maksettavat korvaukset, 5 kohdan mukaiset vahingonkorvaukset sekä 6 kohdan mukaiset muut lain mukaisten palvelujen järjestämisestä aiheutuvat kohtuulliset kustannukset. Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 a kohta.

Pykälän 2 a kohtaan ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka mukaan lomittajien oppisopimuskoulutuksesta aiheutuvat kustannukset oikeuttaisivat valtion korvaukseen. Oppisopimuskoulutuksen kustannuksia on maksettu pykälän 6 kohdan perusteella ja valtion talousarvion perustelujen mukaisesti vuodesta 2002. Siitä lähtien valtion talousarviossa on ollut maininta, jonka mukaan lomituspalvelujen järjestämiseen varatusta määrärahasista saa

käyttää lomittajien oppisopimuskoulutuksesta aiheutuneisiin kustannuksiin enintään talousarvion perusteluissa mainitun rahamäärän. Käytännössä järjestelmä toimii niin, että paikallisyksiköt tekevät Maatalousyrittäjien eläkelaitokselle vapaamuotoisen hakemuksen oppisopimuskoulutuksesta aiheutuneiden nettokustannustensa korvaamiseksi. Oppisopimuskoulutuksella lomittajiksi koulutettavia opiskelijoita on tällä hetkellä 15–20.

Maatalousyrittäjien lomituspalvelujen kehittämistä selvittänyt työryhmä ehdotti oppisopimuskoulutuksen vakinaistamista osaksi lomituspalvelujärjestelmää.

Ehdotetun säännöksen mukaan oppisopimuskoulutukseen voitaisiin jatkossakin käyttää vain tietty kiinteä rahamäärä, jonka suuruus määriteltäisiin valtion talousarviossa. Valtion korvaukseen oikeuttaisivat vain Melan hyväksymästä lomittajan ammattiin johdosta oppisopimuskoulutuksesta aiheutuvat kustannukset. Tarkoitus on, että Mela arvioisi kunkin paikallisyksikön alueella esiintyvän lomittajatarpeen mukaan, mitkä oppisopimuskoulutukset voidaan hyväksyä käytettävissä olevan määrärahan rajoissa.

38 §. Ennakkojen maksaminen ja tarkistaminen. Pykälässä säädetään paikallisyksiköille maksettavista lomituspalvelukustannusten ennakoista. Pykälä on nykyisessä muodossaan osoittautunut osin epätarkoituksenmukaiseksi ja liian kaavamaiseksi. Säännöksen soveltamiskäytäntöä onkin jouduttu väljentämään siitä, mihin sanamuodon mukainen tulkinta antaisi mahdollisuuden. Pykälä ehdotetaan uudistettavaksi tarpeellisilta osin, jotta se mahdollistaisi ennakkojen maksamisen niin, että kukin paikallisyksikkö saisi ennakkona mahdollisimman oikein mitoitettun rahamäärän. Tavoitteena on vähentää Melan tarvetta maksaa paikallisyksiköille lisäennakkoja ja loppueriä sekä paikallisyksikköjen tarvetta palauttaa liikaa maksettuja ennakoita valtiolle.

Pykälän 1 momentti sisältäisi ennakkojen suuruuden määräytymistä koskevan perussäännöksen, jonka mukaan ennakon suuruuden määräytymisperusteena olisi lomitettujen päivien määrän lisäksi paikallisyksikkökohtainen keskimääräinen lomituspäivän kustan-

nus ja näissä Melan arvion mukaan tapahtuvat muutokset. Päiväkustannukset vaihtelevat paikallisyksiköittäin ja niihin vaikuttavat monet paikallisista olosuhteista johtuvat tekijät kuten lomitukset pitempään, lomittajien ikärakenne ja lomitettavien tilojen rakenne. Nykyinen laki ei mahdollista paikallisyksikökohtaisen päiväkustannuksen huomioon ottamista ennakon määrässä. Se aiheuttaa ongelmia niissä paikallisyksiköissä, joissa lomituspäivän kustannustaso on keskimääräistä korkeampi. Ne voivat joutua käyttämään väliaikaisesti omia rahojaan toteuttaakseen lomituspäivän palvelut. Tätä ei voi katsoa tarkoituksenmukaiseksi etenkin niissä tapauksissa, joissa pieni kunta hoitaa monta kuntaa käsittävää paikallisyksikköä. Vastaavasti ne paikallisyksiköt, joiden lomituspäivän kustannustaso on keskimääräistä alhaisempi saavat todellista tarvetta suurempaa ennakkoa.

Pykälän 2 momentin mukaan ennakot tarkistettaisiin vuosittain heinäkuun alusta kuten nykyisinkin. Lisäksi siinä säädettäisiin tiedoista, jotka paikallisyksikön tulee antaa kesäkuun 15 päivään mennessä Melalle ennakkoiden tarkistamista varten. Säännös vastaisi voimassa olevan lain 38 §:n 2 momenttia muutoin paitsi että tiedot koskisivat kyseisen vuoden huhtikuun loppuun mennessä järjestetyistä lomituspäivästä aiheutuneita kustannuksia. Nykyisin tiedot pitää antaa toukokuun lopun tilanteesta, mutta käytännössä kunnilla ei vielä ole kesäkuun 15 päivään mennessä antaa kirjanpidon mukaisia tietoja toukokuun lopun tilanteesta.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin ennakkoiden tarkistamisen perusteista. Ennakot maksettaisiin saman suuruisina vuoden loppuun, jos niiden määrä ei olennaisesti poikkea alkuvuoden todellisista kustannuksista. Tarkoitus on, että olennaisena voitaisiin pitää noin kymmenen prosentin poikkeamaa. Jos alkuvuoden kustannukset olisivat olennaisesti suuremmat tai pienemmät kuin alkuvuoden ennakot, loppuvuoden ennakot tarkistettaisiin vastaamaan alkuvuoden todellisten kustannusten kuukausittaisista keskiarvoista.

Pykälän 4 momentin mukaan ennakkoa voitaisiin tarkistaa nykyisestä poiketen myös ennen heinäkuun alkua, jos on ilmeistä, että lomituspäivästä aiheutuvat kustannukset koko varainhoitovuodelta ovat erityisestä

syystä olennaisesti suuremmat kuin alkuvuonna maksettu ennakko. Vastaavasti ennakkoa voitaisiin tarkistaa myös silloin, kun kustannukset ovat erityisestä syystä olennaisesti pienemmät kuin maksettu ennakko.

Lisäksi kunnalle voitaisiin tarvittaessa suorittaa erillinen ennakkomaksu. Sellainen olisi tarpeen, jos paikallisyksikkö on joutunut suorittamaan yksittäisen kustannuserän, joka on kunnan saamaan ennakoon verrattuna merkittävän suuri. Sellaisessa tapauksessa ei ole kohtuullista, että paikallisyksikkö saisi korvauksen kustannuksiinsa vasta pitkän ajan kuluttua.

Voimaantulo. Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2010.

1.2. Laki turkistuottajien lomituspäivästä

1 luku

Yleiset säännökset

1 §. *Lain soveltamisala.* Pykälästä ilmenee lain keskeisin sisältö. Lain mukaisia palveluja ovat maksuton vuosilomalomitus ja maksullinen lisävapaalomitus. Palveluja järjestettäisiin valtion talousarviossa tätä tarkoitusta varten osoitetun määrärahan rajoissa. Turkistuottaja voisi valita paikallisyksikön järjestämän lomituksen tai järjestää itse lomituksen, jolloin paikallisyksikkö korvaisi hänelle tästä aiheutuneita kustannuksia.

2 §. *Määritelmät.* Pykälässä määritellään laissa käytetyt keskeiset käsitteet.

Turkiseläintuotantoa voidaan verottaa maatalouden tuloverolain (543/1967) tai elinkeinotulon verottamisesta annetun lain (360/1968) mukaan. Pykälän 1 kohdan mukaan turkiseläintuotannolla tarkoitettaisiin viimeksi mainitun lain mukaan verotettavaa toimintaa, sillä maataloustuloverolain mukaan verotettavan turkiseläintuotannon harjoittajat voivat saada lomituspäivästä maatalousyrittäjien lomituspäivästä nojalla. Verotuksellisesti turkiseläintuotanto käsittää turkiseläinten varsinaiseen hoitotyön lisäksi muun muassa markkinoinnin ja jalostuksen. Lomituspäivästä voitaisiin kuitenkin hoitaa vain turkiseläinten hoitotyötä, mikä ilmenee ehdotetun lain 5 §:stä.

Pykälän 2 kohdan mukaan turkistuottajalla tarkoitetaan turkiseläintuotannon harjoittajaa, jolla on niin kutsuttu pakollinen yrittäjien eläkevakuutus tai vireillä hakemus sen saamiseksi. Vastaavasti pakollinen maatalousyrittäjien eläkevakuutus on edellytyksenä maatalousyrittäjän lomituspalvelujen saannille.

Pykälän 3 kohdan mukaan turkistilakäsitteellä tarkoitetaan turkiseläintuotantoa, jota harjoitetaan itsenäisenä taloudellisenä yksikkönä. Turkistuottajalla voi olla useita turkistarhoja. Jos ne muodostavat yhden osakeyhtiön, kyseessä olisi itsenäinen taloudellinen yksikkö eli laissa tarkoitettu turkistila. Vastaavasti jos turkistarhat muodostavat esimerkiksi kaksi eri osakeyhtiötä, kyseessä olisi kaksi eri turkistilaa. Lomituspalvelujen määrä on kuitenkin turkistuottajakohtainen eli vaikka henkilöllä olisi useita turkistiloja, hän ei voi saada enempää vuosilomaa eikä lisävapaata kuin henkilö, jolla on vain yksi turkistila.

Pykälän 4 kohdassa tarkoitettua eläinyksikkökäsitettä tarvitaan muun muassa määriteltäessä henkilön mahdollisuuksia saada laissa tarkoitettuja lomituspalveluja. Eläinyksikkömäärittelyn tarkoituksena on kuvata eri eläinlajien aiheuttamaa työmäärää ja saattaa siten eri lajeja edustavien turkiseläinten kasvattajat keskenään yhdenvertaiseen asemaan. Siitoskettu ja suomensupi aiheuttavat eläintä kohden päivittäin noin kaksinkertaisen työmäärän muihin turkiseläimiin verrattuna. Ehdotuksen mukaan yksi eläinyksikkö käsittäisi 30 siitoskettua tai siitostarkoituksessa pidettävää suomensupia taikka 60 siitostarkoituksessa pidettävää muuta turkiseläintä. Eläinyksikkö muodostuisi siitoseläimistä, koska niiden määrä pysyy pääosin samana, vaikka tilan eläinmäärä kokonaisuudessaan vaihtelee vuoden mittaan. Tarkoitus on, että maatalousyrittäjien lomituspalveluasetukseen (1333/1996) sisältyvää kotieläinyksikkömäärittelyä tarkistetaan suomensupien ja muiden siitostarkoituksessa pidettävien turkiseläinten osalta vastaavasti, jotta maatalousyrittäjien lomituspalvelulain ja ehdotetun lain mukaisia lomituspalveluja saavat yrittäjät olisivat keskenään yhdenvertaisessa asemassa.

Pykälän 5 kohdassa mainitusta palvelusuunnitelmasta säädettäisiin tarkemmin eh-

dotetun lain 15 §:ssä. Käsitteen yleiskuvaus on kuitenkin tarpeen määritelmiä sisältävässä pykälässä, koska käsitteeseen viitataan ehdotetun lain 5 §:ssä.

Pykälän 6 ja 7 kohta koskevat lain toimeenpanoon liittyviä hallinnollisia järjestelyjä, joista säädetään ehdotetun lain 4 luvussa. Kokonaisvastuu lain täytäntöönpanosta kuuluisi Maatalousyrittäjien eläkelaitokselle, joka voi maatalousyrittäjän eläkelain (1280/2006) 114 §:n mukaan käyttää nimeään lyhennettä Mela. Samaa lyhennettä käytetään myös ehdotetussa laissa. Paikallisyksiköllä tarkoitetaan toimielintä, joka vastaa lomituspalvelujen järjestämisestä ja siihen liittyvistä toimenpiteistä tietyllä alueella. Paikallisyksikkönä toimii kunta, jonka kanssa Mela on tehnyt asiaa koskevan toimeksiantosopimuksen tai Mela, jollei toimeksiantosopimusta ole.

3 §. *Lomituspalvelujen saamisen edellytykset.* Turkistuottaja voi saada lomituspalveluja, jos hän on sidoksissa tilan turkiseläinten päivittäisiin hoitotöihin siten, että hänen tehtäväosuutensa on merkittävä. Tästä säädettäisiin pykälän 1 momentissa. Päivittäisillä hoitotöillä tarkoitetaan joka päivä tai ainakin lähes joka päivä suoritettavia tehtäviä, kuten ruokintaa ja häkkien puhdistusta. Niihin eivät lukeutuisi vain tiettyinä aikoina hoidettavat kausiluonteiset tehtävät kuten siemennys ja nahkonta. Turkistuottajan tehtäväosuutta voidaan aina pitää merkittävänä, jos se käsittää vähintään puolet tilan turkiseläinten päivittäisistä hoitotöistä. Tätäkin pienempi tehtäväosuus voi olla merkittävä, jos henkilön päivittäisiin turkiseläinten hoitotöihin kuuluu useita tunteja. Tilan turkiseläintuotannon tulisi ehdotuksen mukaan käsittää lomitusaajan kohtana vähintään neljä eläinyksikköä. Tarkoitus on suunnata lomituspalvelut sellaisille yrittäjille, joille turkiseläinten hoito on ammattimaista toimintaa. Vastaava eläinyksikkömäärä on edellytyksenä myös maatalousyrittäjien lomituspalvelujen saannille.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin lomituspalvelujen saannin lisäedellytyksistä. Lomituspalveluja voisi saada vasta kun yritystoiminta on jatkunut vähintään neljä kuukautta. Tämä on perusteltua sen vuoksi, että tarvetta työstä irrottautumiseen ei todennäköisesti esiinny aivan yritystoiminnan alkuvai-

heessa.

Pykälän 2 momentin mukaan turkistuottaja ei voisi saada lomituspalveluja sinä aikana, jolloin hänelle maksetaan toistaiseksi myönnettyä täyttä työkyvyttömyyseläkettä, täyden työkyvyttömyyseläkkeen suuruista kuntoutustukea tai työttömyyseläkettä. Edellä mainituilla eläkejärjestelmillä korvataan henkilön pidempiaikaista tai pysyvää ansion alenemaa, eikä siten ole tarkoituksenmukaista, että hän saisi samanaikaisesti ansiotoimintaansa liittyviä lomituspalveluja.

4 §. Lomituspalvelujen määrä. Vuosilomaa järjestettäisiin kokonaisina päivinä, sillä tarkoitus on, että turkistuottaja irrottautuu päivittäisistä töistään kokonaan vuosilomansa ajaksi. Tämä on tärkeää työssä jaksamisen kannalta. Sen vuoksi vuosiloman määrä määriteltäisiin pykälän mukaan päivinä. Lisävapaan määrä sen sijaan määriteltäisiin tunteina samaan tapaan kuin maatalousyrittäjien tuettu maksullinen lomittaja-apu. Lisävapaata järjestettäisiin tunteina, mutta lisävapaatunneista voi tarpeen mukaan muodostua kokonaisia lomituspäiviä.

Lomituspalveluja järjestettäisiin siinä määrin kuin valtion talousarvioon vuosittain varattava siirtomääräraha mahdollistaa. Koska siirtomäärärahaa ei saa ylittää, turkistuottajalle ei voida säätää ehdotonta oikeutta saada tietty määrä lomituspalveluja kalenterivuodessa. Ehdotuksen mukaan sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaisi kalenterivuonna järjestettävien vuosilomapäivien ja lisävapaatuntien enimmäismäärän edeltävän kalenterivuoden loppuun mennessä, jolloin tiedossa olisi seuraavalle vuodelle valtion talousarviossa vahvistetun siirtomäärärahan suuruus. Mela tekisi esityksen enimmäismäärästä saatuaan tietoonsa, kuinka moni turkistuottaja on hakenut lomituspalveluja seuraavaksi vuodeksi. Palvelun käyttäjien yhdenvertaisen kohtelun varmistamiseksi lomituspalvelujen enimmäismäärä olisi henkilökohtainen eli sama kaikille turkistuottajille.

Lain 41 §:ään ehdotetaan otettavaksi siirtymäsäännökset vuonna 2010 järjestettävien lomituspalvelujen enimmäismäärästä. Esitystä valmisteltaessa on arvioitu, että vuoden 2010 talousarvioesitykseen sisältyvän määrärahan turvin turkistuottajille voitaisiin järjestää enintään 14 päivää vuosilomaa vuonna

2010. Siirtymäsäännöksen mukaan lisävapaan määrä vuodelle 2010 vahvistettaisiin maaliskuun loppuun mennessä ja lisävapaata voisi saada huhtikuun alusta lukien.

5 §. Lomituspalveluilla huolehdittavat tehtävät. Lomituspalveluilla huolehdittaisiin vain turkiseläinten päivittäisistä hoitotoista. Päivittäisten hoitotöiden sisältöä on kuvattu 3 §:n perusteluissa. Päivittäiset hoitotyöt määriteltäisiin tarkemmin palvelusuunnitelmassa, josta säädettäisiin lain 15 §:ssä. Vuosilomalomituksessa hoidettaisiin vain vuosilomalla olevan turkistuottajan tehtäväosuuden mukaiset säännölliset päivittäiset hoitotyöt. Lisävapaalomituksella huolehdittaisiin käytävissä olevan tuntimäärän rajoissa sovitusta turkistilan turkiseläinten hoitotoista. Niiden tulee kuulua lomitussajankohtana turkistuottajan tehtäviin.

6 §. Lisävapaasta perittävä maksu. Lisävapaasta perittävän maksun suuruus olisi 5 euroa tunnilta. Maksun taso on suhteutettu maatalousyrittäjältä perittävien asiakasmaksujen tasoon siten, että se asettuu keskimääräisen sijaisapumaksun ja tuetusta maksullisesta lomittaja-avusta perittävän tuntimaksun välille ja on suunnilleen puolet viimeksi mainitusta maksusta. Tämä on perusteltua, koska lisävapaata on ajateltu käytettävän sekä sijaisapua että tuettua maksullista lomittaja-apua vastaavasti. Maksua tarkistettaisiin vuosittain palkkakertoimella, mistä säädettäisiin lain 39 §:ssä.

7 §. Itse järjestetystä lomituksesta maksettava korvaus. Pykälän 1 momentin mukaan turkistuottajan itse järjestämästä lomituksesta maksettava korvaus olisi samansuuruinen kuin hänelle lomitustyön järjestämisestä aiheutuneet kustannukset. Valmistelun yhteydessä on arvioitu, että turkiseläinten hoitotyöhön saa lomittajan nykyisin maksamalla palkkana noin 13 euroa tunnilta. Palkan sivukulut mukaan luettuna kokonaiskustannus on noin 20 euroa tunnilta, mikä olisi ehdotuksen mukaan korvauksen enimmäismäärä. Enimmäismäärää tarkistettaisiin vuosittain palkkakertoimella, mistä säädettäisiin lain 39 §:ssä. Koska lisävapaa olisi maksullinen palvelu, korvaus itse järjestetystä lisävapaalomituksesta maksettaisiin vähennettynä 6 §:n mukaisella maksulla.

Pykälän 2 momentissa määritellään itse jär-

jestetyn lomituksen järjestämisestä aiheutuneet kustannukset. Momentin 1 kohdassa tarkoitettuja työntekijälle maksettavaan palkkaan liittyviä sosiaaliturvakuluja ovat työntekijän sosiaaliturvamaksu sekä pakollinen työeläke-, tapaturma-, työttömyys- ja ryhmähenkivakuutusmaksu. Momentin 2 kohdassa mainitulla työkorvauksella tarkoitetaan ennakkoperintälain (1118/1996) 25 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaista työkorvausta.

Koska vuosiloma myönnettäisiin kokonaisuina päivinä, itse järjestetyssä lomituksessa on tarpeen määritellä, kuinka monelta tunnilta korvausta enimmillään maksetaan päivää kohden. Lomituspäivän kesto ja enimmäiskorvaus määräytyisivät vuosilomalomituksessa hoidettavien, ehdotetun lain 5 §:ssä tarkoitettujen tehtävien mukaan. Turkiseläinten hoitotyössä työmenetelmät eivät suuresti vaihtele samaa tuotantosuuntaa edustavilla tiloilla, joten työhön kuluva aika on mahdollista määritellä kaavamaisemmin kuin esimerkiksi maataloustyössä. Pykälän 3 momentin mukaan tilakohtainen enimmäistuntimäärä sidottaisiin eläinyksikkömääriin siten, että ensimmäiset kymmenen eläinyksikköä tuottavat 45 minuuttia eläinyksikköä kohti ja sitä seuraavat 30 minuuttia eläinyksikköä kohti. Määrittely perustuu arvioon siitä, kuinka monta tuntia päivässä ammattitaitoiselta lomittajalta kuluisi vuosilomalla olevan turkistuottajan tehtävien hoitoon. Ehdotettu määrittely merkitsee, että keskikokoisen turkistilan päivittäinen kokonaistuntimäärä olisi noin kahdeksan tuntia. Turkistuottajan työpäivä voi kiireisinä aikoina olla huomattavasti pidempi, mutta tämä ei vaikuta vuosilomapäivän pituuteen, koska lomituksessa huomioidaan vain päivittäiset hoitotyöt eikä kausittaisia tehtäviä. Ehdotuksen mukaan turkistuottajalle voitaisiin maksaa korvausta enintään kahdeksalta tunnilta vuosilomapäivää kohti. Erityisestä syystä turkistuottajakohtaisesta enimmäismäärästä voitaisiin poiketa. Erityinen syy olisi esimerkiksi eläinten sairastuminen.

Pykälän 4 momentin mukaan itse järjestetystä lomituksesta ei maksettaisi korvausta, jos lomittajana on toiminut lomittettavan turkistuottajan kanssa samalla tilalla työskentelevä henkilö, joka täyttää laissa säädetyt edellytykset lomituspalvelujen saamiseksi.

Rajoitus on tarpeen sen vuoksi, että ei ole perusteltua suunnata yhteiskunnan tukea sellaisiin lomituksiin, jotka on hoidettu tilan sisäisin järjestelyin.

8 §. *Perusteettomasti annetun palvelun korvaaminen ja perusteettomasti maksetun korvauksen palauttaminen.* Pykälässä säädettäisiin perusteettoman edun palautuksesta samaan tapaan kuin muun muassa maatalousyrittäjien lomituspalvelulain 29 §:ssä säädetään. Pykälän 1 momentti koskee turkistuottajan velvollisuutta korvata paikallisyksikölle perusteettomasti annetuista lomituspalveluista aiheutuneet kustannukset. Korvattavaksi tulisivat todelliset lomituskustannukset eli lähinnä lomittajan palkka- ja matkakustannukset siltä ajalta, kun palvelua on järjestetty perusteettomasti. Tältä osin säännös poikkeaisi maatalousyrittäjän lomituspalvelulain vastaavasta säännöksestä, jonka mukaan korvaus määräytyy kaavamaisesti. Korvauksen kaavamaiselle määrittelylle ei ole tarvetta, koska nykyisten tietojärjestelmien avulla todelliset kustannukset on kohtalaisen helppo selvittää.

Pykälän 2 momentin mukaan turkistuottaja olisi velvollinen palauttamaan paikallisyksikölle itse järjestetystä lomituksesta perusteettomasti saamansa korvauksen.

Pykälän 3 momentin mukaan paikallisyksikkö voisi luopua takaisinperinnästä osittain tai kokonaan, jos tämä katsotaan kohtuulliseksi. Lisäedellytyksenä olisi, että perusteettoman edun saaminen ei ole johtunut turkistuottajan tai hänen edustajansa vilpillisestä menettelystä. Turkistuottajan katsottaisiin menettelleen vilpillisesti, jos hän on myötävaikuttanut perusteettoman edun saamiseen esimerkiksi laiminlyömällä ehdotetun lain 35 §:n mukaisen ilmoitusvelvollisuutensa. Takaisinperinnästä luopumista harkittaessa on syytä ottaa huomioon muun muassa turkistuottajan mahdollisuus havaita virhe sekä hänen taloudellinen asemansa. Kokonaisarvion perusteella päätettäisiin, perittäkö aiheuttomasti maksettu etuus takaisin vai luovutaanko takaisinperimisestä. Takaisinperinnästä voitaisiin kuitenkin luopua aina, jos takaisin perittävä määrä on vähäinen. Määrää voidaan pitää vähäisenä ainakin silloin, kun takaisinperinnästä hallinnolle aiheutuvat kustannukset olisivat isommat kuin perusteetto-

masti saatu etu. Takaisinperintäpäättös tulisi tehdä viiden vuoden kuluessa perusteettoman lomituksen suorittamisesta tai perusteettoman korvauksen maksamisesta.

9 §. *Viivästyskorko sekä perintä ilman tuomiota tai päätöstä.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin lisävapaasta määrättyyn maksuun sekä takaisinperittävään korvaukseen liittyvästä viivästyskorkoseuraamuksesta.

Pykälän 2 momentin mukaan edellä tarkoitettu maksu ja takaisinperintäpäätöksellä vahvistettu saatava vanhentuisivat verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetun lain (706/2007) mukaisesti viidessä vuodessa.

2 luku

Tarkempia säännöksiä paikallisyksikön järjestämisestä lomituksesta

10 §. *Vuosiloman samanaikaisuus.* Paikallisyksikön järjestämiä lomituspalveluja käytävien yrittäjien vuosilomajärjestelyihin kohdistuisi eräitä rajoituksia, jotta paikallisyksikkö pystyisi toteuttamaan lomitukset taloudellisesti ja tehokkaasti. Näin edistetään käytävissä olevan määrärahan riittävyttä ja palvelujen tasapuolista jakautumista yrittäjien kesken. Pykälän mukaan samalla tilalla työskentelevien yrittäjien olisi pidettävä vuosilomansa samanaikaisesti. Silloin paikallisyksikön on helpompi järjestää lomittajien työaikoja tehokkaasti. Lomittaja voisi työskennellä samalla tilalla parhaassa tapauksessa koko työpäivän. Lisäksi vuosiloman samanaikaisuus säästää muun muassa lomituksesta aiheutuvia matkakustannuksia.

11 §. *Vuosilomaan sisältyvien pyhäpäivien määrä.* Pykälän mukaan paikallisyksikön järjestämään vuosilomaan saisi sisältyä enintään kaksi sunnuntai- tai juhlapäivää. Tarkoituksena on rajoittaa paikallisyksikön lomituskustannuksia, jotka aiheutuvat lomittajille työehtosopimuksen mukaan maksettavista sunnuntaityö- tai vastaavista korvauksista. Rajoitusta sovelletaan siitä riippumatta, mitä paikallisyksikkö maksaa lomittajalle yksittäistapauksessa. Näin vaatimus kohtelee paikallisyksikön järjestämiä lomituksia käyttäviä turkistuottajia yhdenvertaisesti. Vastavalla tavalla on rajoitettu myös maatalousyrittäjien vuosilomaan sisältyvien pyhäpäivi-

en määrää. Rajoitusta ei tarvita itse järjestetyssä lomituksessa, koska siitä maksettavan korvauksen enimmäismäärä on riippumaton siitä, onko lomitus suoritettu arkena vai pyhäpäivänä.

12 §. *Lomitusta edeltävät turkistuottajan toimenpiteet.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin niistä toimenpiteistä, joista turkistuottajan tulee huolehtia ennen paikallisyksikön järjestämää vuosilomalomitusta. Toimenpiteet ovat samat kuin maatalousyrittäjiltä edellytetään eli lomittajan opastaminen, tilan työturvallisuudesta ja tarvittavien kulutustarvikkeiden hankinnasta huolehtiminen sekä omien tai edustajansa yhteystietojen ilmoittaminen. Tarkoitus on, että lomittajan opastus päivittäisten tehtävien suorittamiseen sisältää eläinten hoitotyön lisäksi ohjeistuksen tarpeellisten koneiden ja laitteiden käyttämiseen. Hankittavia kulutustarvikkeita ovat eläinten ruoka ja sen valmistukseen tarvittava rehu. Turkistilan työturvallisuudesta huolehtimiseen kuuluu muun muassa tilan koneiden ja laitteiden toimintakunnon ja turvallisuuden varmistaminen.

Pykälän 2 momentin mukaan vuosilomalomituksia koskevia velvoitteista sovellettaisiin mahdollisuuksien mukaan myös lisävapaaseen. Velvoite ei ole lisävapaan osalta ehdoton, koska sitä on ajateltu käytettävän muun muassa sairaustapauksissa. Turkistuottaja ei välttämättä pysty äkillisessä sairaustapauksessa hoitamaan kaikkia 1 momentin mukaisia velvoitteitaan täysimääräisesti. Näissäkin tilanteissa olisi kuitenkin syytä varmistaa, että työturvallisuusvaatimukset tulevat täytetyiksi. Paikallisyksikkö on työnantajana vastuussa lomittajan työturvallisuudesta.

3 luku

Lomituspalvelujen hakeminen ja myöntäminen

13 §. *Lomituspalvelujen hakeminen.* Pykälän 1 momentin mukaan lomituspalveluja haettaisiin paikallisyksiköltä. Saman tilan yrittäjien olisi haettava palveluja yhteisellä hakemuksella. Tilakohtainen hakemus on tarpeen, koska valinta itse järjestetyn ja paikallisyksikön järjestämän lomituksen välillä oli-

si pykälän 2 momentin mukaan tilakohtainen samoin kuin maatalousyrittäjien lomituspalveluissakin. Hakemuksessa olisi ilmoitettava turkistilan tekemästä valinnasta. Tilakohtainen hakemus helpottaa myös turkistuottajan tehtäväosuuden määrittelemistä. Vuosilomaa varten pitää määritellä lomitettavan yrittäjän osuus niistä tilan tehtävistä, jotka hoidetaan lomituksella ja tilakohtaisesta hakemuksesta saadaan kokonaiskuva tilan olosuhteista tehtäväosuuksien määrittelemiseksi.

Hakemus olisi tehtävä tulevan kalenterivuoden lomituksia silmällä pitäen edeltävän vuoden lokakuun loppuun mennessä. Paikallisyksikön tulee ottaa huomioon myöhemmin tullut hakemus, jos myöhästymiselle on ollut painavia syitä. Painava syy on esimerkiksi se, että turkistarhaustoiminta on aloitettu vasta määräajan päätyttyä. Vuoden 2010 osalta hakemuksen tekemisen määräajasta säädettäisiin 41 §:n 3 momentin siirtymäsäännöksellä. Sen mukaan hakemus olisi tehtävä vuoden 2010 tammikuun loppuun mennessä. Toivotuja lomitussajankohtia ei tarvitsisi ilmoittaa vielä hakemuksen yhteydessä. Niiden ilmoittamisesta säädettäisiin lain 16 §:ssä.

14 §. Tehtäväosuuden määrääminen. Lomituspalvelujen hakemisen yhteydessä turkistuottajan olisi *1 momentin* mukaan ilmoitettava turkistilalla vakituisesti työskentelevät henkilöt sekä heidän keskimääräiset tehtäväosuutensa turkistilan turkiseläinten hoitoon päivittäin kuuluvista tehtävistä prosentteina.

Pykälän *2 momentin* mukaan paikallisyksikkö määräisi turkistuottajan tehtäväosuuden ilmoituksen mukaisesti, paitsi jos esitetty tehtäväosuus on ilmeisessä ristiriidassa tosiasiallisten olosuhteiden kanssa. Lomavuoden aikana tehtäväosuuksia voitaisiin tarkistaa vain erittäin painavista syistä, esimerkiksi jos tilalla työskentelevien henkilöiden lukumäärä muuttuu ja tästä aiheutuu merkittävä muutos tehtäväosuuksiin. Ilmoitettujen tehtäväosuuksien muuttamista rajoitettaisiin, jottei tehtäväosuuksien uudelleen määrittelemisen tarkoituksenhakuisesti olisi mahdollista lomavuoden kuluessa.

15 §. Palvelusuunnitelma. Palvelusuunnitelman tarkoituksena on edistää lomituksen onnistunutta toteuttamista sekä turkistuottajan että paikallisyksikön näkökulmasta. Pal-

velusuunnitelma olisi tilakohtainen ja sen laatisi pykälän *1 momentin* mukaan paikallisyksikkö yhteistyössä turkistuottajan kanssa.

Palvelusuunnitelmaan kirjattaisiin tietyt perustiedot siitä riippumatta, käytetäänkö tilalla paikallisyksikön järjestämiä palveluja vai järjestetäänkö palvelut itse. Perustiedot luetaan pykälän *2 momentissa*. Sen mukaan palvelusuunnitelmaan merkittäisiin tilalla olevien turkiseläinten määrä ja laatu, niiden hoitoon käytettävät työmenetelmät, eläinten päivittäiset hoitotyöt ja arvio niiden vaatimasta kokonaistyöajasta, tilalla vakituisesti työskentelevät henkilöt, turkistuottajien tehtäväosuudet päivittäisistä hoitotoista ja arvio turkistuottajien lomituspäivän kestosta. Palvelusuunnitelmaan merkittyjen arvioiden on tarkoitus olla suuntaa antavia eikä niillä olisi sitovaa vaikutusta päätettäessä lomituspalvelujen myöntämisestä.

Paikallisyksikön järjestämiä palveluja käytävien tilojen palvelusuunnitelmiin tulisi merkitä lisäksi pykälän *3 momentissa* mainitut tiedot. Paikallisyksikön hallintohenkilöstön on tärkeää tutustua tilan olosuhteisiin tilakäyntien avulla. Sillä tavalla saadaan tilan olosuhteista kokonaiskuva, jonka perusteella lomituspalvelut voidaan järjestää mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti. Tilakäyntejä koskevat tiedot tulisi merkitä palvelusuunnitelmaan. Suunnitelmassa pitäisi myös arvioida tilan lomitustöiden edellyttämä osaamistarve, jotta tilalle ohjautuisi sellaisia lomittajia, joiden osaamistaso on sopiva tilan tarpeisiin nähden. Merkintä lomituspalvelujen tilakohtaisista kehittämistarpeista voisi kuvata esimerkiksi turkistuottajien suunnitelmia tilan toiminnan kehittämisestä sekä heidän siihen liittyviä toivomuksiaan tulevasta lomituskäytöstä. Palvelusuunnitelmaan on tärkeää kirjata myös sellaiset tilan olosuhteita koskevat seikat, joilla on merkitystä lomittajien työsuojelun kannalta, sillä havaittujen epäkohtien yksilöinti helpottaa niiden korjaamista. Luettelo palvelusuunnitelmaan merkittävistä tiedoista ei ole tyhjentävä, vaan suunnitelma voi tarpeen mukaan sisältää muitakin tietoja.

Pykälän *4 momentin* mukaan palvelusuunnitelma olisi tarkistettava, jos palveluntarpeessa tai olosuhteissa tapahtuu muutoksia.

Aloite tarkistamiseen voi tulla paikallisyksiköltä tai turkistuottajalta. Paikallisyksikön järjestämiä palveluja käyttävän tilan palvelusuunnitelma laaditaan tilakäynnin yhteydessä. Tilakäynti olisi tehtävä vähintään joka kolmas vuosi.

16 §. Lomituksen ajankohta. Paikallisyksikön järjestämiä palveluja käyttävän turkistuottajan tulisi pykälän 1 momentin mukaan tehdä ehdotuksensa toivomistaan lomitusajankohdista paikallisyksikölle mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, jotta tämä pystyisi suunnittelemaan lomittajien työajat riittävän pitkäjänteisesti. Turkistuottajalla olisi sitä varmemmin mahdollisuus saada lomitusta haluamanaan ajankohtana, mitä aikaisemmin hän tekee sitä koskevan ehdotuksensa. Vuosilomaa koskeva ehdotus tulisi tehdä tilakohteisesti, koska samalla tilalla työskentelevien turkistuottajien on pidettävä lomansa samaan aikaan. Ehdotus olisi tehtävä viimeistään kaksi kuukautta ennen aiottua vuosilomaajankohtaa. Määräajan on tarkoitus olla tavoitteellinen siten, että paikallisyksikkö voisi mahdollisuuksien mukaan järjestää vuosilomalomitusta, vaikka ehdotusta ei olisi tehty määräajassa. Lisävapaan ajankohtaa koskevan ehdotuksen tekemiselle ei asetettaisi määräaikaa, koska lisävapaan tarve ei välttämättä ole etukäteen tiedossa etenkin silloin, kun palvelua käytetään äkillisissä sairastapauksissa. Silloinkin ehdotus tulisi kuitenkin tehdä niin varhain kuin mahdollista.

Turkistuottajalle tulisi tarvittaessa varata mahdollisuus uuden ajankohdan esittämiseen, jos paikallisyksikkö ei voi järjestää lomitusta hänen alun perin ehdottamanaan aikana. Tarkoitus on, että uudesta ajankohdasta päästäisiin yhteisymmärrykseen turkistuottajan ja paikallisyksikön kesken, sillä lomitusta ei voida toteuttaa ilman kummankin osapuolen hyväksymistä. Muodollisesti lopullinen määräysvalta lomituksen ajankohdasta on kuitenkin paikallisyksiköllä. Kysymyksessä on lomituksen toteuttamiseen liittyvä ratkaisu, josta ei anneta erillistä päätöstä. Paikallisyksikön olisi ilmoitettava turkistuottajalle lomitusajankohta mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Vuosiloman ajankohta olisi ilmoitettava viimeistään kuukautta ennen loman alkamista. Turkistuottajan suostumuksesta aika voisi olla lyhyempikin.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin vahvistetun vuosiloman siirtämisestä. Siirtäminen olisi mahdollista, jos vuosilomaa ei ole voitu pitää vahvistettuna aikana turkistuottajan sairauden tai muun hyväksyttävän syyn vuoksi. Hyväksyttävänä syynä voidaan pitää myös sitä, että lomitus ei toteudu vahvistettuna aikana esimerkiksi lomittajan sairastumisen vuoksi. Tarkoitus on, että siirretty vuosiloma pyritäisiin järjestämään saman vuoden aikana, jona se alun perin oli tarkoitus pitää. Edellytyksenä on, että kyseisen vuoden määräraha riittää tähän tarkoitukseen. Vuosiloma voitaisiin siirtää pidettäväksi myös seuraavan vuoden puolella huhtikuun loppuun mennessä, jos edellisen vuoden määrärahaa on jäljellä. Jos tarve vuosiloman siirtoon johtuu turkistuottajan olosuhteista, hänen tulisi tehdä sitä koskeva esitys paikallisyksikölle sen vuoden loppuun mennessä, jona vuosiloma peruuntui. Esitys pitäisi tehdä kirjallisesti, jotta välttyttäisiin myöhemmiltä epäselvyyksiltä. Jos peruuntuminen johtuu paikallisyksikön toiminnasta, menetettäisiin 2 momentissa tarkoitettulla tavalla. Turkistuottajalle varattaisiin mahdollisuus uuden vuosilomaajankohdan esittämiseen ja ajankohdasta pyritäisiin pääsemään yhteisymmärrykseen.

17 §. Itse järjestetystä lomituksesta maksettavan korvauksen hakeminen. Ehdotetun lain 13 §:n mukainen etukäteinen hakemus olisi tehtävä myös siinä tapauksessa, että turkistuottaja järjestää lomituksensa itse. Lomitusajankohdan jälkeen turkistuottajan olisi haettava korvausta paikallisyksiköltä kirjallisesti. Hakemukseen olisi liitettävä lomittajan kirjallinen selvitys lomituksen toteutumisesta.

Pykälän 2 momentissa luetellaan tiedot, jotka tulisi ilmetä hakemuksesta ja sen liitteistä kuten lomittajan selvityksestä. Lomittajan olisi tarpeen kirjata selvityksensä esimerkiksi lomitusajankohta, toteutuneet työtehtävät ja saadun korvauksen määrä. Turkistuottajan tulisi antaa tieto muun ohessa siitä, onko kyseessä vuosiloma- vai lisävapaalomitus, sillä se vaikuttaa maksettavan korvauksen määrään.

Pykälän 3 momentin mukaan korvausta olisi haettava kahden kuukauden kuluessa lomituksen päättymisestä. Korvaus voitaisiin myöntää hakemuksen myöhästymisestä huo-

limatta, jos korvauksen epääminen myöhästyksen vuoksi olisi kohtuutonta.

18 §. Päätöksenteko. Paikallisyksikön tulisi tehdä valituskelpoiset hallintopäätökset pykälässä luetelluista asioista, joissa on kysymys julkisen vallan käytöstä. Päätösten tekemistä varten paikallisyksiköllä tulee olla ainakin yksi virkasuhteinen vastuuhenkilö. Jos Mela hoitaa paikallisyksikön tehtäviä ehdotetun lain 20 §:n 3 momentin mukaisesti, se päättää säännöksessä tarkoitetuista asioista sen mukaan kuin Melan päätösvallan käyttämisestä säädetään maatalousyrittäjän eläkelaisissa ja valtioneuvoston asetuksessa Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen ohjesäännössä (1404/2006). Päätöksentekoon sovelletaan hallintolakia (434/2003). Tämä merkitsee muun muassa, että päätökseen on liitettävä ohje oikaisuvaatimuksen tekemisestä tai valitusosoitus, jos kysymys on Melan tekemästä päätöksestä. Päätös annettaisiin tiedoksi hallintolain 59 §:ssä tarkoitettulla tavallisella tiedoksiannolla. Mainitun säännöksen mukaan tavallinen tiedoksianto toimitetaan postitse kirjeellä vastaanottajalle ja vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä.

4 luku

Hallintoa koskevat säännökset

19 §. Yleinen johto, ohjaus ja valvonta. Lomituspalvelujen tarkoituksena on edistää turkistuottajan työssä jaksamista. Sen vuoksi lomituspalvelujen yleinen johto, ohjaus ja valvonta kuuluisivat sosiaali- ja terveystieteiden ministeriölle. Myös maatalousyrittäjien lomituspalvelulaissa yleinen johto, ohjaus ja vastuu on säädetty sosiaali- ja terveystieteiden ministeriölle.

20 §. Toimeenpano. Pykälän 1 momentin mukaan lomituspalvelujen paikallishallinnon järjestäminen olisi Melan vastuulla. Palveluja tulisi olla saatavilla kaikilla niillä alueilla, missä palvelujen tarvetta ilmenee. Palvelun tarve on keskittynyt pääosin läntisen Pohjanmaan rannikkoseudulle, mutta sitä esiintyy jossain määrin maan muissakin osissa.

Pykälän 2 momentin mukaan paikallisyksikkönä voisi toimia kunta, jonka kanssa Me-

la on tehnyt kuntalain (365/1995) 2 §:n 2 momentissa tarkoitetun toimeksiantosopimuksen. Toimeksiantosopimuksella kunta sitoutuu toimimaan tässä laissa tarkoitettuna paikallisyksikkönä ja huolehtimaan lomitus toiminnasta joko vain omalla alueellaan tai sen lisäksi yhden tai useamman muun kunnan tai sen osan alueella. Koska Mela vastaa paikallishallinnon järjestämisestä, Melalla ei ole velvollisuutta solmia toimeksiantosopimusta, vaikka kunta sitä haluaisikin, vaan Mela voi pykälän 3 momentin mukaan myös itse hoitaa paikallisyksikön tehtävät tietyllä alueella tai sopia paikallishallinnon järjestämisestä jonkin toisen kunnan kanssa.

21 §. Toimeksiantosopimus. Pykälän 1 momentissa tarkoitettu vastuuhenkilö vastaisi paikallisyksikön toiminnasta sekä asiakkaiden että Melan suuntaan. Vastuuhenkilön tärkein tehtävä olisi ehdotetun lain 18 §:ssä tarkoitettujen päätösten tekeminen. Melan suhteen hän toimisi yhdyshenkilönä ja vastaisi muun muassa kustannusten korvaamisesta liittyvien tietojen ja selvitysten antamisesta Melalle.

Pykälän 2 momentissa määritellään Melan ja kunnan välisen toimeksiantosopimuksen sisältöä koskevat vähimmäisvaatimukset.

22 §. Paikallisyksikön velvollisuus järjestää lomituspalveluja. Pykälän 1 momentin mukaan paikallisyksiköllä on velvollisuus järjestää lomituspalvelut niille turkistuottajille, jotka harjoittavat turkiseläintuotantoa pääasiallisesti sen toimialueella ja jotka ovat ilmoittaneet käyttävänsä paikallisyksikön järjestämiä lomituspalveluja. Lomituspalveluja voitaisiin järjestää pykälän 2 momentin perusteella myös niille turkistuottajille, jotka ovat ilmoittaneet järjestävänsä lomituksensa itse. Se voisi käytännössä tulla kyseeseen vain siinä tapauksessa, ettei se haittaa lomituspalvelujen järjestämistä niille turkistuottajille, jotka ovat ilmoittaneet käyttävänsä paikallisyksikön palveluja.

Pykälän 3 momentin mukaan paikallisyksikkö voisi järjestää lomituspalveluja käyttämällä palveluksessaan olevia lomittajia tai ostamalla palveluja julkiselta tai yksityiseltä palvelujen tuottajalta. Palvelujen tuottaja voi olla esimerkiksi toinen paikallisyksikkö.

23 §. Melan tehtävät. Pykälä sisältää luettelon niistä lain toimeenpanoon liittyvistä Me-

lan tehtävistä, jotka eivät sisälly paikallisyksikön tehtäviin tai joista ei säädetä erikseen tässä laissa. Eriksen säänneltyjä Melan tehtäviä sisältyy pääasiassa kustannusten korvaamista ja muutoksenhakua koskeviin säännöksiin.

Pykälän 1 ja 2 kohta liittyvät Melan rooliin toimeksiantajana. Ohjeiden antaminen paikallisyksiköille ja toimeksiantosopimusten noudattamisen valvonta kuuluisivat Melalle ilman erityissäännöistäkin, mutta asiasta ehdotetaan selvyuden vuoksi otettavaksi maininta lakiin. Toimeksiantajan roolissa Melalla on oikeus ja velvollisuus muun muassa tehdä paikallisyksiköissä yksittäisiä valvonta- ja tarkastustehtäviä, jos se on tarpeen esimerkiksi valtion korvausten maksamisen kannalta.

Asiakaskuntaa ja muita asiasta kiinnostuneita tahoja Melan tulisi palvella antamalla turkistuottajien lomituspalveluista yleistä neuvontaa pykälän 3 kohdan mukaan. Yksittäistapausta koskeva neuvonta olisi paikallisyksikön vastuulla.

Pykälän 4 kohdassa mainitun tilastoinnin tarkoituksena on saada valtakunnallisesti kattavaa tietoa lain soveltamisesta.

Pykälän 5 kohdan mukaan Melan tulisi muutoinkin edistää lomituspalvelujen tehokasta toteutumista. Tämä voi merkitä esimerkiksi lain toimeenpanoa palvelevien tietojärjestelmien kehittämistä ja täydennyskoulutuksen järjestämistä paikallisyksikköjen hallintohenkilöstölle.

5 luku

Kustannusten korvaaminen

24 §. *Valtion korvaus hallintokustannuksiin.* Pykälän 1 ja 2 momentissa säädettäisiin paikallishallintotehtäviä varten maksettavasta valtion korvauksesta. Korvaus perustuisi valtion talousarvioon sisällytettävään kiinteään määrärahaan ja sen määrä paikallisyksikköä kohti määräytyisi laskennallisin perustein, mikä merkitsee, että korvauksen käytöstä ei tehdä tilitystä valtiolle.

Korvauksen kokonaismäärä vahvistettaisiin vuosittain valtioneuvoston päätöksellä Melan esityksestä. Korvaus vahvistettaisiin ja maksettaisiin Melalle samassa yhteydessä kuin

maatalousyrittäjien lomituspalvelujen hallintoa varten maksettava korvaus, joka maksetaan kuukausittain yhtä suurina erinä viimeistään kunkin kuukauden 10 päivänä. Mela maksaisi korvauksen toimeksiantosopimuksen tehneille kunnille samalla tavalla kuin maatalousyrittäjien lomituspalveluja koskevan toimeksiantosopimuksen tehneille kunnille eli kuukausittain samansuuruisina erinä. Melan hoitaman paikallishallinnon kustannuksia vastaava osuus paikallishallinnon kustannuksiin tarkoitettua kokonaismäärästä jäisi Melalle.

Pykälän 3 momentti koskee korvausta niihin hallintokustannuksiin, joita Melalle aiheutuu muista kuin paikallisyksikön tehtävien hoidosta. Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaisi ja maksaisi korvauksen Melalle samassa yhteydessä maatalousyrittäjien lomituspalvelujen hallintokustannusten korvauksen kanssa, joka maksetaan vuosittain neljänä yhtä suurena eränä. Korvaus määräytyisi laskennallisin perustein, mikä merkitsee, että korvauksen käytöstä ei tehdä tilitystä valtiolle.

25 §. *Valtion korvaus lomituskustannuksiin.* Pykälässä säädettäisiin niistä valtion korvaukseen oikeuttavista kustannuksista, jotka aiheutuvat laissa tarkoitettujen lomituspalvelujen toteuttamisesta. Pykälän 1 momentin mukaan vain toiminnan asianmukaisen hoitamisen kannalta tarpeellisia pidettävät kustannukset korvattaisiin. Korvauksen kokonaismäärä perustuu valtion talousarviossa tarkoitukseen osoitettavaan kahden vuoden siirtomäärärahaan. Korvaus maksettaisiin Melalle, joka huolehtisi sen maksamisesta edelleen niille kunnille, jotka järjestävät lomituspalveluja toimeksiantosopimuksen perusteella. Jos Mela on hoitanut paikallisyksikön tehtäviä, valtion korvauksen kokonaismäärästä jäisi Melalle osuus, joka vastaa palvelujen järjestämisestä sille aiheutuneita kustannuksia. Korvaus olisi nettomääräinen eli siitä vähennettäisiin lisävapaasta perityt maksut ja muut mahdolliset toimintaan liittyvät tulot kuten esimerkiksi vakuutuskorvaukset.

Pykälän 2 momentti sisältää luettelon niistä lomituskustannuksista, jotka voidaan korvata valtion varoista. Säännös olisi asiallisesti muutoin samansisältöinen kuin nykyinen maatalousyrittäjien lomituspalvelulain 35 §:n

vastaava säännös paitsi että korvaukseen oikeuttaisivat myös palvelusuunnitelman laatimisesta ja tarkistamisesta aiheutuvat matkakustannukset.

Turkistuottajien lomituspalveluista aiheutuvia valtion korvaukseen oikeuttavia kustannuksia olisivat lisäksi lomittajien palkkauskustannukset, itse järjestetystä lomituksesta maksettavat korvaukset, palvelujen ostamisesta aiheutuvat kustannukset, lomittajien täydennyskoulutuskustannukset, muiden kuin hallintotehtävien hoitoon liittyvät vahingonkorvaukset sekä muut lain mukaisten palvelujen järjestämisestä aiheutuvat tarpeelliset kustannukset.

26 §. *Toimeksiantosopimuksen tehneelle kunnalle maksettavan korvauksen perusteet.* Mela on kokonaisvastuussa lain toimeenpanosta ja tarkoitukseen varattujen määrärahojen riittävydestä. Sen vuoksi sillä täytyy olla mahdollisuus vaikuttaa paikallisyksikköjen toimintaan ja niiden varojen käyttöön. Pykälän 1 momentissa mainittujen palvelusuunnitelman matkakustannusten korvaaminen edellyttäisi Melan etukäteishyväksyntää.

Pykälän 2 momentin mukaan kunnilla olisi mahdollisuus saada Melasta etukäteen sitova ratkaisu sille, onko jokin kustannus tarpeellinen ja valtion varoista korvattava.

27 §. *Ennakon maksaminen toimeksiantosopimuksen tehneelle kunnalle.* Mela maksaisi kunnille aiheutuviin kustannuksiin ennakkoa kuukausittain. Pykälän 1 momentin mukaan ennakkojen määrä perustuisi Melan arvion ja siihen vaikuttaisivat paikallisyksikön alueella lomitettujen vuosilomapäivien määrä ja vuosilomapäivän keskimääräinen kustannus sekä näissä Melan arvion mukaan tapahtuvan muutos. Vuosilomapäivän keskimääräinen kustannus voi vaihdella paikallisyksiköittäin, sillä siihen vaikuttavat muun muassa lomituskustannusten pituus, lomittajien ikärakenne ja lomitettavien tilojen rakenne.

Pykälän 2 momentin mukaan ennakkoa voitaisiin tarkistaa, jos todelliset kustannukset ovat olennaisesti suuremmat tai pienemmät kuin 1 momentin mukaan määräytyvä ennakko. Olennaisena voitaisiin pitää noin kymmenen prosentin poikkeamaa.

Pykälän 3 momentin mukaan kunnalle voitaisiin tarvittaessa maksaa erillinen ennakkomaksu. Sellainen olisi tarpeen, jos paikallisyksikkö on joutunut suorittamaan yksittäisen kustannuserän, joka on kunnan saamaan ennakkoon verrattuna merkittävän suuri.

28 §. *Toimeksiantosopimuksen tehneelle kunnalle maksettavan valtion korvauksen loppullinen määrä.* Pykälän 1 momentin mukaan paikallisyksikköjen tulisi ilmoittaa Melalle vuosittain huhtikuun loppuun mennessä loppulliset tilitystietonsa edellisen vuoden lomituskustannuksista. Heinäkuussa Mela pyytäisi 2 momentissa tarkoitettua palautusta niiltä kunnilta, joille ennakkoja oli maksettu liikaa.

Elokuussa Mela maksaisi valtion talousarviossa osoitetun määrärahan rajoissa 3 momentissa tarkoitettua loppuerät niille kunnille, joissa ennakot eivät olleet riittäneet kustannuksiin.

29 §. *Maksatuksen keskeyttäminen.* Tarkoitus on, että Mela tarpeen mukaan ohjaa ja neuvoo toimeksiantosopimusten perusteella toimivia paikallisyksikköjä toiminnan asianmukaisessa järjestämisessä. Siltä varalta, että ohjaus ja neuvonta ei tuota toivottua tulosta, Melalla olisi ehdotettuna pykälän mukaan mahdollisuus pienentää paikallisyksikölle maksettavia ennakkoja tai keskeyttää niiden maksaminen taikka pidättäytyä loppuerän maksamisesta. Säännös on tarkoitettu sovellettavaksi vain poikkeuksellisissa tapauksissa. Vastaavanlainen säännös on maatalousyrittäjien lomituspäätöslain 41 §:ssä.

30 §. *Korvauksen maksaminen Melalle lomituskustannuksia varten.* Turkistuottajien lomituskustannuksiin tarkoitettu korvaus maksettaisiin 1 momentin mukaan kuukausittaisina ennakkomaksuina Melalle samalla tavoin kuin maatalousyrittäjien lomituskustannuksiin maksettava korvaus.

Maatalousyrittäjien lomituspäätöslain mukaan liikaa maksetut ennakot on vuosittain palautettava valtiolle. Pykälän 2 momentissa ehdotetaan, että turkistuottajien lomituspäätöslain kustannuksia varten liikaa maksetut ennakot palautuisivat Melalle ja Mela voisi käyttää niitä kuluvan vuoden ennakkoihin. Tämä olisi perusteltua ottaen huomioon, että turkistuottajien lomituspäätöslain tarkoitus rahoittaa valtion talousarvioon otettavalla siirtomäärärahalta eikä arviomäärärahalta kuten maatalousyrittäjien lomituspäätöslain. Ehdotettu menettely toisi joustavuutta siirtomäärärahan käyttöön.

31 §. *Lomituskustannuksia koskevat Melan selvitykset.* Mela on valtioon nähden vastuussa siirtomäärärahan asianmukaisesta käytöstä. Sen vuoksi sen tulisi tehdä sitä koskevat selvitykset sosiaali- ja terveysministeriölle. Kuukausittainen selvitys koskisi paikallisyksiköille maksettuja ennakoja ja niitä kustannuksia, jotka Melalle aiheutuu lomituspalvelujen järjestämisestä siinä tapauksessa, että se hoitaa paikallisyksikön tehtäviä. Lisäksi Melan tulisi vuosittain tehdä kokonaistilitys edellisen vuoden lomituskustannuksista ja niitä varten maksetun valtion korvauksen käytöstä. Tarkoitus on, että korvauksen käyttöä koskevasta selvityksestä ilmenee, kuinka suuri osa lomituskustannuksista jakautuu kuntien muodostamille paikallisyksiköille ja kuinka suuri osa Melalle sen hoitaessa paikallisyksikön tehtäviä.

6 luku

Muutoksenhaku

32 §. *Oikaisuvaatimus.* Ehdotetun lain 18 §:n mukaisesti, palvelun käyttäjän oikeusturvaa koskeviin päätöksiin on voitava hakea muutosta. Jos päätöksen tekijä on toimeksiantosopimuksen perusteella toimiva paikallisyksikkö, päätökseen haettaisiin ensin oikaisua Melalta ja vasta Melan päätöksestä voitaisiin valittaa hallinto-oikeuteen.

Pykälän *1 momentissa* tarkoitettu oikaisuvaatimusmenettely on perusteltu sen vuoksi, että Melalla on kokonaisvastuu lain toimeenpanosta. Yksilöpäätöksiä tehdessään paikallisyksikkö käyttää toimeksiantosopimuksen perusteella Melalta siirtynyttä päätösvaltaa. Sen vuoksi Melalla tulee olla mahdollisuus ottaa päätökseen kantaa ennen kuin se siirtyy hallintotuomioistuimen arvioitavaksi.

Järjestelmän toimivuuden kannalta on tarkoituksenmukaista, että päätöksenteko tapahtuu mahdollisimman pitkälle paikallistasolla. Sen vuoksi oikaisuvaatimus olisi *2 momentin* mukaan esitettävä paikallisyksikölle. Määräaika oikaisuvaatimuksen tekemiselle olisi 14 päivää päätöksen tiedoksisaannista. Oikaisuvaatimuksen johdosta paikallisyksikkö tarkistaisi, voidaanko päätös oikaista paikallisyksikössä. Jos oikaisuvaatimusta ei voida hyväksyä kaikilta osin, paikallisyksikön tulisi

toimittaa asiakirjat omine lausuntoineen viivymättä Melaan.

33 §. *Valitus.* Pykälän *1 momentissa* tarkoitetaan Melan päätöksellä päätöstä jonka Mela on tehnyt joko paikallisyksikkönä tai oikaisuvaatimuksen johdosta. Kummastakin saisi valittaa Vaasan hallinto-oikeuteen. Menettelyyn sovellettaisiin hallintolainkäyttölakia (586/1996), mikä merkitsee muun muassa, että valitusaika olisi hallintolainkäyttölain 22 §:n mukaisesti 30 päivää päätöksen tiedoksisaannista.

Valitusten käsittely ehdotetaan keskitettäväksi Vaasan hallinto-oikeuteen. Valitusten keskittäminen yhteen hallinto-oikeuteen on perusteltua, koska kyseessä on pienehkölle asiakasryhmälle suunnattu palvelu, johon liittyviä valituksia esiintyisi todennäköisesti melko harvoin etenkin, kun valitusta edeltäisi oikaisumenettely. Vaasan hallinto-oikeus sopisi parhaiten valitusviranomaiseksi turkistutannon pääasiallista sijaintia ajatellen. Ilman erityissäännöistäkin turkistuottajien lomituspalveluja koskeva valitus tulisi hallintolainkäyttölain säännösten perusteella useimmiten käsiteltäväksi Vaasan hallinto-oikeudessa.

Valitus Melan päätöksestä tulisi toimittaa muutoksenhakuajassa Melalle. Melan tulisi pykälän *2 momentin* mukaan oikaista päätöksensä, jos se hyväksyy valituksessa esitetyt vaatimukset kaikilta osin. Muussa tapauksessa sen tulisi siirtää valitus omine lausuntoineen hallinto-oikeudelle viimeistään 30 päivän kuluttua valitusajan päättymisestä. Ehdotettu menettely ei ainakaan merkittävästi viivästyttäisi asian käsittelyä, sillä jos valitus toimitettaisiin suoraan hallinto-oikeuteen, sen tulisi kuitenkin pyytää lausuntoa Melasta.

Pykälän *3 momentin* mukaan hallinto-oikeuden päätöksestä saisi valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valitusmahdollisuuden rajoittaminen ehdotetulla tavalla olisi perusteltua, koska edellä mainittua oikaisuajattelua ja riippumatonta hallinto-oikeuskäsittelyä voidaan pitää asioiden luonne huomioon ottaen oikeusturvan kannalta riittävänä.

34 §. *Toimeksiantosopimuksesta johtuvien erimielisyyksien ratkaiseminen.* Ehdotetussa laissa tarkoitettu toimeksiantosopimus kos-

kee kahden julkisoikeudellisen organisaation, kunnan ja Melan, välistä sopimussuhdetta. Lisäksi sopimus koskee laissa säännellyn tehtävän hoitamista valtion rahoituksella. Näin ollen sopimussuhteesta johtuvat erimielisyydet ovat luonteeltaan hallintolainkäyttölaissa tarkoitettuja hallintoriitoja ja ne ratkaistaisiin Vaasan hallinto-oikeudessa. Hallintoriitoina ratkaistaisiin muun muassa sopimuksen tulkintaa sekä valtion korvauksen maksamista tai sen palauttamista koskevat erimielisyydet.

Pykälässä säädettäisiin myös hallintoriidan vireillepanoaikaa koskevista määräajoista. Kustannusten korvaamista koskeva hallintoriita olisi pantava vireille kuuden kuukauden määräajassa. Jollei vireillepanoajasta säädettäisi ehdotetulla tavalla, niihin sovellettaisiin yleistä 10 vuoden vanhentumisaikaa. Silloin tiettyä ajanjaksoa koskevat kustannukset saattaisivat pysyä avoimina tarpeettoman kauan.

7 luku

Erinäiset säännökset

35 §. Turkistuottajan ilmoitusvelvollisuus. Turkistuottaja olisi velvollinen antamaan paikallisyksikölle oma-aloitteisesti ja pyynnöstä itseään ja turkistilaansa koskevia tietoja, jotka voivat vaikuttaa tämän lain mukaisen asian ratkaisemiseen tai lomituspalvelujen toteuttamiseen. Paikallisyksikön lisäksi tiedot olisi annettava myös Melalle silloin, kun Mela hoitaa paikallisyksikön tehtäviä tai käsittelee oikaisuvaatimusta.

36 §. Tietojen luovuttaminen ja salassapito. Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (julkisuuslaki, 621/1999) 4 §:n 1 momentin mukaan lakia sovelletaan muun muassa kunnallisiin viranomaisiin. Paikallisyksikkö on toimeksiantosopimuksen tehneen kunnan viranomainen, joten sen toimintaan ja asiakirjoihin sovelletaan siten julkisuuslakia. Julkisuuslain 4 §:n 2 momentin nojalla lakia sovelletaan Melaan vain silloin, kun se käyttää julkista valtaa. Ehdotetun lain mukaan Melan tehtäviin kuuluu yksilön oikeuksiin ja velvollisuuksiin liittyvien päätösten tekoa ja lisäksi toiminnan nettokustannukset rahoitetaan kokonaan valtion varoista.

Melan toiminta painottuu siten oleelliselta osin julkisen vallan käyttöön. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin selvyuden vuoksi, että sekä paikallisyksikön että Melan toimintaan lain toimeenpanossa sovelletaan julkisuuslakia. Melan toimintaan julkisuuslakia sovellettaisiin siis vain siltä osin, kuin on kyse julkisen vallan käytöstä.

Ehdotetun lain toimeenpanossa käsiteltäviin arkaluonteisiin tietoihin sovellettaisiin siten muun muassa julkisuuslain 6 luvussa säädettyjä salassapitovelvoitteita. Julkisuuslain mukaan salassa pidettäviä ovat esimerkiksi asiakirjat, jotka sisältävät tietoja yksityisen liike- tai ammattisalaisuudesta (24 §:n 1 momentin 20 kohta), henkilön taloudellisesta asemasta (24 §:n 1 momentin 23 kohta) sekä henkilön terveydentilasta (24 §:n 1 momentin 25 kohta).

Julkisuuslain 14 §:n mukaan tiedon antamisesta asiakirjasta, joka on laadittu viranomaisen toimeksiantotehtävää suoritettaessa tai annettu toisen viranomaisen lukuun suoritettavaa tehtävää varten, päättää tehtävän antanut viranomainen, jollei toimeksiannosta muuta johdu. Säännöksen mukaan toimeksiantosopimuksessa voitaisiin sopia, että tiedon antamisesta päättää paikallisyksikkö, mikä olisi perusteltua, koska asiakirjat ovat paikallisyksikön hallussa ja sillä on parhaat edellytykset arvioida, onko tietojen antaminen perusteltua. Jotta paikallisyksikköjen toimivalta päättää tietojen antamisesta ei jäisi toimeksiantosopimusten varaan, pykälän 2 momentissa ehdotetaan, että asiasta säädetään suoraan laissa.

Koska lomitusasioissa käsitellään yrittäjän eläkelain mukaisia vakuutustietoja, pykälän 3 momentti olisi yhteneväinen yrittäjän eläkelain 147 §:n 1 momentin kanssa.

37 §. Tietojen saantioikeus. Lähtökohtaisesti turkistuottajan tulee itse antaa lomituspalveluja koskevan asian ratkaisemista varten tarvittavat tiedot paikallisyksikölle ja Melalle. Poikkeuksellisesti paikallisyksiköllä tai Melalla voi olla tarve saada lähinnä turkistuottajan yritystoimintaa, eläkevakuutuksen voimassaoloa ja hänelle myönnettyjä eläkkeitä koskevia salassa pidettäviä tietoja. Mainittuja tietoja voi olla veroviranomaisten, eläketurvakeskuksen, Kansaneläkelaitoksen, eläkesäätiön, eläkekassan tai muun eläkelaitok-

sen hallussa. Pykälän *1 momentissa* säädettäisiin edellä luetelluille tahoille velvollisuus tällaisten tietojen antamiseen paikallisyksikölle ja Melalle niiden pyynnöstä, jos ne ovat välttämättömiä turkistuottajan lomituspalvelujen järjestämiseksi tai siihen liittyvien toimenpiteiden toteuttamiseksi taikka paikallisyksikölle tai Melalle tämän lain toimeenpanoa varten annettujen tietojen tarkistamista varten. Tämän säännöksen perusteella myös Mela on velvollinen antamaan paikallisyksikölle muun muassa maatalousyrittäjän eläkelain nojalla myöntämiään eläkkeitä koskevia salassa pidettäviä tietoja.

Lisäksi Melalla tulee toimeksiantajaroolissaan olla oikeus saada paikallisyksiköltä maksutta salassapitosäännösten estämättä kaikki tässä laissa säädettyjen tehtäviensä toimeenpanossa tarpeelliset, paikallisyksikön hallussa olevat tiedot. Tästä säädettäisiin pykälän *2 momentissa*. Säännöksen perusteella Melalla olisi oikeus saada paikallisyksiköltä tarvitsemansa välttämättömät tiedot esimerkiksi valvoessaan toimeksiantosopimuksen noudattamista.

38 §. *Melan oikeus käyttää muissa asioissa annettuja tietoja.* Pykälän mukaan Melalla olisi oikeus käyttää turkistuottajan lomituspalvelua koskevaa asiaa käsitellessään myös niitä tietoja, joita se on saanut muiden lakisääteisten tehtäviensä hoidon yhteydessä. Mela voisi käyttää näitä tietoja vain jos on ilmeistä, että tiedot vaikuttavat lomituspalvelujen antamiseen tai ehdotetun lain mukaiseen korvaukseen ja ne on lain mukaan otettava huomioon päätöksenteossa. Lisäksi edellytetään, että Melalla olisi muutoinkin oikeus saada kyseiset tiedot. Ehdotettu tietojen käyttömahdollisuus on tarpeen, jottei Melan tarvitse hankkia toistamiseen samoja tietoja, jotka jo ovat sen hallussa. Melan tulisi pykälän mukaan etukäteen ilmoittaa tietojen käyttömahdollisuudesta korvauksen hakijalle. Ennakoilmoituksen tekemiseksi riittää, että asianomaisessa hakemuslomakkeessa on ilmoitettu asiasta.

39 §. *Rahamäärien tarkistaminen palkkakertoimella.* Pykälän mukaan ehdotetussa laissa säädetyt rahamäärät eli lisävapaasta perittävä asiakasmaksu ja itse järjestetystä lomituksesta maksettava korvaus tarkistettaisiin vuosittain palkkakertoimella. Palkkaker-

toimessa ansioiden muutoksen paino on 80 prosenttia ja hintojen 20 prosenttia. Koska kyseessä on palkka- tai muuhun työvoimakustannukseen perustuva kustannusten korvaus, maksun suuruuden sitominen palkkakertoimeen on perusteltua. Ehdotetussa laissa mainitut rahamäärät vastaavat vuoden 2010 palkkakertoimen tasoa.

8 luku

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

40 §. *Voimaantulo.* Laki ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2010.

41 §. *Lomituspalvelujen määrä, järjestämistä ja hakemista koskevat siirtymäsäännökset.* Ehdotetun lain 4 §:n mukaan sosiaali- ja terveysministeriön tulisi vahvistaa seuraavana vuonna järjestettävien vuosilomapäivien ja lisävapaatuntien enimmäismäärä edellisen vuoden loppuun mennessä. Tästä poiketen ehdotetaan, että vuonna 2010 järjestettävien vuosilomapäivien määräksi säädettäisiin pykälän *1 momentissa* 14 päivää.

Jotta sosiaali- ja terveysministeriö voisi vahvistaa lisävapaan enimmäismäärän, sillä täytyy olla tiedossaan lomituspalveluja kyseisenä vuotena käyttävien turkistuottajien määrä. Lomituspalvelujen ensimmäinen hakuaika päättyisi vasta tammikuun lopussa 2010 ja paikallisyksikköjen tulee tämän jälkeen ratkaista, täyttävätkö kaikki hakijat lomituspalvelujen saamiselle säädetyt edellytykset. Sen vuoksi pykälän *2 momentissa* säädettäisiin, että vuonna 2010 järjestettävien lisävapaatuntien enimmäismäärä vahvistetaan maaliskuun 2010 loppuun mennessä ja lisävapaata järjestettäisiin aikaisintaan huhtikuun alusta.

Ehdotetun lain 13 §:n mukaan lomituspalveluja on haettava niiden järjestämisvuotta edeltävänä vuonna lokakuun loppuun mennessä. Ehdotetun siirtymäsäännöksen *3 momentin* mukaan hakuaika vuoden 2010 lomituspalvelujen osalta päättyisi tammikuun loppuun 2010.

42 §. *Paikallishallintokustannuksia koskeva siirtymäsäännös.* Ehdotetun lain 24 §:n 1 momentin mukaan valtioneuvosto vahvistaa paikallishallintokustannuksiin maksettavan valtion korvauksen kokonaismäärän vuo-

sittain syyskuun loppuun mennessä. Tästä poiketen ehdotetaan, että pykälän 1 momentissa säädettäisiin valtion korvauksen kokonaismääräksi 182 000 euroa.

Ehdotetun lain 24 §:n 2 momentin mukaan korvauksen suuruus paikallisyksikköä kohti määräytyisi paikallisyksikön toimialueella edellistä vuotta edeltäneenä vuonna lomitettujen vuosilomapäivien määrän perusteella. Kahtena ensimmäisenä lain voimassaolovuotena korvaus ei kuitenkaan voisi määräytyä edellä kerrotulla tavalla.

Pykälän 2 momentissa olisi siirtymäsäännös vuonna 2010 maksettavasta korvauksesta. Alkuvuodesta meneteltäisiin niin, että Mela arvioi, kuinka monta lomituspalveluja käyttävää turkistilaa paikallisyksikön alueella on. Tammi-kesäkuussa paikallisyksikölle maksettisiin ennakkona jokaista arvion mukaista turkistilaa kohden 17 euroa. Heinäkuusta lukien kuukausittain maksettava korvaus määräytyisi sen perusteella, kuinka monelle turkistuottajalle on annettu myönteinen päätös lomituspalveluja koskevaan hakemukseen vuoden 2010 maaliskuun loppuun mennessä. Kuukausittain maksettavassa erässä huomioitaisiin myös alkuvuonna maksettu ennakko, jotta lopullinen korvaus koko vuodelta perustuisi maaliskuun 2010 loppuun mennessä annettuihin myönteisiin päätöksiin.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin vuonna 2011 maksettavasta korvauksesta. Tammi-kesäkuussa ennakon suuruus määräytyisi vuoden 2010 maaliskuun loppuun mennessä annettujen myönteisten päätösten lukumäärän perusteella. Heinäkuusta lukien kuukausittain maksettava määrä määräytyisi sen perusteella, kuinka monelle turkistuottajalle paikallisyksikön alueella on annettu myönteisiä päätöksiä vuotta 2011 koskeviin lomituspalveluhakemuksiin viimeistään vuoden 2011 maaliskuun loppuun mennessä. Kuukausittain maksettavassa erässä huomioitaisiin myös alkuvuonna maksettu ennakko, jotta lopullinen korvaus koko vuodelta perustuisi vuoden 2011 maaliskuun loppuun mennessä annettuihin myönteisiin päätöksiin.

43 §. *Lomituskustannusten ennakoja koskeva siirtymäsäännös.* Ehdotetun lain 27 §:n 1 momentin mukaan Mela määräisi lomituskustannuksiin maksettavan ennakon suuruuden ottaen huomioon paikallisyksikön alueel-

la edellistä kalenterivuotta edeltäneenä vuonna lomitettujen vuosilomapäivien määrän ja keskimääräisen kustannuksen paikallisyksikön toimialueella lomitettua vuosilomapäivää kohden sekä näissä arvionsa mukaan tapahtuvan muutoksen. Kahtena ensimmäisenä lain voimassaolovuotena ennakko ei kuitenkaan voisi määräytyä edellä kerrotulla tavalla. Sen vuoksi lakiin tarvitaan siirtymäsäännökset vuoden 2010 ja 2011 ennakkojen maksamisesta.

Pykälän 1 momentti koskee vuotta 2010. Tammi-kesäkuussa ennakon määräytymisperusteena olisi Melan arvio paikallisyksikön alueella olevien turkistilojen määrästä. Korvaus olisi 250 euroa kutakin turkistilaa kohti. Heinäkuusta 2010 lukien ennakon suuruus määräytyisi maaliskuun loppuun mennessä myönteisen vuosilomapäätöksen saaneiden turkistuottajien määrän ja Melan arvioiman paikallisyksikkökohtaisen keskimääräisen vuosilomapäivän kustannuksen perusteella.

Pykälän 2 momentti koskee vuotta 2011. Tammi-kesäkuun ennakko määräytyisi samalla tavalla kuin vuoden 2010 jälkipuoliskolla maksettu ennakko. Heinä-joulukuun ennakko määräytyisi vuoden 2011 maaliskuun loppuun mennessä myönteisen vuosilomapäätöksen vuodelle 2011 saaneiden turkistuottajien määrän ja Melan arvioiman paikallisyksikkökohtaisen keskimääräisen vuosilomapäivän kustannuksen perusteella.

1.3. Laki poronhoitajien sijaisapukokeilusta

1 §. *Lain soveltamisala.* Pykälä sisältää poronhoitajan sijaisapukokeilun peruselementit. Kokeilun aikana poronhoitaja hankkii itse sijaisensa ja saa siihen korvausta valtion varoista. Poronhoitotyössä sijaiselta vaaditaan hyvää paikallistuntemusta, sillä poronhoitotavat vaihtelevat alueittain ja paliskunnittain. Sen vuoksi poronhoitajat ovat pitäneet tärkeänä, että he saavat itse valita sijaisensa.

Kokeilu toteutettaisiin ilman alueellista rajuusta, mutta kustannuksia korvattaisiin valtion talousarviossa tätä tarkoitusta varten osoitetun määrärahan rajoissa. Valtion vuoden 2010 talousarvioesityksessä on varattu poronhoitajien sijaisapukokeilun järjestämiseen kahden vuoden siirtomääräraha.

Poronhoitotyöt noudattelevat poron luontaista vuosirytmää ja vaihtelevat vuodenajan mukaan. Poronhoito on lisäksi hyvin riippuvainen luonnonolosuhteista. Kokeilu ehdotetaan toteutettavaksi kolmen vuoden aikana, jotta siitä saataisiin riittävät kokemukset ottaen huomioon poronhoitotyön vuosittaiset vaihtelut. Tästä säädettäisiin 18 §:n 1 momentissa.

2 §. Poronhoitaja. Pykälässä määritellään kokeilun kohderyhmäksi yrittäjinä toimivat poronhoitajat. Yrittäjän lakisääteinen eläkevakuutus osoittaa yrittäjätatuksen. Poronhoitajat kuuluvat maatalousyrittäjän eläkelain (1280/2006) 10 §:n mukaisen vakuutuksen eli niin kutsutun pakollisen MYEL-vakuutuksen piiriin. Pakollista MYEL-vakuutusta käytetään osoittamaan yrittäjätatus myös muissa järjestelmissä, kuten esimerkiksi maatalouslomituksessa.

Yrittäjä voi olla pakollisessa MYEL-vakuutuksessa pääasiassa esimerkiksi metsätaloudesta, mutta samalla hänet on voitu vakuuttaa sivuelinkeinona harjoittamastaan pienimuotoisesta poronhoidosta. Jotta sijaisapu suunnataan henkilöille, joille poronhoito on yrittäjätoiminnan merkittävä osa, pykälässä ehdotetaan säädettäväksi, että poronhoitajalla tulisi olla vähintään 50 lukuporoa. Lukuporoja käytetään MYEL-vakuutuksessa työtulon pohjana. Vähimmäismäärässä ei huomioitaisi poronhoitajan perheenjäsenen poroja, vaikka sijaisapua voisi ehdotetun 4 §:n mukaan käyttää myös niiden poronhoitotöiden hoitamiseen, jotka poronhoitaja olisi suorittanut perheenjäsenensä lukuun.

Porojen omistusoikeus ja vähimmäismäärä tulisi osoittaa sijaisavun suorittamisajankohdalla käytössä olevalla viimeksi vahvistetulla poroluettelolla. Poroluettelon vahvistamisen jälkeen tapahtuneet lukuporojen omistusoikeuden ja määrän muutokset otettaisiin huomioon vain, jos paliskunnan hallitus on ennen sijaisavun suorittamisajankohtaa vahvistanut muutoksen.

3 §. Muut määritelmät. Pykälässä määritellään lain soveltamisen kannalta keskeiset käsitteet. Pykälän 1 kohdassa ehdotettua poronhoitotyön määritelmää tarvitaan osoittamaan ne tehtävät, joita varten laissa tarkoitettua sijaisapua voidaan järjestää. Poronhoito-

työllä tarkoitettaisiin MYEL:n mukaan vakuutettavaa poronhoitotyötä. Sellaista on poronhoitotyö, jota tehdään omaan, perheenjäsenen tai paliskunnan lukuun. Työ voi käsittää esimerkiksi porojen paimentamista, kokoamista, erottelua, tarhausta, lisäruokintaa ja merkintää. Poronhoitotyötä on myös aitojen rakentaminen ja korjaus, petovahinkojen etsiminen ja pedontorjuntatyö, viljelysvahinkojen estäminen, teurastus sekä porotuotteiden jalostus, jos työ tehdään omaan, perheenjäsenen tai paliskunnan lukuun. Myös rehun kerääminen lisäruokintaa varten on poronhoitotyötä, jollei kysymys ole viljan viljelytyöstä, joka on otettu huomioon MYEL-vakuutuksessa viljellyn maatalousmaan työtuloa määriteltäessä.

MYEL-vakuutuksen ulkopuolelle jää poronhoidon yhteydessä harjoitettu toiminta, jota on pidettävä eri yrityksenä. Jos teurastusta varten on esimerkiksi perustettu erillinen osuuskunta, sen lukuun tehty työ ei ole MYEL-vakuutettavaa poronhoitotyötä. Sellaista ei myöskään ole esimerkiksi esteaitojen rakentaminen valtakunnan rajalla eikä niihin liittyvä porokämpin rakennus- ja peruskorjaustyö, koska näitä töitä ei tehdä omaan, perheenjäsenen tai paliskunnan lukuun, vaan esimerkiksi Paliskuntain yhdistyksen lukuun.

Pykälän 2 kohdassa olevaa perheenjäsenen ja sitä täydentävää 3 kohdassa olevaa puolison määritelmää tarvitaan kolmessa tarkoituksessa. Määritelmien avulla täsmentyy, kenen lukuun tehtäviä poronhoitotöitä voidaan hoitaa laissa tarkoitettulla sijaisavulla sekä se, kuka voi toimia sijaisena. Lisäksi perheenjäsenen käsitettä tarvitaan harkittaessa sitä, olisiko poronhoitajan ollut mahdollista teettää työ perheenjäsenellään.

Valmistelun yhteydessä on tarkasteltu erilaisia vaihtoehtoja perheenjäsen-käsitteen määrittelemiseksi. MYEL:ssä perheenjäseneksi luetaan henkilö, joka elää vakinaisesti poronhoitajan taloudessa ja on tälle tai tämän aviopuolisolle sukua suoraan ylenevässä tai alenevässä polvessa taikka on tässä tarkoitettuna henkilön aviopuoliso. Määrittely ei sovi poronhoitajan sijaisapuun, sillä sijaisavun ei ole tarkoituksenmukaista ulottua täysi-ikäisen lapsen lukuun tehtäviin poronhoitotöihin. Vastaavasti määritelmän ei pitäisi olla esteenä täysi-ikäisen lapsen toimimiselle si-

jaisena. Eläincohtaisessa tuessa sovellettu ruokakuntamääritelmä (Valtioneuvoston asetuksessa poronhoitovuodelta 2008/2009 maksettavasta eläincohtaisesta tuesta, 209/2008) olisi poronhoitajan sijaisavun kannalta tarkoituksenmukaisempi, mutta sijaisavun yhteydessä ei ole syytä edellyttää avopuolisoilta yhteistä lasta.

Koska mikään ajateltavissa olevista nykyisistä perheenjäsenen määritelmistä ei sellaisenaan sovellu ehdotetun lain tarpeisiin, pykälän 2 ja 3 kohtaan sisällytettäisiin asiasta erityissäännökset. Perheenjäsenenä pidettäisiin puolisoa ja alle 18-vuotiasta henkilöä, joka elää vakinaisesti poronhoitajan taloudessa ja on poronhoitajalle tai tämän puolisolle sukua suoraan alenevassa polvessa. Ottolapsi rinnastettaisiin lapseen. Puolisolla tarkoitettaisiin aviopuolisoa ja henkilöä, jonka kanssa poronhoitaja jatkuvasti elää yhteisessä taloudessa avioliitonomaisissa olosuhteissa.

4 §. Korvauksen maksamisen edellytykset. Pykälän 1 momentin mukaan korvauksen maksamisen edellytyksenä on, että sijaisavun tarve johtuu poronhoitajan sairauden tai tapaturman aiheuttamasta työkyvyttömyydestä. Työssä jaksamisen kannalta on tärkeää, että poronhoitaja tietää porojensa tulevan hoideksi myös mahdollisen työkyvyttömyytensä aikana. Etenkin poronhoitotyön kausittaisen työhuipun aikana yhden poronhoitajan sairastuminen voi hankaloittaa koko paliskunnan poronhoitotyötä.

Maatalousyrittäjillä on oikeus saada sijaisapua työkyvyttömyyden perusteella enintään seitsemäksi päiväksi ilman lääkärinodistusta. Poronhoitajilta ei ole syytä edellyttää lääkärinodistusta tätä lyhyemmältä työkyvyttömyysajalta, koska poronhoitoalueella matkat lääkäriin voivat olla erittäin pitkiä etenkin viikonloppuisin ja muina päivystysaikoina.

Poronhoitaja ei voisi saada laissa tarkoitettua korvausta sinä aikana, jolloin hän saa toistaiseksi myönnettyä täyttä työkyvyttömyyseläkettä, täyden työkyvyttömyyseläkkeen suuruista kuntoutustukea tai työttömyyseläkettä, sillä sijaisapu on tarkoitettu lähinnä äkillisiin työkyvyttömyystilanteisiin. Edellä mainituilla eläkejärjestelmillä korvataan henkilön pidempiaikaista tai pysyvää

ansion alenemaa.

Pykälän 2 momentista ilmenee, millaisia tehtäviä varten voidaan käyttää laissa tarkoitettua sijaisapua. Sijaisavulla teetetyn poronhoitotyön tulisi olla sijaisapuhetkellä välttämättömänä siten, ettei sitä olisi voinut siirtää myöhäisempään ajankohtaan. Esimerkiksi ai-tojen rakentaminen ja korjaus tai poronhoitossa tarvittavien moottorikelkkojen ja muiden työvälineiden korjaus eivät useinkaan ole tiettyyn hetkeen sidottuja ja siten sijaisapuhetkellä välttämättömiä töitä. Jos esimerkiksi moottorikelkka on rikkoutunut kesken kiereisten poronhoitotöiden, sen korjaamista voitaisiin kuitenkin pitää välttämättömänä.

Sijaisavulla voitaisiin hoitaa sellaisia poronhoitotöitä, jotka poronhoitaja olisi suorittanut ilman työkyvyttömyyttä itse omaan, perheenjäsenensä tai paliskunnan lukuun. Poronhoitokulttuurissa on yleistä, että hyvinkin nuorten lasten nimissä on omia poroja. Poronhoitoon sisältyy paljon erityisammattitaitoa ja voimaa vaativia tehtäviä, joista usein yksi perheenjäsen huolehtii muidenkin perheenjäsenten puolesta. Vastaavasti MYEL:n mukaan vakuutetaan poronhoitotyö, jota tehdään omaan, perheenjäsenen tai paliskunnan lukuun.

Poronhoitolain mukaan paliskunnan tehtävänä on huolehtia siitä, että poronhoitoon kuuluvat työt tulevat tehdyksi. Poronhoitajien tulee osallistua paliskunnan lukuun tehtävään työhön, jotta paliskunnan muiden osakkaiden etuja ei loukattaisi. Paliskunnan lukuun tehtävä työ on osaltaan myös omien porojen eteen tehtyä työtä. Siksi on perusteltua ulottaa sijaisapu myös paliskunnan lukuun tehtävään työhön.

Pykälän 3 momentissa luetellaan tilanteet, joissa korvausta ei makseta. Momentin 1 ja 2 kohta liittyvät perheenjäsenen asemaan poronhoitotyössä. Korvausta ei 1 kohdan mukaan maksettaisi, jos sijaisena on toiminut poronhoitajan perheenjäsen eikä 2 kohdan mukaan, jos perheenjäsenellä olisi ollut mahdollisuus huolehtia töistä, joihin poronhoitaja on hankkinut sijaisen perheen ulkopuolelta. Esimerkiksi jos poronhoitajan on tarkoitus hoitaa välttämättömät poronhoitotyöt myös puolisonsa porojen osalta, mutta hän ei työkyvyttömyyden johdosta siihen pysty, kyseisiä poronhoitotöitä ei voi hoitaa sijaisavun

avulla, jos porot omistavalla puolisollla olisi tosiasiallinen mahdollisuus hoitaa ne itse.

Perheenjäsenen ikään on syytä kiinnittää huomiota, kun harkitaan hänen mahdollisuuttaan huolehtia sijaisapuun sisältyvistä tehtävistä. Alle 15-vuotiaalta lapselta ei voi edellyttää osallistumista poronhoitotyöhön. Poikkeuksellisia ovat myös ne tilanteet, jolloin alle 18-vuotiaalta lapselta voitaisiin edellyttää poronhoitotöiden suorittamista. Lähtökohtaisesti voidaan olettaa, että jos alaikäisellä lapsella olisi ollut mahdollisuus huolehtia sijaisapuun sisältyvistä tehtävistä, poronhoitaja ei olisi käyttänyt ulkopuolista sijaista.

Kun arvioidaan, olisiko puolisollla ollut mahdollisuutta huolehtia sijaisapuun sisältyvistä tehtävistä, on syytä kiinnittää huomiota siihen, onko hänellä yleensä tapana osallistua poronhoitoon ja onko hänellä näissä tehtävissä tarvittavaa ammattitaitoa. Jos puoliso osallistuu poronhoitoon muutoinkin, hänen voidaan pääsääntöisesti olettaa osallistuvan siihen myös poronhoitajan työkyvyttömyystilanteessa etenkin, jos puolisollla itsellään on poroja ja jos hän on MYEL-vakuutettu poronhoitotyöstä. Puolisollla ei kuitenkaan aina ole mahdollisuutta osallistua poronhoitoon esimerkiksi muiden työtehtäviensä vuoksi tai siksi, ettei hän pysty hoitamaan kyseessä olevia poronhoitotöitä.

Sijaisapua ei voisi 3 kohdan mukaan käyttää sellaisten tehtävien suorittamiseen, joiden toteuttamiseen on myönnetty muuta julkista rahoitustukea. Esimerkiksi aitaamisesta paliskunnalle aiheutuviin kustannuksiin myönnetään avustusta porotalouden ja luontoiselinkeinojen rahoituslain (45/2000) mukaisesti. Sen sijaan esimerkiksi maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetun lain (1559/2001) 14 §:n mukainen eläinten lukumäärän perusteella myönnetty tuki ei estä sijaisapukorvauksen myöntämistä poronhoitotyöhön, koska kyseessä ei ole tietyn tehtävän suorittamiseen myönnetty tuki.

Sijaisapua ei voisi 4 ja 5 kohdan mukaan käyttää sellaisten tehtävien hoitamiseen, joita paliskunta teettää työsuhteessa, toimeksiantosuhteessa tai joissa kyse on luottamus- tai hallintotehtävän tai vastaavan hoitamisesta. Paliskunnan luottamus- tai hallintotehtäviä tai vastaavia tehtäviä hoitavat esimerkiksi työnjohtajat, lukumiehet, arviomiehet, po-

roisännät, varaisännät, hallituksen muut jäsenet sekä tilintarkastajat ja varatilintarkastajat.

Sijaisapua ei voisi 6 kohdan mukaan käyttää porotuotteen jalostukseen, ellei kyse ole jalostettavan porotuotteen säilyvyyden kannalta välttämättömästä työstä.

5 §. Korvauksen määrä. Sijaisapukokeilu on tarkoitettu rahoittaa valtion talousarvioon varattavalla kahden vuoden siirtomäärärahalta. Koska siirtomäärärahaa ei saa ylittää, on varmistettava, että kokeilun kustannukset pystytään kattamaan käytettävissä olevalla määrärahalla. Lisäksi kokeilun tulee täyttää yhdenvertaisuuden vaatimukset Sen vuoksi sijaisapu ehdotetaan rajattavaksi vuosittaiseen enimmäismäärään, joka olisi sama kaikille poronhoitajille.

Valmistelun yhteydessä oli esillä myös vaihtoehto, että sijaisavun enimmäismäärä sidottaisiin porokarjan kokoon, mutta siitä luovuttiin muun muassa siksi, että porotalouden kannattavuuskirjanpidon mukaan porojen määrän kasvaessa yrittäjäperheen työpanos porotaloudessa ei välttämättä kasva vastaavassa määrin. Lisäksi siirtomäärärahan riittävyttä olisi vaikea arvioida, jos muuttuvana tekijänä olisi porojen määrä. Kokeilun aikana on kuitenkin tarkoitettu selvittää porojen määrän vaikutus sijaisavun tarpeeseen.

Maatalousyrittäjien sijaisavun enimmäismäärä on määritelty päivinä. Poronhoidossa on taas perusteltua sitoa sijaisavun enimmäismäärä tunteihin. Poronhoitotyössä työpäivät voivat olla hyvin eripituisia riippuen sijaisavun ajankohdasta. Työhuippujen aikana, kuten esimerkiksi erotusten aikana, työpäivät ovat lähes ympärivuorokautisia ja vastaavasti hiljaisempina aikoina poronhoitotyöt voivat hoitua muutamassa tunnissa.

Valmistelun yhteydessä on arvioitu, että vuonna 2010 käytettävissä oleva siirtomääräraha riittäisi sijaisapuun, jonka enimmäismäärä on 40 tuntia. Tästä säädettäisiin ehdotetun lain 18 §:n 3 momentissa olevassa siirtymäsäännöksessä. Sijaisavun todellista tarvetta suhteessa käytettävissä olevaan määrärahaan on vaikea ennakoita koko kokeilun ajalta niin, että enimmäistuntimäärä olisi mahdollisimman oikein mitoitettu. Siksi sitä ei sidottaisi lakiin, vaan pykälän 1 momentin mukaan sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaisi kalenterivuoden aikana korvattavien si-

jaisaputuntien enimmäismäärän edellisen kalenterivuoden loppuun mennessä.

Pykälän 2 momentin mukaan sijaisapukorvaus olisi saman suuruinen kuin poronhoitajalle sijaisavun järjestämisestä aiheutuneet kustannukset. Korvaus voisi kuitenkin olla enintään 17 euroa tunnilta.

Maatalousyrittäjien lomituspäalvelulain mukaan itse järjestetystä lomituksesta maksettavaa tuntikorvauksesta vähennetään maatalousyrittäjän sijaisapumaksu. Maksu on yksi euro lomitustunnilta lisätyn määrällä, joka saadaan jakamalla sijaisavun saajan MYEL-vakuutuksen työtulo 5 000:lla. Poronhoitajien pakollisen MYEL-vakuutuksen keskimääräinen vuotuinen työtulo vuonna 2009 on noin 7 400 euroa. Keskimääräiseksi poronhoitajien sijaisapumaksuksi muodostuisi maatalousyrittäjien lomituspäalvelulain mukaan laskettuna noin kolme euroa tunnilta. Ehdotuksen mukaan poronhoitajilta ei kuitenkaan perittäisi erillistä sijaisapumaksua, vaan keskimääräinen sijaisapumaksu otettaisiin huomioon enimmäiskorvauksen määrässä. Ilman vähennystä korvaus olisi 20 euroa tunnilta eli sama kuin turkistuottajalle itse järjestetystä lomituksesta maksettava korvaus, josta säädettäisiin turkistuottajien lomituspäalvelulakia koskevan ehdotuksen 7 §:ssä.

Pykälän 3 momentissa määritellään sijaisavun järjestämisestä aiheutuneet kustannukset. Momentin 1 kohdassa tarkoitettuja työntekijälle maksettavaan palkkaan liittyviä sosiaaliturvakuluja ovat työnantajan sosiaaliturvamaksu sekä pakollinen työeläke-, tapaturma-, työttömyys- ja ryhmähenkivakuutusmaksu. Momentin 2 kohdassa mainitulla työkorvauksella tarkoitetaan ennakoperintälain (1118/1996) 25 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaista työkorvausta.

Pykälän 4 momentin mukaan enimmäiskorvausta tarkistettaisiin vuosittain palkkakertoimella. Palkkakertoimessa ansioiden muutoksen paino on 80 prosenttia ja hintojen 20 prosenttia. Koska kyseessä on palkka- tai muuhun työvoimakustannukseen perustuva kustannusten korvaus, maksun suuruuden sitominen palkkakertoimeen on perusteltua. Ehdotetussa laissa mainittu rahamäärä vastaa vuoden 2010 palkkakertoimen tasoa.

6 §. Korvauksen hakeminen. Pykälän 1 momentin mukaan korvausta haettaisiin Melalta.

Käytännössä hakemuksen voisi toimittaa joko Melan pääkonttoriin tai lähimmälle Mela-asiamiehelle.

Pykälän 2 momentin mukaan hakemus olisi tehtävä kahden kuukauden kuluessa sijaisapujakson päättymisestä. Viimeisenä kokeiluvuotena hakemus pitäisi kuitenkin tehdä vuoden loppuun mennessä.

Hallintolain (434/2003) 31 §:n mukaan asianosaisen on esitettävä selvitystä vaatimuksensa perusteista. Ehdotetun pykälän 3 momentista ilmenee tarkemmin, mistä asioista erityisesti on esitettävä selvitystä sijaisapukorvausta haettaessa. Tarkoitus on, että Mela valmistelee lomakkeet, jotka ohjaavat ja helpottavat hakemuksen tekemistä.

7 §. Lausunnot. Pykälän 1 momentin mukaan poroisännän tulisi antaa Melalle lausuntonsa, jossa hän esittää arvionsa kustannusten korvaamisen edellytyksistä. Poroisäntä tuntee paliskunnan poronhoitajat ja heidän porojensa lukumäärän sekä paliskunnan alueella suoritettavat poronhoitotyöt. Siten hän pystyy parhaiten arvioimaan, täytyvätkö sijaisapukorvauksen maksamiselle ehdotetuissa 2 ja 4 §:ssä tarkoitettut edellytykset. Tarkoitus on, että poroisäntä ottaisi myös kantaa siihen, onko sijaisen tekemä työtuntimäärä oikeassa suhteessa ilmoitetuksi tehtyyn työhön. Lausunnon antaisi sen paliskunnan poroisäntä, jonka osakas sijaisapua käyttänyt poronhoitaja on. Lausunnon antamista varten poronhoitajan olisi ilmoitettava välittömästi sijaisavun käyttämisestä, jotta tällä olisi mahdollisuus arvioida tilanne mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

Pykälän 2 momentin nojalla Mela voisi tarvittaessa pyytää lausunnon myös paliskunnan hallitukselta esimerkiksi silloin, kun kustannusten korvaamista koskeva hakemus on ristiriidassa poroisännän lausunnon kanssa tai jos poroisännän lausunto on tulkinnanvarainen.

8 §. Päätöksen teko ja korvauksen maksaminen. Pykälän 1 momentin mukaan Melan tulisi ratkaista korvaushakemus viivytyksettä. Tarkoitus on, että sijaisapukorvausta koskevien päätösten teko keskitettäisiin kahdelle poronhoitoalueen Mela-asiamiehelle. Näin päätöksenteko tapahtuisi paikallisesti lähellä palvelunkäyttäjää. Palvelussa turvattaisiin

saamen kielilain (1086/2003) toteutuminen. Laissa säädetään saamelaisten oikeudesta käyttää omaa kieltään tuomioistuimissa ja muussa viranomaisessa sekä julkisen vallan velvollisuuksista toteuttaa ja edistää saamelaisten kielellisiä oikeuksia.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin päätöksen laatimisesta ja allekirjoittamisesta vastaavasti kuin on säädetty Melan antamista maatalousyrittäjän eläkelain mukaisista päätöksistä. Päätös annettaisiin tiedoksi hallintolain 59 §:ssä tarkoitetulla tavallisella tiedoksiannolla. Mainitun säännöksen mukaan tavallinen tiedoksianto toimitetaan postitse kirjeellä vastaanottajalle ja vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin korvauksen maksutavasta. Korvaus maksettaisiin korvauksensaajan ilmoittamalle tilille Suomessa sijaitsevaan rahalaitokseen.

9 §. Perusteettomasti maksetun korvauksen palauttaminen. Pykälässä säädettäisiin perusteettoman edun palautuksesta samaan tapaan kuin useiden muidenkin julkisista varoista maksettujen etuuksien osalta säädetään. Pykälän 1 momentista ilmenevä pääsääntö on, että perusteettomasti saatu etu on perittävä takaisin.

Pykälän 2 momentin mukaan korvaus voitaisiin jättää osittain tai kokonaan takaisin perimättä, jos tämä katsotaan kohtuulliseksi eikä sen maksamisen ole katsottava johtuneen poronhoitajan tai hänen edustajansa vilpillisestä menettelystä. Poronhoitajan katsottaisiin menelleen vilpillisesti, jos hän on myötävaikuttanut virheellisen korvauksen maksamiseen esimerkiksi laiminlyömällä ehdotetun lain 14 §:n mukaisen ilmoitusvelvollisuutensa. Takaisinperinnästä luopumista harkittaessa on syytä ottaa huomioon muun muassa poronhoitajan mahdollisuus havaita virhe sekä hänen taloudellinen asemansa. Kokonaisarvion perusteella päätettäisiin, perittäkö aiheuttomasti maksettu etuus takaisin vai luovutaanko takaisinperimisestä. Takaisinperinnästä voitaisiin kuitenkin luopua aina, jos takaisin perittävä määrä on vähäinen. Määrää voidaan pitää vähäisenä ainakin silloin, kun takaisinperinnästä hallinnolle aiheutuvat kustannukset olisivat isommat kuin

perusteettomasti saatu etu. Takaisinperintäpäätös tulisi tehdä viiden vuoden kuluessa perusteettoman korvauksen maksamisesta.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin takaisinperittävään korvaukseen liittyvästä viivästyskorkoseuraamuksesta.

Pykälän 4 momentin mukaan takaisinperintäpäätöksellä vahvistettu saatava vanhentuisi verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetun lain mukaisesti viidessä vuodessa.

10 §. Muutoksenhaku. Pykälän 1 momentin mukaan valitus Melan päätöksestä tehtäisiin Rovaniemen hallinto-oikeuteen. Hallinto-oikeuteen valitetaan Melan päätöksistä myös maatalousyrittäjien lomituspalveluja koskevissa asioissa samoin kuin ehdotetussa turkistuottajien lomituspalvelulaissa tarkoitetuissa asioissa. Poronhoitajien sijaisapua koskevien asioiden pieni määrä huomioon ottaen on perusteltua keskittää valitukset yhteen hallinto-oikeuteen. Valitusviranomaisiksi soveltuisi parhaiten Rovaniemen hallinto-oikeus, jonka tuomiopiirissä poronhoitoalue sijaitsee.

Viittaus hallintolainkäyttölakiin (586/1996) merkitsee muun muassa, että valituksen tekemiseen sovelletaan hallintolain 22 §:n säännöstä, jonka mukaan valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Hallintolainkäyttölain 26 §:n 1 momentista ilmenevästä pääsäännöstä poiketen esityksessä ehdotetaan, että valituskirjelmä olisi toimitettava hallinto-oikeuden sijasta Melalle. Tämä on perusteltua, jotta pykälän 2 momentin mukainen oikaisumenettely sujuisi joustavasti. Oikaisumenettelyn avulla virheellinen päätös saataisiin korjatuksi joustavasti ja hallinto-oikeutta kuormittamatta.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin jatkovalituksen tekemisestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Koska oikaisumenettelyä ja riippumatonta hallinto-oikeuskäsittelyä voidaan pitää oikeusturvan kannalta riittävänä, jatkovalitus olisi mahdollinen vain korkeimman hallinto-oikeuden myöntämän valitusluvan perusteella.

11 §. Yleinen johto, ohjaus ja valvonta sekä toimeenpano. Kokeilun mahdollistama sijaisapu edistää poronhoitajien työssä jaksamista ja siitä maksettava korvaus parantaa heidän henkilökohtaista sosiaaliturvaansa. Sen vuoksi sijaisapukokeilun yleinen johto,

ohjaus ja valvonta kuuluisivat sosiaali- ja terveysministeriölle. Yleisperusteluista ilmevin perustein ehdotetaan, että kokeilun toimeenpanosta kokonaisuudessaan vastaisi Mela.

12 §. *Valtion korvaus sijaisavun kustannuksiin.* Pykälän 1 momentin mukaan Melalle maksettaisiin valtion varoista korvaus poronhoitajien sijaisapukokeilusta aiheutuneisiin kustannuksiin, eli niihin kustannuksiin, jotka poronhoitajille maksetaan heidän itse hankkimastaan lomituksesta aiheutuneisiin kustannuksiin. Sosiaali- ja terveysministeriö maksaisi Melalle vuosittain ennakkoa valtion talousarviossa tarkoitukseen varatun määrärahan rajoissa pääsääntöisesti kahdessa yhtä suuressa erässä tammi- ja heinäkuussa.

Pykälän 2 momentin mukaan Melan tulisi tehdä sosiaali- ja terveysministeriölle selvitys edellisen vuoden todellisista kustannuksista viimeistään seuraavan vuoden toukokuun 20 päivänä. Ministeriö vahvistaisi valtion korvauksen lopullisen määrän viimeistään kesäkuun 25 päivänä.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin liikaa maksetun ennakon käytöstä ja palauttamisesta valtiolle. Jos Melalle edellisen kalenterivuoden aikana maksetut ennakot ylittäisivät valtion osuuden lopullisen määrän, ylittävää osaa ei palautettaisi kokeilun kestäessä valtiolle, vaan Mela käyttäisi sen meneillään olevan vuoden kustannuksiin. Vasta viimeisen kokeiluvuoden päätyttyä mahdollisesti käytämättä jääneet valtion korvauksen ennakot palautuisivat valtiolle.

13 §. *Valtion korvaus hallintokustannuksiin.* Pykälän 1 momentin mukaan kokeilun toimeenpanosta aiheutuviin hallintokustannuksiin maksettaisiin valtion varoista kohtuullinen korvaus Melalle. Korvaus määräytyisi laskennallisin perustein, mikä merkitsee, että korvauksen käytöstä ei tehdä tilitystä valtiolle.

Pykälän 2 momentin mukaan sosiaali- ja terveysministeriö päättäisi korvauksen määrän. Korvaus on tarkoitettu vahvistaa ja maksaa samassa yhteydessä maatalousyrittäjien ja turkistuottajien lomituspalvelujen toimeenpanosta aiheutuvien Melan hallintokustannusten kanssa.

14 §. *Poronhoitajan ilmoitusvelvollisuus.* Laissa tarkoitettua korvausta hakeva tai saa-

va poronhoitaja olisi velvollinen antamaan korvauksen maksamiseen vaikuttavat tiedot Melalle sekä oma-aloitteisesti että Melan pyynnöstä.

15 §. *Tietojen luovuttaminen ja salassapito.* Julkisuuslain 4 §:n 2 momentin nojalla lakia sovelletaan Melaan sen käyttäessä julkista valtaa. Ehdotetun lain mukaan Melan tehtäviin kuuluu yksilön oikeuksiin ja velvollisuuksiin liittyvien päätösten teko ja lisäksi toiminta rahoitetaan kokonaan valtion varoista. Melan toiminta painottuu siten oleelliselta osin julkisen vallan käyttöön. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin selvytyden vuoksi, että Melan toimintaan lain toimeenpanossa sovelletaan julkisuuslakia eli julkisuuslakia sovelletaan siis vain siltä osin, kuin on kyse julkisen vallan käytöstä.

Poronhoitajien sijaisapukokeilun yhteydessä käsiteltäviin arkaluonteisiin tietoihin sovellettaisiin siten muun muassa julkisuuslain 6 luvussa säädettyjä salassapitovelvoitteita. Julkisuuslain mukaan salassa pidettäviä ovat esimerkiksi asiakirjat, jotka sisältävät tietoja yksityisen liike- tai ammattisalaisuudesta (24 §:n 1 momentin 20 kohta), henkilön taloudellisesta asemasta (24 §:n 1 momentin 23 kohta) sekä henkilön terveydentilasta (24 §:n 1 momentin 25 kohta).

Koska sijaisapuasioissa käsitellään maatalousyrittäjän eläkelain mukaisia vakuutustietoja, pykälän 2 momentti olisi yhteneväinen maatalousyrittäjän eläkelain 139 §:n kanssa.

Pykälän 3 momentissa todettaisiin verohallinnon oikeus saada Melalta verotusta varten tarpeelliset, hallussaan olevat tiedot Melan tämän lain nojalla maksamista korvauksista, korvauksen saajista ja korvauksen perusteena olevista kustannuksista.

16 §. *Tietojen saantioikeus.* Lähtökohtaisesti poronhoitajan tulee itse antaa sijaisavun korvaamista koskevan asian ratkaisemista varten tarvittavat tiedot Melalle. Poikkeuksellisesti Melalla voi olla tarve saada lähinnä poronhoitajan yritystoimintaa ja hänelle myönnettyjä eläkkeitä koskevia salassa pidettäviä tietoja. Tällaisia tietoja voi olla poroisännillä ja paliskunnilla sekä veroviranomaisella, eläketurvakeskuksella, Kansaneläkelaitoksella, eläkesäätiöllä tai muulla eläkelaitoksella. Pykälässä säädettäisiin edellä luetelluille tahoille velvollisuus tietojen

antamiseen Melalle, jos ne ovat välttämättömiä sijaisapukorvausta koskevan asian ratkaisemiseksi tai siihen liittyvien toimenpiteiden toteuttamiseksi taikka Melalle tämän lain toimeenpanoa varten annettujen tietojen tarkistamista varten.

17 §. *Melan oikeus käyttää muissa asioissa annettuja tietoja.* Pykälän mukaan Melalla olisi oikeus käyttää poronhoitajan sijaisapuasiasiaa käsitellessään myös niitä tietoja, joita se on saanut muiden lakisääteisten tehtäviensä hoidon yhteydessä. Mela voisi käyttää näitä tietoja vain jos on ilmeistä, että tiedot vaikuttavat poronhoitajan sijaisavusta maksettavaan korvaukseen ja ne on lain mukaan otettava huomioon päätöksenteossa. Lisäksi edellytetään, että Melalla olisi muutoinkin oikeus saada kyseiset tiedot. Ehdotettu tietojen käyttömahdollisuus on tarpeen, jottei Melan tarvitse hankkia toistamiseen samoja tietoja, jotka jo ovat sen hallussa. Melan tulisi pykälän mukaan etukäteen ilmoittaa tietojen käyttömahdollisuudesta korvauksen hakijalle. Ennakkoilmoituksen tekemiseksi riittää, että asianomaisessa hakemuslomakkeessa on ilmoitettu asiasta.

18 §. *Voimaantulo.* Laki ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2010 ja sitä sovellettaisiin vuosina 2010—2012 suoritettuun sijaisapuun.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin vuonna 2010 korvattavien sijaisaputuntien enimmäismääräksi 40 tuntia.

1.4. Laki maatalousyrittäjän eläkelain 114 §:n muuttamisesta

114 §. *Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen tehtävät.* Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen tehtävät laajenisivat esityksessä ehdotettujen lomituspalveluihin liittyvien uusien lakien voimaantulon myötä. Eläkelaitoksen tehtäväksi tulisi huolehtia turkistuottajien lomituspalveluista ja poronhoitajien sijaisapukokeilusta. Maininta uusista tehtävistä ehdotetaan lisättäväksi pykälän 9 kohtaan. Poronhoitajien sijaisapukokeiluun liittyvät tehtävät tulisivat Maatalousyrittäjien eläkelaitokselle ehdotuksen mukaan kolmen vuoden määräajaksi, joka alkaisi vuoden 2010 alusta. Kokeilun päätyttyä maininta siihen kuuluvista tehtävistä on tarkoitus poistaa tai muuttaa vastaamaan kokeilun päättymisen jälkeistä tilannetta.

Voimaantulo. Ehdotettu laki ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2010 samanaikaisesti muiden esityksessä ehdotettujen lakien kanssa.

2. Voimaantulo

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2010.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**maatalousyrittäjien lomituspalvelulain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 20 päivänä joulukuuta 1996 annetun maatalousyrittäjien lomituspalvelulain (1231/1996) 6 ja 38 §, sellaisena kuin niistä on 6 § laissa 1100/2007, sekä *lisätään* 35 §:n 2 momenttiin uusi 2 a kohta seuraavasti:

6 §

Oikeus vuosilomaan

Edellä 4 §:ssä tarkoitettulla maatalousyrittäjällä on oikeus hakemuksesta saada lomituspalveluja kalenterivuoden aikana vuosilomaa varten 26 päivän ajaksi.

35 §

Valtion korvaukseen oikeuttavat lomituskustannukset

Edellä 1 momentissa tarkoitettuina kustannuksina korvataan:

2 a) eläkelaitoksen hyväksymästä lomittajan ammattiin johtavan oppisopimuskoulutuksen toteuttamisesta paikallisyksikölle aiheutuneet nettokustannukset valtion talousarviossa tähän tarkoitukseen osoitetun määrärahan rajoissa;

38 §

Ennakkojen maksaminen ja tarkistaminen

Eläkelaitos maksaa toimeksiantosopimuksen tehneelle kunnalle 35 §:n mukaisiin kus-

tannuksiin ennakkoa. Eläkelaitos arvioi ennakon suuruuden ottaen huomioon asianomaisen paikallisyksikön toimialueella edellistä varainhoitovuotta edeltäneen varainhoitovuoden aikana lomitettujen päivien määrän ja keskimääräisen kustannuksen sekä näissä eläkelaitoksen arvion mukaan tapahtuvan muutoksen. Ennakko maksetaan varainhoitovuoden alusta kuukausittain yhtä suurina erinä kunakin kuukautena, viimeistään sen 11 päivänä.

Ennakot tarkistetaan vuosittain heinäkuun 1 päivästä. Tarkistamista varten kunnan on vuosittain viimeistään kesäkuun 15 päivänä annettava eläkelaitokselle tiedot niistä kirjanpidon mukaisista kustannuksista, jotka ovat aiheutuneet varainhoitovuoden huhtikuun loppuun mennessä järjestetyistä lomituspalveluista. Samalla kunnan on esitettävä arvionsa koko varainhoitovuoden aikana järjestettävistä lomituspalveluista aiheutuvien kustannusten määrästä.

Jos kunnalle huhtikuun loppuun mennessä maksettujen ennakkojen määrä ei olennaisesti poikkea 2 momentissa tarkoitettujen kirjanpidon mukaisten kustannusten määrästä, ennakot maksetaan 1 momentissa tarkoitettun suuruisina varainhoitovuoden loppuun. Muussa tapauksessa ennakoja tarkistetaan siten, että niiden määrä kuukautta kohti vastaa 2 momentissa tarkoitettujen kirjanpidon mukaisten kustannusten kuukausittaista määrää.

Jos on ilmeistä, että lomituspalveluista aiheutuvat kustannukset koko varainhoitovuodelta ovat erityisestä syystä olennaisesti suuremmat tai pienemmät kuin 1 momentin mukaan maksettu ennakko tai 3 momentin mukaisesti tarkistettu ennakko, kunnalle maksettavaa ennakkoa voidaan tarkistaa vastaamaan eläkelaitoksen arvioimia todellisia kustannuksia. Kunnalle voidaan myös tarvittaessa suorittaa erillinen ennakkomaksu, jos kunta

osoittaa suorittaneensa yksittäisen lomituspalveluista aiheutuneen ja kunnan ennakkoon verrattuna merkittävän kustannuksen.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 .

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

2.

Laki**turkistuottajien lomituspalveluista**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain soveltamisala

Turkistuottajalle järjestetään lomituspalveluja tämän lain nojalla vuosilomaa varten maksutta ja lisävapaata varten maksullisena valtion talousarviossa osoitetun määrärahan rajoissa.

Lomituspalveluja järjestetään turkistuottajan valinnan perusteella joko osoittamalla hänelle lomittaja tai korvaamalla hänelle hänen itse järjestämästään lomituksesta aiheutuneita kustannuksia.

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *turkiseläintuotannolla* elinkeinotulon verottamisesta annetun lain (360/1968) mukaan verotettavaa turkiseläintuotannon harjoittamista;

2) *turkistuottajalla* turkiseläintuotantoa harjoittavaa henkilöä, joka on velvollinen turkiseläintuotantoa varten ottamaan ja jolla on voimassa yrittäjän eläkelaiassa (1272/2006) tarkoitettu vakuutus tai vireillä hakemus sen saamiseksi;

3) *turkistilalla* taloudellisesti itsenäistä turkiseläintuotantoa harjoittavaa yksikköä;

4) *eläinyksiköllä* 30 siitoskettua tai siios-tarkoituksessa pidettävää suomensupea taikka 60 siios-tarkoituksessa pidettävää muuta turkiseläintä;

5) *palvelusuunnitelmalla* turkistilakohtaista suunnitelmaa lomituspalvelujen järjestämisestä;

6) *Melalla* maatalousyrittäjän eläkelaiassa (1280/2006) tarkoitettua Maatalousyrittäjien eläkelaitosta; ja

7) *paikallisyksiköllä* toimintayksikköä, jonka vastuulla on järjestää lomituspalvelut tietyllä alueella.

3 §

Lomituspalvelujen saamisen edellytykset

Lomituspalveluja järjestetään turkistuottajalle, jolla on merkittävä tehtäväosuus turkistilan turkiseläinten hoitoon päivittäin kuuluvista tehtävistä. Turkistilan turkiseläintuotannon tulee käsittää lomituseräkohtana vähintään neljä eläinyksikköä.

Edellytyksenä lomituspalvelujen saamiselle on, että turkistuottajalla on ollut yhdenjaksoisesti voimassa 2 §:n 2 kohdassa tarkoitettu vakuutus vähintään neljä kuukautta ja että hän ei lomituseräkohtana saa toistaiseksi myönnettyä täyttä työkyvyttömyyseläkettä, täyden työkyvyttömyyseläkkeen suuruista kuntoutustukea tai työttömyyseläkettä.

4 §

Lomituspalvelujen määrä

Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa kalenterivuoden aikana järjestettävien vuosilomapäivien ja lisävapaatuntien turkistuottaja-kohtaisen enimmäismäärän Melan esityksestä edellisen kalenterivuoden loppuun mennessä.

5 §

Lomituspalveluilla huolehdittavat tehtävät

Vuosilomalomituksessa huolehditaan turkistilan turkiseläinten päivittäisistä palvelusuunnitelmassa mainituista hoitotoista siltä osin kuin ne kuuluvat vuosilomalla olevan turkistuottajan tehtäviin.

Lisävapaalomituksessa huolehditaan käytävissä olevan tuntimäärän puitteissa niistä turkistilan turkiseläinten hoitotoista, jotka lomitusajankohtana kuuluvat turkistuottajan tehtäviin.

6 §

Lisävapaasta perittävä maksu

Lisävapaasta peritään palvelun käyttäjältä viisi euroa tunnilta.

7 §

Itse järjestetystä lomituksesta maksettava korvaus

Turkistuottajalle maksetaan korvausta hänen itse järjestämästään lomituksesta aiheutuneisiin kustannuksiin. Korvaus on samansuuruinen kuin turkistuottajalle lomituksen järjestämisestä aiheutuneet kustannukset, kuitenkin enintään 20 euroa tunnilta. Korvaus lisävapaata varten järjestetystä lomituksesta maksetaan vähennettynä lisävapaasta perittävällä maksulla.

Lomituksen järjestämisestä aiheutuneina kustannuksina pidetään:

1) turkistuottajaan työsuhteessa olevalle työntekijälle maksettua palkkaa sosiaaliturvakuluineen; ja

2) työkorvausta, joka on maksettu ennakkoperintärekisteriin merkitylle palvelun tuottajalle.

Korvattava enimmäistuntimäärä turkistuottajan vuosilomapäivää kohden määräytyy turkistilalla lomitusajankohtana olevan eläinyksikkömäärän mukaan. Ensimmäiset kymmenen eläinyksikköä kerryttävät turkistilan kokonaistuntimäärää 45 minuutilla eläinyksikköä kohden ja seuraavat 30 minuutilla eläinyksikköä kohden. Turkistuottajalle kor-

vataan näin lasketusta kokonaistuntimäärästä hänen tehtäväosuuttaan vastaava tuntimäärä, kuitenkin enintään 8 tuntia vuosilomapäivää kohden. Erityisistä syistä enimmäistuntimäärästä voidaan poiketa.

Korvausta ei makseta, jos lomittajana on toiminut henkilö, joka työskentelee turkistuottajan kanssa samalla turkistilalla ja täyttää tässä laissa säädetty edellytykset lomituspalvelujen saamiseksi.

8 §

Perusteettomasti annetun palvelun korvaaminen ja perusteettomasti maksetun korvauksen palauttaminen

Jos lomituspalveluja on annettu perusteettomasti, palvelun saaja on velvollinen korvaamaan paikallisyksikölle siitä aiheutuneet kustannukset.

Jos itse järjestetystä lomituksesta on maksettu korvausta perusteettomasti, korvauksen saaja on velvollinen palauttamaan liikaa saamansa korvauksen paikallisyksikölle.

Paikallisyksikkö voi luopua takaisinperinnästä osittain tai kokonaan, jos tämä katsotaan kohtuulliseksi eikä perusteeton etu ole aiheutunut palvelun tai korvauksen saajan taikka hänen edustajansa vilpillisestä menettelystä. Paikallisyksikkö voi luopua takaisinperinnästä myös silloin, kun takaisinperittävä määrä on vähäinen. Päätös takaisinperinnästä on tehtävä viiden vuoden kuluessa perusteettoman lomituksen antamisesta tai perusteettoman korvauksen maksamisesta.

9 §

Viivästyskorko sekä perintä ilman tuomiota tai päätöstä

Jos 6 §:ssä tarkoitettua maksua tai 8 §:ssä tarkoitettua korvausta ei ole maksettu eräpäivänä, saadaan vuotuista viivästyskorkoa perä eräpäivästä lukien korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentissa säädettyin perustein. Viivästyskoron maksamisen perusteena oleva eräpäivä voi olla aikaisintaan kahden viikon kuluttua maksu- tai takaisinperintäpäätöksen antamisesta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettut maksut ja

korvaukset saadaan viivästyskorkoineen ulosottaa ilman tuomiota tai päätöstä siten kuin verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007) säädetään.

2 luku

Tarkempia säännöksiä paikallisyksikön järjestämisestä lomituksesta

10 §

Vuosiloman samanaikaisuus

Samalla turkistilalla työskentelevien turkistuottajien on pidettävä vuosilomansa samanaikaisesti, jos he käyttävät paikallisyksikön järjestämiä lomituspalveluja.

11 §

Vuosilomaan sisältyvien pyhäpäivien määrä

Paikallisyksikön järjestämiä lomituspalveluja käytettäessä vuosilomaan saa sisältyä enintään kaksi sunnuntaita tai sellaista juhlapäivää, jonka aikana tehdystä lomitustyöstä voidaan maksaa paikallisyksikköä sitovan työehtosopimuksen mukainen sunnuntaityö- tai sitä vastaava korvaus.

12 §

Lomitusta edeltävät turkistuottajan toimenpiteet

Paikallisyksikön järjestämiä lomituspalveluja käyttävän turkistuottajan tulee ennen vuosiloman alkamista:

- 1) tarvittaessa opastaa lomittajaa lomitukseen kuuluvien tehtävien suorittamisessa sekä antaa hänelle ohjeet turkiseläinten käsittelyyn liittyvistä erityiskysymyksistä;
- 2) huolehtia siitä, että turkistila täyttää työturvallisuudelle asetettavat vaatimukset;
- 3) hankkia turkistilan tavanomaisen kuluksen edellyttämät kulutustarvikkeet vuosiloman ajaksi; sekä
- 4) ilmoittaa lomittajalle, mistä tämä voi tavoittaa hänet tai hänen edustajansa vuosiloman aikana.

Mitä 1 momentissa säädetään vuosilomas-

ta, sovelletaan mahdollisuuksien mukaan myös lisävapaaseen.

3 luku

Lomituspalvelujen hakeminen ja toteuttaminen sekä päätöksenteko

13 §

Lomituspalvelujen hakeminen

Lomituspalveluja haetaan siltä paikallisyksiköltä, jonka toimialueella turkistuottaja pääasiallisesti harjoittaa turkiseläintuotantoa. Hakemus on tehtävä turkistiloittain kirjallisesti lomituspalvelujen vastaanottamista edeltävän kalenterivuoden lokakuun loppuun mennessä. Paikallisyksikön tulee ottaa tutkitavakseen myös määräjän päätyttyä saapunut hakemus, jos hakemuksen myöhästymiselle on ollut painavia syitä.

Hakemuksessa on ilmoitettava, järjestetäänkö turkistilalla lomitusta itse vai käytetäänkö paikallisyksikön järjestämiä lomituspalveluja. Valinta on turkistilakohtainen.

14 §

Tehtäväosuuden määrääminen

Lomituspalveluja haettaessa on ilmoitettava turkistilalla vakituisesti työskentelevät henkilöt ja heidän keskimääräiset tehtäväosuutensa turkistilan turkiseläinten hoitoon päivittäin kuuluvista tehtävistä prosentteina.

Paikallisyksikön on määrättävä turkistuottajan tehtäväosuus 1 momentissa tarkoitetun ilmoituksen mukaisesti, jollei esitetty tehtäväosuus ole ilmeisessä ristiriidassa tosiasiallisten olosuhteiden kanssa. Sen jälkeen, kun tehtäväosuus on määrätty, sitä voidaan turkistuottajan uuden ilmoituksen perusteella muuttaa vain erittäin painavasta syystä.

15 §

Palvelusuunnitelma

Lomituspalvelujen toteuttamiseksi paikallisyksikön on yhteistyössä turkistuottajan kanssa laadittava turkistilalle palvelusuunni-

telma. Jos turkistilalla käytetään paikallisyksikön järjestämiä lomituspalveluja, palvelusuunnitelma laaditaan paikallisyksikön hallinto henkilöstön toteuttaman tilakäynnin yhteydessä.

Palvelusuunnitelmaan merkitään ainakin:

- 1) edellä 2 §:n 4 kohdassa tarkoitettujen eläinten määrä ja laatu sekä niiden hoitoon käytettävät työmenetelmät;
- 2) turkiseläinten päivittäiset hoitotyöt ja arvio niiden vaatimasta kokonaistyöajasta;
- 3) tilalla vakituisesti työskentelevät henkilöt;
- 4) tilalla työskentelevien turkistuottajien tehtäväosuudet turkiseläinten päivittäisistä hoitotoista; ja
- 5) arvio turkistuottajien lomituspäivän kestosta.

Paikallisyksikön järjestämiä lomituspalveluja käytettäessä palvelusuunnitelmaan merkitään lisäksi ainakin tieto:

- 1) tilakäynnin toteutumisesta ja tilakäynnille osallistuneista henkilöistä;
- 2) seuraavaksi suunnitellun tilakäynnin ajankohdasta;
- 3) tilan lomitustöiden edellyttämästä osamistasosta;
- 4) lomituspalvelujen tilakohtaisista kehittämistarpeista; ja
- 5) tilakäynnillä havaituista keskeisistä lommittajien työoloja koskevista työsuojelullisista seikoista ja paikallisyksikön esittämät niitä koskevat toimenpidevaatimukset.

Palvelusuunnitelma on tarkistettava turkistuottajan tai paikallisyksikön aloitteesta, jos palveluntarpeessa tai olosuhteissa tapahtuu muutoksia. Paikallisyksikön järjestämiä lomituspalveluja käytettäessä palvelusuunnitelma tarkistetaan kuitenkin aina vähintään joka kolmas vuosi tehtävän tilakäynnin yhteydessä.

16 §

Paikallisyksikön järjestämän lomituksen ajankohta

Paikallisyksikön järjestämiä lomituspalveluja käyttävän turkistuottajan tulee tehdä paikallisyksikölle ehdotus lomitusajankohdasta mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Vuosilomaa koskeva ehdotus on tehtävä turkisti-

loittain viimeistään kaksi kuukautta ennen suunniteltua lomitusajankohtaa.

Jollei paikallisyksikkö voi järjestää lomitusta turkistuottajan ehdottamana ajankohtana, sen tulee varata hänelle tilaisuus uuden ajankohdan esittämiseen. Paikallisyksikön on vahvistettava lomitusajankohta ja ilmoitettava se turkistuottajalle mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Vuosiloman ajankohta on ilmoitettava viimeistään kuukautta ennen vuosiloman alkamista, jollei turkistuottaja suostu lyhyempään ilmoitusaikaan.

Jollei vuosilomaa ole voitu pitää paikallisyksikön vahvistamana aikana turkistuottajan sairauden tai muun hyväksyttävän syyn vuoksi, se voidaan siirtää kokonaan tai osittain pidettäväksi myöhemmin saman vuoden aikana. Vuosiloma voidaan siirtää pidettäväksi myös seuraavana vuonna huhtikuun loppuun mennessä, jos siirto on mahdollista toteuttaa valtion talousarviossa edelliselle vuodelle osoitetun määrärahan rajoissa. Turkistuottajan on tehtävä vuosiloman siirtoa koskeva esitys paikallisyksikölle kirjallisesti sen vuoden loppuun mennessä, jona vuosiloman pitäminen peruuntui.

17 §

Itse järjestetystä lomituksesta maksettavan korvauksen hakeminen

Korvausta itse järjestetystä lomituksesta haetaan paikallisyksiköltä. Hakemukseen on liitettävä lommittajan antama selvitys lomituksesta.

Hakemuksesta ja sen liitteistä on käytävä ilmi:

- 1) lomituksen ajankohta;
- 2) onko kyseessä vuosiloma- vai lisävapaa-lomitus;
- 3) lommittajan hoitamat tehtävät;
- 4) lomituksen järjestämisestä aiheutuneet kustannukset;
- 5) lomitusajankohdan mukainen eläinyksikkömäärä; sekä
- 6) muut kustannusten korvaamiseksi tarvittavat tiedot.

Korvausta on haettava kahden kuukauden kuluessa lomitusjakson päättymisestä. Korvaus voidaan myöntää, vaikka sitä ei ole haettu määrääjässä, jos korvauksen epäminen

myöhästymisen vuoksi on kohtuutonta.

18 §

Päätöksenteko

Paikallisyksikkö päättää lomituspalvelujen antamisesta, itse järjestetystä lomituksesta maksettavasta korvauksesta, palvelun saajalta perittävästä maksusta, palvelun saajan velvollisuudesta korvata perusteettomasti annettua lomituspalvelusta aiheutuneet kustannukset sekä perusteettomasti maksetun korvauksen takaisinperinnästä. Päätös annetaan tiedoksi asianosaiselle hallintolain (434/2003) 59 §:ssä säädetyllä tavalla.

4 luku

Hallintoa koskevat säännökset

19 §

Yleinen johto, ohjaus ja valvonta

Turkistuottajien lomituspalvelujen yleinen johto, ohjaus ja valvonta kuuluvat sosiaali- ja terveystieteiden ministeriölle.

20 §

Toimeenpano

Mela vastaa turkistuottajien lomituspalvelujen paikallishallinnon järjestämisestä. Paikallishallinto on järjestettävä siten, että tämän lain mukaista palvelua on saatavissa niillä alueilla, joissa palvelun tarvetta esiintyy.

Paikallishallinto voidaan järjestää siten, että Mela tekee kunnan kanssa kuntalain (365/1995) 2 §:n 2 momentissa tarkoitetun sopimuksen (*toimeksiantosopimus*), jolla kunta sitoutuu toimimaan tässä laissa tarkoitettuna paikallisyksikkönä ja huolehtimaan paikallisyksikölle kuuluvista tehtävistä omalla alueellaan tai sen lisäksi muidenkin kuntien tai niiden osien alueella.

Niillä alueilla, joilla palvelua ei ole järjestetty 2 momentin mukaisesti, Mela hoitaa tämän lain mukaan paikallisyksikölle kuuluvat tehtävät.

21 §

Toimeksiantosopimus

Toimeksiantosopimuksen tehneellä kunnalla tulee olla tämän lain mukaisia hallintotehtäviä varten nimetty vastuuhenkilö sekä tarpeellinen määrä muuta henkilöstöä.

Toimeksiantosopimuksessa tulee sopia ainakin:

- 1) paikallisyksikön toimialueesta;
- 2) paikallisyksikön toimipaikan sijainnista;
- 3) sopimuksen voimassaoloajasta; sekä
- 4) sopimuksen irtisanomisesta.

22 §

Paikallisyksikön velvollisuus järjestää lomituspalveluja

Paikallisyksikön on järjestettävä lomituspalvelut turkistuottajalle, joka harjoittaa turkiseläintuotantoa pääasiallisesti sen toimialueella ja joka on 13 §:ssä tarkoitettussa hakeuksessa ilmoittanut käyttävänsä paikallisyksikön järjestämiä lomituspalveluja.

Paikallisyksikkö voi pyynnöstä järjestää lomituspalveluja myös sellaiselle turkistuottajalle, joka on ilmoittanut järjestävänsä lomituksensa itse.

Paikallisyksikkö voi järjestää lomituspalveluja:

- 1) käyttämällä palveluksessaan olevia lomitajia; tai
- 2) ostamalla palveluja julkiselta tai yksityiseltä palvelujen tuottajalta.

23 §

Melan tehtävät

Sen lisäksi, mitä Melan tehtävistä muualla tässä laissa säädetään, Melan tehtävänä on:

- 1) antaa paikallisyksiköinä toimiville kunnille ohjeita tämän lain soveltamisesta yhdenmukaisen soveltamiskäytännön varmistamiseksi;
- 2) valvoa toimeksiantosopimusten noudattamista;
- 3) antaa yleistä neuvontaa turkistuottajien lomituspalveluista;

4) harjoittaa tämän lain toimialaan kuuluvaa tilastotoimintaa; sekä

5) hoitaa muita sellaisia tehtäviä, jotka edistävät tämän lain mukaisten lomituspalvelujen tehokasta toteuttamista.

5 luku

Kustannusten korvaaminen

24 §

Valtion korvaus hallintokustannuksiin

Valtion varoista maksetaan vuosittain kohtuullinen korvaus toimeksiantosopimuksen tehneille kunnille ja Melalle tämän lain mukaisten paikallishallintotehtävien hoitamisesta aiheutuviin kustannuksiin. Valtioneuvosto vahvistaa vuosittain syyskuun loppuun mennessä Melan esityksestä korvauksen kokonaismäärän seuraavaa kalenterivuotta varten. Korvaus maksetaan Melalle maatalousyrittäjien lomituspäätöslain (1231/1996) 32 §:ssä tarkoitetun korvauksen yhteydessä.

Korvauksen suuruus paikallisyksikköä kohti määräytyy paikallisyksikön toimialueella edellistä kalenterivuotta edeltäneen vuoden aikana lomitettujen vuosilomapäivien määrän perusteella. Mela maksaa korvauksen toimeksiantosopimuksen tehneelle kunnalle maatalousyrittäjien lomituspäätöslain 34 §:ssä tarkoitetun korvauksen yhteydessä kahtenatoista yhtä suurena eränä.

Valtion varoista maksetaan Melalle vuosittain kohtuullinen korvaus muihin kuin 1 momentissa tarkoitettuihin hallintokustannuksiin, joita Melalle aiheutuu tämän lain mukaisten tehtävien hoitamisesta. Sosiaali- ja terveysministeriö päättää vuosittain Melan esityksestä korvauksen määrästä ja maksaa korvauksen Melalle maatalousyrittäjien lomituspäätöslain 31 §:ssä tarkoitetun korvauksen yhteydessä.

25 §

Valtion korvaus lomituskustannuksiin

Valtion varoista maksetaan Melalle valtion talousarviossa osoitetun määrärahan rajoissa tämän lain mukaisista lomituspäätöslainistä ai-

heutuvat, toiminnan asianmukaisen hoitamisen kannalta tarpeellisina pidettävät kustannukset vähennettyinä lisävapaasta perittävillä maksuilla ja muilla tämän lain mukaisiin paikallisyksikön tehtäviin liittyvillä tuloilla.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuina kustannuksina korvataan:

1) paikallisyksikön palveluksessa olevien lomittajien palkkauksesta ja muista eduista aiheutuvat kustannukset enintään sen suuruisina kuin kulloinkin voimassa oleva lomittajia koskeva työehtosopimus ja muut työnantajan velvoittavat sopimukset edellyttävät;

2) itse järjestetystä lomituksesta maksetut korvaukset;

3) paikallisyksikön ostamista lomituspäätöslainistä aiheutuneet kustannukset enintään sen suuruisina, kuin vastaavat paikallisyksikön palveluksessa olevien lomittajien palkkauksesta ja muista eduista aiheutuvat kustannukset korvataan 1 kohdan mukaisesti;

4) palvelusuunnitelman laatimisesta ja tarkistamisesta aiheutuneet matkakustannukset;

5) paikallisyksikön palveluksessa olevien lomittajien ammatillisesta täydennyskoulutuksesta aiheutuneet kustannukset;

6) tämän lain mukaisten muiden kuin hallintotehtävien hoitoon liittyvät vahingonkorvaukset, jotka on tuomioistuimen päätöksellä tuomittu paikallisyksikön maksettavaksi tai jotka paikallisyksikkö on maksanut vapaaehtoisesti sillä perusteella, että sen korvausvelvollisuus on ilmeinen; sekä

7) tämän lain mukaisten palvelujen järjestämisestä aiheutuvat muut tarpeelliset kustannukset.

26 §

Toimeksiantosopimuksen tehneelle kunnalle maksettavan korvauksen perusteet

Mela huolehtii 25 §:ssä tarkoitettujen kustannusten korvaamisesta toimeksiantosopimuksen tehneelle kunnalle. Palvelusuunnitelman laatimisesta ja tarkistamisesta aiheutuneet matkakustannukset korvataan siltä osin kuin ne ovat syntyneet Melan ohjeiden mukaisesti suoritettusta tehtävästä. Paikallisyksikön palveluksessa olevien lomittajien ammatillisesta täydennyskoulutuksesta aiheutuneet kustannukset korvataan, jos ky-

seessä on Melan hyväksymä täydennyskoulutus.

Melan tulee kunnan pyynnöstä etukäteen ratkaista, onko kustannuksia pidettävä tarpeellisina ja suoritetaanko niihin siten valtion korvaus valtion talousarviossa osoitetun määrärahan rajoissa. Ratkaisu sitoo Melaa sen käsitellessä aikanaan valtion korvausta koskevaa asiaa.

27 §

Ennakon maksaminen toimeksiantosopimuksen tehneelle kunnalle

Mela maksaa toimeksiantosopimuksen tehneelle kunnalle ennakkoa 25 §:ssä tarkoitettuihin kustannuksiin. Mela määrää ennakon suuruuden ottaen huomioon paikallisyksikön toimialueella edellistä kalenterivuotta edeltäneenä vuonna lomitettujen vuosilomapäivien määrän ja keskimääräisen kustannuksen paikallisyksikön toimialueella lomitettua vuosilomapäivää kohden sekä näissä arvionsa mukaan tapahtuvan muutoksen. Ennakko maksetaan kalenterivuoden alusta kuukausittain yhtä suurina erinä kunakin kuukautena, viimeistään sen 11 päivänä.

Jos on ilmeistä, että lomituspalveluista aiheutuvat kustannukset koko kalenterivuodelta ovat erityisestä syystä olennaisesti suuremmat tai pienemmät kuin 1 momentissa tarkoitettu ennakko, ennakkoa voidaan tarkistaa vastaamaan Melan arvioimia todellisia kustannuksia.

Lisäksi kunnalle voidaan tarvittaessa maksaa erillinen ennakkomaksu, jos kunta osoittaa suorittaneensa yksittäisen lomituspalveluista aiheutuneen ja kunnan saamaan ennakkoon verrattuna merkittävän kustannuksen.

28 §

Toimeksiantosopimuksen tehneelle kunnalle maksettavan valtion korvauksen lopullinen määrä

Toimeksiantosopimuksen tehneen kunnan on annettava Melalle tilitys lomituspalvelujen järjestämisestä aiheutuneista kirjanpidon mukaisista kustannuksista kutakin kalenterivuotta seuraavan vuoden huhtikuun loppuun

mennessä. Mela voi perustellusta syystä myöntää kunnalle lisäaikaa tilityksen antamiseen. Jollei tilitystä anneta määräaikana, kunta menettää oikeutensa valtion korvaukseen asianomaiselta kalenterivuodelta.

Jos tilitys osoittaa, että kunnalle asianomaiselta kalenterivuodelta maksetut ennakot ylittävät lomituspalveluista aiheutuneiden kirjanpidon mukaisten kustannusten määrän, kunnan on palautettava liikaa saamansa määrä Melalle sen vuoden heinäkuun loppuun mennessä, jona tilitys on saapunut Melalle.

Jos tilitys osoittaa, että kunnalle asianomaiselta kalenterivuodelta maksetut ennakot eivät riitä kattamaan lomituspalveluista aiheutuvia kustannuksia, Melan on valtion talousarviossa osoitetun määrärahan rajoissa maksettava toteutuneiden kustannusten ja ennakkojen erotus loppueränä sen vuoden elokuun loppuun mennessä, jona tilitys on saapunut Melalle.

29 §

Maksatuksen keskeyttäminen

Jos toimeksiantosopimuksen tehneen kunnan toiminnassa ei noudateta voimassa olevia säännöksiä tai määräyksiä taikka jos siinä muutoin ilmenee epäkohtia eikä korjausta saada aikaan kunnan ja Melan välisten neuvottelujen tuloksena, Mela voi maksaa ennakot alennettuna tai keskeyttää ennakon maksamisen taikka pidättäytyä loppuerän maksamisesta.

30 §

Korvauksen maksaminen Melalle lomituskustannuksia varten

Sosiaali- ja terveysministeriö maksaa Melalle sen tekemän esityksen perusteella 25 §:ssä tarkoitettujen korvauksen kuukausittaisina erinä viimeistään kunkin kuukauden 10 päivänä.

Jos 1 momentin mukaisesti vuoden aikana maksettujen erien yhteismäärä ylittää samana vuonna järjestetyistä lomituspalveluista aiheutuneiden valtion korvaukseen oikeuttavien kustannusten yhteismäärän, ylittävä osa saadaan käyttää seuraavana vuonna järjestet-

tävistä lomituspalveluista aiheutuviin kustannuksiin.

31 §

Lomituskustannuksia koskevat Melan selvitykset

Melan tulee tehdä sosiaali- ja terveystieteiden ministeriölle:

1) kuukausittain selvitys toimeksiantosopimuksen tehneille kunnille ennakkona maksamastaan määrästä ja 20 §:n 3 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa lomituspalvelujen järjestämiseen itse käyttämästään määrästä; sekä

2) kalenterivuotta seuraavan vuoden loppuun mennessä kokonaistilitys 25 §:ssä tarkoitetuista lomituskustannuksista ja niitä varten maksetun valtion korvauksen käytöstä.

6 luku

Muutoksenhaku

32 §

Oikaisuvaatimus

Edellä 20 §:n 2 momentissa tarkoitetun paikallisyksikön 18 §:n nojalla tekemään päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Jos asianosainen on tyytymätön päätökseen, hänellä on oikeus vaatia Melalta päätöksen oikaisemista 14 päivän kuluessa päätöksestä tiedon saatuaan. Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti ja toimitettava edellä mainitun ajan kuluessa paikallisyksikölle.

Paikallisyksikön on oikaistava päätöksensä, jos se hyväksyy oikaisuvaatimuksen kaikilta osin. Muussa tapauksessa sen on toimitettava oikaisuvaatimus, lausuntonsa sekä asiassa kertyneet asiakirjat viipymättä Melalle.

33 §

Valitus

Melan päätöksestä saa valittaa Vaasan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Valituskirjelmä on toimitettava muutoksenhakuajassa Melal-

le.

Melan on oikaistava päätöksensä, jos se hyväksyy valituksen kaikilta osin. Muussa tapauksessa Melan on toimitettava valituskirjelmä, lausuntonsa sekä asiassa kertyneet asiakirjat viipymättä ja viimeistään 30 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä Vaasan hallinto-oikeudelle.

Hallinto-oikeuden päätöksestä saa valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

34 §

Toimeksiantosopimuksesta johtuvien erimielisyyksien ratkaiseminen

Erimielisyydet, jotka koskevat toimeksiantosopimusta tai kustannusten korvaamista toimeksiantosopimuksen tehneelle kunnalle ja joita ei voida sopia Melan ja toimeksiantosopimuksen tehneen kunnan välillä, ratkaistaan hallintoriitana Vaasan hallinto-oikeudessa. Paikallishallintokustannusten korvaamista koskeva hallintoriita on pantava vireille kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun paikallisyksikkö on saanut Melalta tiedon korvauksen suuruudesta. Lomituspalvelujen järjestämisestä aiheutuneiden kustannusten korvaamista koskeva hallintoriita on pantava vireille kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun paikallisyksikkö on saanut Melalta tilityksen tarkistamiseen perustuvan tiedon valtion korvaukseen oikeuttavien lomituskustannusten suuruudesta.

7 luku

Erinäiset säännökset

35 §

Turkistuottajan ilmoitusvelvollisuus

Turkistuottajan on ilmoitettava paikallisyksikölle itseään ja turkistilaansa koskevat tiedot, jotka voivat vaikuttaa lomituspalvelujen järjestämiseen hänelle taikka hänen itse järjestämästään lomituksesta maksettavan korvauksen saamiseen tai määrään.

Turkistuottajan on ilmoitettava 1 momentissa tarkoitettut tiedot myös Melalle sen hoi-

taessa paikallisyksikön tehtäviä 20 §:n 3 momentin mukaisesti tai käsitellessä asiaa oikeasuvaatimuksen perusteella.

36 §

Tietojen salassapito ja luovuttaminen

Paikallisyksikön ja Melan toimintaan tämän lain toimeenpanoon liittyvissä asioissa sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999), Melan toimintaan kuitenkin vain siltä osin kuin Melalla käytetään mainitun lain 4 §:n 2 momentissa tarkoitettua julkista valtaa.

Sen estämättä, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 14 §:ssä säädetään, paikallisyksikkö päättää tiedon antamisesta hallussaan olevasta tämän lain mukaisesti lomituspalveluihin liittyvästä asiakirjasta.

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 24 §:n 1 momentin 20 kohdassa säädetään, salassa pidettäviä ovat myös sellaiset tämän lain toimeenpanoon liittyvät asiakirjat ja niihin sisältyvät tiedot, jotka koskevat turkistuottajan taloudellista asemaa.

37 §

Oikeus tietojen saamiseen

Veroviranomainen, Kansaneläkelaitos, eläketurvakeskus, eläkesäätiö, eläkekassa ja muu eläkelaitos ovat velvollisia antamaan paikallisyksikölle ja Melalle niiden pyynnöstä maksutta ja salassapitosäännösten estämättä hallussaan olevat tiedot, jotka koskevat turkistuottajan yritystoimintaa, eläkevakautuksen voimassaoloa ja myönnettyjä eläkkeitä sekä muut tiedot, jotka ovat välttämättömiä turkistuottajan lomituspalvelujen järjestämiseksi tai siihen liittyvien toimenpiteiden toteuttamiseksi taikka paikallisyksikölle tai Melalle tämän lain toimeenpanoa varten annettujen tietojen tarkistamiseksi.

Melalla on lisäksi toimeksiantajana oikeus saada paikallisyksiköltä maksutta ja salassapitosäännösten estämättä kaikki tässä laissa säädettyjen tehtäviensä toimeenpanossa tarpeelliset, paikallisyksikön hallussa olevat

tiedot.

38 §

Melan oikeus käyttää muissa asioissa annettuja tietoja

Melalla on oikeus yksittäistapauksessa käyttää tämän lain mukaista asiaa käsitellessään muiden sille säädettyjen tehtävien hoitamista varten saamia tietoja, jos on ilmeistä, että nämä tiedot vaikuttavat tämän lain mukaisten lomituspalvelujen antamiseen tai tämän lain mukaiseen korvaukseen ja tiedot on lain mukaan otettava huomioon päätöksenteossa ja Melalla olisi oikeus saada nämä tiedot muutenkin erikseen. Lomituspalvelujen hakijalle tulee ilmoittaa etukäteen mahdollisesta tietojen käytöstä.

39 §

Rahamäärien tarkistaminen palkkakertoimella

Tässä laissa mainitut rahamäärät tarkistetaan vuosittain tammikuun alusta työntekijän eläkelain (395/2006) 96 §:n 1 momentissa tarkoitettulla palkkakertoimella. Tässä laissa mainitut rahamäärät vastaavat vuoden 2010 palkkakertoimen tasoa.

8 luku

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

40 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

41 §

Lomituspalvelujen määrä, järjestämistä ja hakemista koskevat siirtymäsäännökset

Sen estämättä, mitä 4 §:ssä säädetään vuo-

silomapäivien enimmäismäärän vahvistamisesta, vuosilomapäivien turkistuottajakohtainen enimmäismäärä vuonna 2010 on 14 päivää.

Sen estämättä, mitä 4 §:ssä säädetään lisävapaatuntien enimmäismäärän vahvistamisesta, sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa turkistuottajalle vuonna 2010 järjestettävän lisävapaan enimmäistuntimäärän vuoden 2010 maaliskuun loppuun mennessä. Lisävapaata järjestetään vuonna 2010 aikaisintaan 1 päivästä huhtikuuta.

Sen estämättä, mitä 13 §:n 1 momentissa säädetään lomituspalvelujen hakuajasta, vuonna 2010 järjestettäviä lomituspalveluja koskeva hakemus on tehtävä viimeistään 31 päivänä tammikuuta 2010.

42 §

Paikallishallintokustannuksia koskeva siirtymäsäännös

Sen estämättä, mitä 24 §:n 1 momentissa säädetään, vuonna 2010 paikallishallintotehtävien hoitamisesta aiheutuviin kustannuksiin maksettavan valtion korvauksen kokonaismäärä on 182 000 euroa.

Sen estämättä, mitä 24 §:n 2 momentissa säädetään, vuonna 2010 korvauksen suuruus paikallisyksikköä kohti määräytyy niiden paikallisyksikön toimialueella toimivien turkistuottajien määrän perusteella, joille on päätetty myöntää lomituspalveluja ennen 1. huhtikuuta 2010 tehdyllä päätöksellä. Tammi-kesäkuussa korvaus maksetaan kuukausittaisina enakkoina. Ennakon suuruus on 17 euroa kuukaudessa jokaista paikallisyksikön toimialueella olevaa sellaista turkistilaa kohti, jolla Melan arvion mukaan toimii ainakin yksi lomituspalvelujen saamisen edellytykset täyttävä turkistuottaja.

Sen estämättä, mitä 24 §:n 2 momentissa säädetään, vuonna 2011 korvauksen suuruus paikallisyksikköä kohti määräytyy niiden paikallisyksikön toimialueella toimivien turkistuottajien määrän perusteella, joille on päätetty myöntää lomituspalveluja vuonna 2011 ennen 1. huhtikuuta 2011 tehdyllä pää-

töksellä. Tammi-kesäkuussa korvaus maksetaan kuukausittaisina enakkoina. Ennakon suuruus määräytyy niiden paikallisyksikön toimialueella toimivien turkistuottajien määrän perusteella, joille on päätetty myöntää lomituspalveluja ennen 1. huhtikuuta 2010 tehdyllä päätöksellä.

43 §

Lomituskustannusten ennakkoja koskeva siirtymäsäännös

Sen estämättä, mitä 27 §:n 1 momentissa säädetään, vuonna 2010 tammi-kesäkuussa ennakon suuruus on 250 euroa kuukaudessa jokaista paikallisyksikön toimialueella olevaa sellaista turkistilaa kohti, jolla Melan arvion mukaan toimii ainakin yksi lomituspalvelujen saamisen edellytykset täyttävä turkistuottaja. Heinäkuusta lähtien ennakon suuruus määräytyy niiden paikallisyksikön toimialueella toimivien turkistuottajien määrän perusteella, joille on päätetty myöntää lomituspalveluja ennen 1. huhtikuuta 2010 tehdyllä päätöksellä, sekä sen perusteella, minkä suuruiseksi Mela arvioi vuosilomapäivän keskimääräisen kustannuksen muodostuvan paikallisyksikössä vuonna 2010.

Sen estämättä, mitä 27 §:n 1 momentissa säädetään, vuonna 2011 tammi-kesäkuussa ennakon suuruus määräytyy niiden paikallisyksikön toimialueella toimivien turkistuottajien määrän perusteella, joille on päätetty myöntää lomituspalveluja vuonna 2011 ennen 1. huhtikuuta 2011 tehdyllä päätöksellä, sekä sen perusteella, minkä suuruiseksi Mela arvioi vuosilomapäivän keskimääräisen kustannuksen muodostuvan paikallisyksikössä vuonna 2011. Heinäkuusta lähtien ennakon suuruus määräytyy niiden paikallisyksikön toimialueella toimivien turkistuottajien määrän perusteella, joille on päätetty myöntää lomituspalveluja vuonna 2011 ennen 1. huhtikuuta 2011 tehdyllä päätöksellä, sekä sen perusteella, minkä suuruiseksi Mela arvioi vuosilomapäivän keskimääräisen kustannuksen muodostuvan paikallisyksikössä vuonna 2011.

3.

Laki**poronhoitajien sijaisapukokeilusta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Lain soveltamisala

Sijaisavun järjestämistä poronhoitajille ko-keillaan siten kuin tässä laissa säädetään. Kokeilun aikana poronhoitajalle voidaan korvata sijaisavusta aiheutuneita kustannuk-
sia valtion talousarviossa osoitetun määrära-
han rajoissa.

2 §

Poronhoitaja

Tässä laissa poronhoitajalla tarkoitetaan henkilöä, joka on velvollinen ottamaan ja jol-
la on voimassa maatalousyrittäjän eläkelain
(1280/2006) 10 §:ssä tarkoitettu vakuutus tai
vireillä hakemus sen saamiseksi.

Lisäksi edellytetään, että henkilöllä on
omistuksessaan vähintään 50 poronhoitolain
(848/1990) 5 §:ssä tarkoitettua lukuporoa.
Porojen omistusoikeus ja määrä perustuvat
sijaisavun suorittamisajankohtana käytettä-
vissä olevaan viimeksi vahvistettuun poron-
hoitolain 30 §:ssä tarkoitettuun poroluette-
loon. Poroluettelon vahvistamisen jälkeen ta-
pahtuneet muutokset otetaan huomioon vain,
jos paliskunnan hallitus on ennen sijaisavun
suorittamisajankohtaa vahvistanut muutok-
sen.

3 §

Muut määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *poronhoitotyöllä* maatalousyrittäjän elä-
kelain mukaan vakuutettavaa poronhoitotyö-
tä;

2) *perheenjäsenellä* puolisoa ja alle 18-
vuotiasta henkilöä, joka elää vakinaisesti po-
ronhoitajan taloudessa ja on poronhoitajalle
tai tämän puolisolle sukua suoraan alenevas-
sa polvessa; ja

3) *puolisolla* aviopuolisoa ja henkilöä, jon-
ka kanssa poronhoitaja jatkuvasti elää yhtei-
sessä taloudessa avioliitonomaisissa olosuh-
teissa.

4 §

Korvauksen maksamisen edellytykset

Poronhoitajalle voidaan korvata kustan-
nuksia, jotka hänelle aiheutuvat siitä, että hän
hankkii itselleen sijaisen poronhoitotöihin,
kun sijaisavun tarve johtuu hänen sairauden
tai tapaturman aiheuttamasta työkyvyttö-
myydestä. Seitsemän yhdenjaksoisen si-
jaisapupäivän jälkeen kustannusten korvaa-
minen edellyttää lääkärintodistuksella osoi-
tettua työkyvyttömyyttä. Kustannuksia ei
kuitenkaan korvata poronhoitajalle, joka si-
jaisavun suorittamisajankohtana saa toistai-
seksi myönnettyä täyttä työkyvyttömyyselä-
kettä, täyden työkyvyttömyyseläkkeen suu-
ruista kuntoutustukea tai työttömyyseläkettä.

Kustannuksia voidaan korvata, jos ne ovat
aiheutuneet sellaisten sijaisavun suoritta-
misajankohtana välttämättömien poronhoito-
töiden hoitamisesta, jotka poronhoitajan on
ollut tarkoitus itse suorittaa omaan, perheen-
jäsenensä tai paliskunnan lukuun.

Korvausta ei makseta, jos

1) sijaisena on toiminut poronhoitajan perheenjäsen;

2) poronhoitajan olisi ollut mahdollista teettää sijaisen tekemä työ perheenjäsenellään;

3) työtä varten on myönnetty muuta julkista rahoitustukea;

4) työ kuuluu poronhoitajan tehtäviin hänen ollessaan työsuhteessa tai toimeksiantosuhteessa paliskuntaan;

5) työ kuuluu poronhoitajan hoitamaan luottamus- tai hallintotehtävään tai vastaavaan tehtävään; tai

6) työ muodostuu sellaisesta porotuotteen jalostustyöstä, joka ei ole tuotteen säilyvyyden kannalta välttämätöntä.

5 §

Korvauksen määrä

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö vahvistaa kalenterivuoden aikana korvattavien sijaisaputuntien enimmäismäärän poronhoitajaa kohden edellisen kalenterivuoden loppuun mennessä.

Korvaus on samansuuruinen kuin poronhoitajalle sijaisavun järjestämisestä aiheutuneet kustannukset, kuitenkin enintään 17 euroa tunnilta.

Sijaisavun järjestämisestä aiheutuneina kustannuksina pidetään:

1) poronhoitajaan työsuhteessa olevalle työntekijälle maksettua palkkaa sosiaaliturvakuluineen; ja

2) työkorvausta, joka on maksettu ennakoperintärekisteriin merkitylle palvelun tuottajalle.

Edellä 2 momentissa mainittu rahamäärä tarkistetaan vuosittain tammikuun alusta työntekijän eläkelain (395/2006) 96 §:n 1 momentissa tarkoitetulla palkkakertoimella. Tässä laissa mainittu rahamäärä vastaa vuoden 2010 palkkakertoimen tasoa.

6 §

Korvauksen hakeminen

Korvausta haetaan maatalousyrittäjän eläkelaislaissa tarkoitetulta Maatalousyrittäjien eläkelaitokselta (*Mela*).

Korvausta on haettava kahden kuukauden kuluessa kustannusten perusteena olevan sijaisapujakson päättymisestä, kuitenkin viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2012. Hakemukseen on liitettävä sijaisena toimineen henkilön antama selvitys sijaisavusta.

Hakemuksesta ja sen liitteistä on käytävä ilmi:

1) sijaisavun ajankohta;

2) sijaisavulla hoidetut tehtävät;

3) sijaisavun järjestämisestä aiheutuneet kustannukset; sekä

4) muut kustannusten korvaamiseksi tarvittavat tiedot.

7 §

Lausunnot

Poronhoitolain 19 §:ssä tarkoitetun poroisännän on annettava Melalle lausuntonsa, josta ilmenee tarvittavassa laajuudessa hänen arionsa siitä, täytyvätkö kustannusten korvaamisen edellytykset. Lausunnon antaa sen paliskunnan poroisäntä, jonka osakas sijaisapua käyttänyt poronhoitaja on. Poronhoitajan on ilmoitettava poroisännälle sijaisavun järjestämisestä välittömästi sijaisaputarpeen ilmaannuttua.

Mela voi pyytää paliskunnan hallitukselta lausunnon, jos kustannusten korvausta koskeva hakemus on ristiriidassa poroisännän lausunnon kanssa tai jos se on muutoin asian selvittämiseksi tarpeellista.

8 §

Päätöksen teko ja korvauksen maksaminen

Melan on ratkaistava hakemus viivytyksettä saatuaan tarpeelliset selvitykset ja lausunnot.

Päätös voidaan antaa automaattisessa tietojenkäsittelyssä tai muutoin ainakin osittain painomenetelmää käyttäen aikaan saatuna asiakirjana. Tällöin allekirjoitus voidaan merkitä päätökseen koneellisesti. Päätös annetaan tiedoksi asianosaiselle hallintolain (434/2003) 59 §:ssä säädetyllä tavalla.

Mela maksaa korvauksen korvauksensaajan ilmoittamalle tilille Suomessa toimivaan ra-

halaitokseen.

9 §

Perusteettomasti maksetun korvauksen palauttaminen

Jos korvausta on maksettu perusteettomasti, korvauksen saaja on velvollinen palauttamaan liikaa saamansa korvauksen Melalle.

Mela voi luopua takaisinperinnästä osittain tai kokonaan, jos tämä katsotaan kohtuulliseksi eikä perusteettomasti maksetun korvauksen maksamisen ole katsottava johtuneen korvauksen saajan tai hänen edustajansa villillisestä menettelystä. Mela voi luopua takaisinperinnästä myös silloin, kun takaisinperittävä määrä on vähäinen. Päätös takaisinperinnästä on tehtävä viiden vuoden kuluessa korvauksen maksamisesta.

Jos takaisinperintäpäätöksellä vahvistettua saatavaa ei ole suoritettu eräpäivänä, saadaan vuotuista viivästyskorkoa periä eräpäivästä lukien korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentissa säädetyn perusteiden. Viivästyskoron maksamisen perusteena oleva eräpäivä voi olla aikaisintaan kahden viikon kuluttua takaisinperintäpäätöksen antamisesta.

Takaisinperintäpäätöksellä vahvistettu saatava saadaan viivästyskorokoineen ulosottaa ilman tuomiota tai päätöstä siten kuin verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007) säädetään.

10 §

Muutoksenhaku

Melan päätöksestä saa valittaa Rovaniemen hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Valituskirjelmä on toimitettava muutoksenhakuajassa Melalle.

Melan on oikaistava päätöksensä, jos se hyväksyy valituksen kaikilta osin. Muussa tapauksessa Melan on toimitettava valituskirjelmä, lausuntonsa sekä asiassa kertyneet asiakirjat viipymättä ja viimeistään 30 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä Rovaniemen hallinto-oikeudelle.

Hallinto-oikeuden päätöksestä saa valittaa

korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

11 §

Yleinen johto, ohjaus ja valvonta sekä toimeenpano

Sijaisapukokeilun yleinen johto, ohjaus ja valvonta kuuluvat sosiaali- ja terveysministeriölle. Mela vastaa kokeilun toimeenpanosta.

12 §

Valtion korvaus sijaisavun kustannuksiin

Valtion varoista korvataan Melalle tämän lain 4 §:ssä tarkoitettujen korvauksien maksamisesta aiheutuneet kustannukset valtion talousarviossa osoitetun määrärahan rajoissa. Korvaus maksetaan vuosittain enakkoina kahtena yhtä suurena eränä tammi- ja heinäkuussa siten, että ennakko on Melan käytettävissä kuukauden ensimmäisenä pankkipäivänä. Sosiaali- ja terveysministeriö voi erityisestä syystä maksaa enakkkoa edellä säädetystä poiketen, jos Melan valmius maksaa tässä laissa tarkoitettuja korvauksia muutoin vaarantuisi.

Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa viimeistään kunkin vuoden kesäkuun 25 päivänä valtion korvauksen lopullisen määrän edelliseltä kalenterivuodelta. Tätä varten Melan on toimitettava ministeriölle selvitys edellisen vuoden kustannuksista viimeistään vahvistamista edeltävän kuukauden 20 päivänä.

Jos Melalle edellisen kalenterivuoden aikana maksetut ennakot ylittävät valtion korvauksen lopullisen määrän, ylittävä määrä käytetään kuluvan vuoden kustannuksiin. Jos vuoden 2012 ennakot yhdessä edelliseltä vuodelta mahdollisesti siirtyneen määrärahan kanssa ylittävät valtion korvauksen lopullisen määrän, Melan on palautettava liikaa saamansa määrä valtiolle.

13 §

Valtion korvaus hallintokustannuksiin

Valtion varoista suoritetaan Melalle vuosittain

tain kohtuullinen korvaus tämän lain mukaisen tehtävien hoitamisesta Melalle aiheutuviin hallintokustannuksiin.

Sosiaali- ja terveysministeriö päättää vuosittain Melan esityksestä 1 momentissa tarkoitettun kohtuullisen korvauksen määrän ja suorittaa korvauksen Melalle maatalousyrittäjien lomituspalvelulain (1231/1996) 31 §:ssä tarkoitettun korvauksen yhteydessä.

14 §

Poronhoitajan ilmoitusvelvollisuus

Poronhoitajan on ilmoitettava Melalle itselleen, perhettään ja poronhoitotyötään koskevista seikoista, jotka voivat vaikuttaa tämän lain mukaisen korvauksen saamiseen tai maksettavan korvauksen määrään.

15 §

Tietojen luovuttaminen ja salassapito

Melan toimintaan tämän lain toimeenpanoon liittyvissä asioissa sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999) siltä osin kuin Mela käyttää mainitun lain 4 §:n 2 momentissa tarkoitettua julkista valtaa.

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 24 §:n 1 momentin 20 kohdassa säädetään, salassa pidettäviä ovat myös sellaiset tämän lain toimeenpanoon liittyvät asiakirjat ja niihin sisältyvät tiedot, jotka koskevat poronhoitajan taloudellista asemaa.

Melalla on oikeus sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään, salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä antaa verohallinnolle verotusta varten tarpeelliset, tämän lain toimeenpanoon perustuvat hallussaan olevat tiedot maksamistaan korvauksista, korvauksen saajista ja korvauksen perusteena olevista kustannuksista.

16 §

Oikeus tietojen saamiseen

Paliskunta ja poroisäntä sekä veroviranomainen, eläketurvakeskus, Kansaneläkelaitos, eläkesäätiö ja muu eläkelaitos ovat velvollisia antamaan Melalle sen pyynnöstä maksutta ja salassapitosäännösten estämättä hallussaan olevat tiedot, jotka koskevat poronhoitajan yritystoimintaa ja hänelle myönnettyjä eläkkeitä sekä muut tiedot, jotka ovat välttämättömiä käsiteltävänä olevan asian ratkaisemiseksi tai siihen liittyvien toimenpiteiden toteuttamiseksi taikka Melalle tämän lain toimeenpanoa varten annettujen tietojen tarkistamiseksi.

17 §

Melan oikeus käyttää muissa asioissa annettuja tietoja

Melalla on oikeus yksittäistapauksessa käyttää tämän lain mukaista asiaa käsitellessään muiden sille säädettyjen tehtävien hoitamista varten saamia tietoja, jos on ilmeistä, että nämä tiedot vaikuttavat tämän lain mukaiseen korvaukseen ja tiedot on lain mukaan otettava huomioon päätöksenteossa ja Melalla olisi oikeus saada nämä tiedot muutenkin erikseen. Korvauksen hakijalle tulee ilmoittaa etukäteen mahdollisesta tietojen käytöstä.

18 §

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Lakia sovelletaan sijaisapuun, joka on suoritettu vuosina 2010—2012.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Sen estämättä, mitä 5 §:n 1 momentissa säädetään sijaisaputuntien enimmäismäärän vahvistamisesta, sijaisaputuntien enimmäismäärä vuonna 2010 on 40 tuntia poronhoitajaa kohden.

4.

Laki**maatalousyrittäjän eläkelain 114 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 22 päivänä joulukuuta 2006 annetun maatalousyrittäjän eläkelain (1280/2006) 114 §:n 1 momentin 9 kohta seuraavasti:

114 §

Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen tehtävät

Maatalousyrittäjien eläkelaitos huolehtii:

9) maatalousyrittäjien lomituspalveluista siten kuin maatalousyrittäjien lomituspalvelulaissa (1231/1996) säädetään, turkistuottajien lomituspalveluista siten kuin turkistuot-

tajien lomituspalveluista annetussa laissa (/) säädetään sekä poronhoitajien sijaisapuko- keilusta siten kuin poronhoitajien sijaisapuko- keilusta annetussa laissa (/) säädetään; ja

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 .

Helsingissä 16 päivänä lokakuuta 2009

Tasavallan Presidentti**TARJA HALONEN**Peruspalveluministeri *Paula Risikko*

1.

Laki**maatalousyrittäjien lomituspalvelulain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 20 päivänä joulukuuta 1996 annetun maatalousyrittäjien lomituspalvelulain (1231/1996) 6 ja 38 §, sellaisena kuin niistä on 6 § laissa 1100/2007, sekä lisätään 35 §:n 2 momenttiin uusi 2 a kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

6 §

Oikeus vuosilomaan

Edellä 4 §:ssä tarkoitettulla maatalousyrittäjällä on oikeus hakemuksesta saada lomituspalveluja kalenterivuoden aikana vuosilomaa varten 25 päivän ajaksi.

35 §

Valtion korvaukseen oikeuttavat lomituskustannukset

Edellä 1 momentissa tarkoitettuina kustannuksina korvataan:

38 §

Ennakkojen maksaminen ja tarkistaminen

Eläkelaitos maksaa toimeksiantosopimuk-

Ehdotus

6 §

Oikeus vuosilomaan

Edellä 4 §:ssä tarkoitettulla maatalousyrittäjällä on oikeus hakemuksesta saada lomituspalveluja kalenterivuoden aikana vuosilomaa varten 26 päivän ajaksi.

35 §

Valtion korvaukseen oikeuttavat lomituskustannukset

Edellä 1 momentissa tarkoitettuina kustannuksina korvataan:

2 a) eläkelaitoksen hyväksymästä lomittajan ammattiin johtavan oppisopimuskoulutuksen toteuttamisesta paikallisyksikölle aiheutuneet nettokustannukset valtion talousarviossa tähän tarkoitukseen osoitetun määrärahan rajoissa;

38 §

Ennakkojen maksaminen ja tarkistaminen

Eläkelaitos maksaa toimeksiantosopimuk-

sen tehneelle kunnalle 35 §:n mukaisiin kustannuksiin ennakkoa. *Ennakon suuruus määräytyy asianomaisen paikallisyksikön toimialueella sijaitsevilla kunnissa edellistä varainhoitovuotta edeltäneen varainhoitovuoden aikana lomitettujen päivien määrän sekä sanotussa määrässä eläkelaitoksen arvion mukaan tapahtuvan muutoksen perusteella.* Ennakko maksetaan varainhoitovuoden alusta kuukausittain yhtä suurina erinä kunakin kuukautena, viimeistään sen 11 päivänä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettut ennakot tarkistetaan vuosittain heinäkuun 1 päivästä. *Ennakkojen* tarkistamista varten kunnan on vuosittain viimeistään kesäkuun 15 päivänä annettava eläkelaitokselle tiedot niistä kirjanpidon mukaisista kustannuksista, jotka ovat aiheutuneet varainhoitovuoden *toukokuun* loppuun mennessä järjestetyistä lomituspalveluista. Samalla kunnan on esitettävä arvionsa koko varainhoitovuoden aikana järjestettävistä lomituspalveluista aiheutuvien kustannusten määrästä.

Jos kunnalle *toukokuun* loppuun mennessä maksettujen ennakkojen määrä *on yhtä suuri tai suurempi kuin 2 momentissa tarkoitettujen kirjanpidon mukaisten kustannusten määrä,* ennakot maksetaan 1 momentissa tarkoitettuna suuruisina varainhoitovuoden loppuun. *Ennakkoja tarkistetaan kuitenkin vastaamaan kunnan 2 momentissa tarkoitettua arviota, jos sen mukaan koko varainhoitovuoden aikana järjestettävistä lomituspalveluista aiheutuvien kustannusten määrä jäisi pienemmäksi kuin 1 momentin mukaisten ennakkojen yhteismäärä laskettuna koko varainhoitovuodelle.*

Jos kunnalle toukokuun loppuun mennessä maksettujen ennakkojen määrä on pienempi kuin 2 momentissa tarkoitettujen kirjanpidon mukaisten kustannusten määrä, ennakkoja tarkistetaan siten, että niiden määrä kuukautta kohti vastaa 2 momentissa tarkoitettujen kirjanpidon mukaisten kustannusten kuukausittaista määrää.

Jos on ilmeistä, että lomituspalveluista aiheutuvat kustannukset koko varainhoitovuodelta ovat erityisestä syystä olennaisesti suuremmat kuin 4 momentin mukaisesti tarkistettu ennakko, kunnalle maksettavaa ennakkoa voidaan tarkistaa vastaamaan eläke-

sen tehneelle kunnalle 35 §:n mukaisiin kustannuksiin ennakkoa. *Eläkelaitos arvioi ennakon suuruuden ottaen huomioon asianomaisen paikallisyksikön toimialueella edellistä varainhoitovuotta edeltäneen varainhoitovuoden aikana lomitettujen päivien määrän ja keskimääräisen kustannuksen sekä näissä eläkelaitoksen arvion mukaan tapahtuvan muutoksen.* Ennakko maksetaan varainhoitovuoden alusta kuukausittain yhtä suurina erinä kunakin kuukautena, viimeistään sen 11 päivänä.

Ennakot tarkistetaan vuosittain heinäkuun 1 päivästä. Tarkistamista varten kunnan on vuosittain viimeistään kesäkuun 15 päivänä annettava eläkelaitokselle tiedot niistä kirjanpidon mukaisista kustannuksista, jotka ovat aiheutuneet varainhoitovuoden *huhtikuun* loppuun mennessä järjestetyistä lomituspalveluista. Samalla kunnan on esitettävä arvionsa koko varainhoitovuoden aikana järjestettävistä lomituspalveluista aiheutuvien kustannusten määrästä.

Jos kunnalle *huhtikuun* loppuun mennessä maksettujen ennakkojen määrä *ei olennaisesti poikkea 2 momentissa tarkoitettujen kirjanpidon mukaisten kustannusten määrästä,* ennakot maksetaan 1 momentissa tarkoitettuna suuruisina varainhoitovuoden loppuun. *Muussa tapauksessa* ennakkoja tarkistetaan siten, että niiden määrä kuukautta kohti vastaa 2 momentissa tarkoitettujen kirjanpidon mukaisten kustannusten kuukausittaista määrää.

Jos on ilmeistä, että lomituspalveluista aiheutuvat kustannukset koko varainhoitovuodelta ovat erityisestä syystä olennaisesti suuremmat tai pienemmät kuin 1 momentin mukaisesti tarkistettu ennakko, kunnalle

laitoksen arvioimia todellisia kustannuksia.

maksettavaa ennakkoa voidaan tarkistaa vastaamaan eläkelaitoksen arvioimia todellisia kustannuksia. *Kunnalle voidaan myös tarvittaessa suorittaa erillinen ennakkomaksu, jos kunta osoittaa suorittaneensa yksittäisen lomituspalveluista aiheutuneen ja kunnan ennakkoon verrattuna merkittävän kustannuksen.*

---

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 20 .*

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

4.

Laki**maatalousyrittäjän eläkelain 114 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 22 päivänä joulukuuta 2006 annetun maatalousyrittäjän eläkelain (1280/2006) 114 §:n 1 momentin 9 kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

114 §

Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen tehtävät

Maatalousyrittäjien eläkelaitos huolehtii:

9) maatalousyrittäjien lomituspalveluista siten kuin maatalousyrittäjien lomituspalvelulaissa (1231/1996) säädetään; ja

Ehdotus

114 §

Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen tehtävät

Maatalousyrittäjien eläkelaitos huolehtii:

9) maatalousyrittäjien lomituspalveluista siten kuin maatalousyrittäjien lomituspalvelulaissa (1231/1996) säädetään, *turkistuottajien lomituspalveluista siten kuin turkistuottajien lomituspalveluista annetussa laissa (/) säädetään sekä poronhoitajien sijaisapukokeilusta siten kuin poronhoitajien sijaisapukokeilusta annetussa laissa (/) säädetään*; ja

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .